

WILLIAM SHAKESPEARE

KRAL IV. HENRY -II-

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: HAMİT ÇALIŞKAN

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

**WILLIAM SHAKESPEARE
KRAL IV. HENRY II**

**ÖZGÜN ADI
KING HENRY IV, PART II**

**İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
HAMİT ÇALIŞKAN**

**© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 29619**

**EDİTÖR
HANDE KOÇAK**

**GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM**

**REDAKSİYON
SERENAD DEMİRHAN**

**DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ**

**GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI**

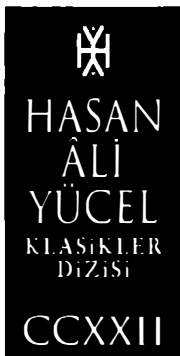
I. BASIM, MAYIS 2014, İSTANBUL

**ISBN 978-605-332-145-3 (CİLTLİ)
ISBN 978-605-332-144-6 (KARTON KAPAKLI)**

**BASKI
YAYLACIK MATBAACILIK
LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/197-203
TOPKAPI İSTANBUL
(0212) 612 58 60
Sertifika No: 11931**

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

**TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr**

WILLIAM SHAKESPEARE

KRAL IV. HENRY
-II-

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
HAMİT ÇALIŞKAN

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Kişiler

SÖYLENTİ

Sunucu

KRAL IV. HENRY

PRENS HENRY, sonra V. Henry

PRENS JOHN LANCASTER

HUMPHREY GLOUCESTER

THOMAS CLARENCE

IV. Henry'nin oğulları

Kral Karşıtları:

HENRY PERCY

Northumberland Kontu

BAŞPİSKOPOS YORK

LORD MOWBRAY

LORD HASTINGS

LORD BARDOLPH

TRAVERS

MORTON

SIR JOHN COLEVILE

Kral Yandaşları:

WARWICK KONTU

WESTMORELAND KONTU

SURREY KONTU

SIR JOHN BLUNT

GOWER

HARCOURT

BAŞYARGIÇ

Başyargıç'ın Hizmetkârı

Serkeşler:

POINS

SIR JOHN FALSTAFF

BARDOLPH

PISTOL

PETO

Falstaff'ın Uşağı

Yargıçlar:

ROBERT SHALLOW

SILENCE

DAVY

FANG ve SNARE

Shallow'un uşağı

Zaptiyeler

Askere Alınan Köylüler:

RALPH MOULDY

SIMON SHADOW

THOMAS WART

FRANCIS FEEBLE

PETER BULLCALF

LEYDİ NORTHUMBERLAND

LEYDİ PERCY

BAYAN QUICKLY

DOLL TEARSHEET

DANSÇI

FRANCIS ve diğer garsonlar

Northumberland'ın karısı

Hotspur'ün dul karısı

Epilog'daki konuşmacı

Mübaşirler, Görevliler, Seyisler, Hamal, Haberci, Askerler, Lordlar,
Müzisyenler, Refakatçiler.

Sahne: İngiltere.

Giriş

*(Warkworth. Northumberland'ın şatosunun önü.)
(Söylenti girer. Üzerinde dudak şekilleriyle dolu bir
giysi vardır.)*

SÖYLENTİ

Açın kulaklarınızı, zaten kim tıkayabilir duyma kanalını
Yüksek sesli Söylenti konuşmaya başlayınca?
Rüzgârı kendime ulak atı yapıp,
Bu dünya küresinin üstünde meydana gelen olayları,
Doğudan, güneşin battığı Batı'ya kadar
Her yerde anlatır dururum ben.
Dillerimden iftira hiç eksik olmaz;
Her lisanda dile getiririm bunları,
Doldururum insanların kulağını yalan haberlerle.
Örtülü düşmanlık, güven veren gülücüklerle dünyayı
yaralarken,
Ben barış ve huzurdan söz ederim.
Söylenti'den başka, benden başka kim
Korkuyla asker toplatır, savunma hazırlıkları yaptırır,
Karnı başka acılarla şişmiş bu önemli yılın¹

1 1597 yılı İspanya İngiltere'yi işgale hazırlanıyordu. Fransa ile İspanya arasında 1598 yılında imzalanan Vervins Antlaşması İngiltere için büyük bir "ıstırap" kaynağıydı çünkü İngilizler "örtülü düşmanlığın" Hristiyan dünyasını "yaralamayı" amaçladığından emindiler.

Acımasız zorba Savaş'ın çocuğunu doğuracağını
düşündürür,

Öyle bir durum yokken üstelik? Söylenti bir kavaldır,
Tahminlerin, kuşkuların, varsayımların çaldığı,
Çalması öyle kolay, öyle zahmetsiz bir alettir ki,
Sayısız başı olan o geri zekâlı canavar,
Sürekli oradan oraya savrulan
Ahenksiz ahali bile çalabilir onu.
İyi ama herkes beni çok iyi tanırken,
Ben kendimi izleyicilerime niye anlatmaya çalışıyorum ki?
Söylenti neden mi burada?

Shrewsbury'deki kanlı meydan savaşında,
Genç Hotspur'ü ve askerlerini yenen,
Asilerin kanlarıyla cüretkâr isyan ateşini söndüren
Kral Harry'nin zafer haberinin önünde koşuyorum.
İyi ama ben size doğruyu neden başta söylüyorum ki?
Benim işim Harry Monmouth'un,
Soylu Hotspur'ün kılıcının gazabına boyun eğdiğini;
Kralın da, Douglas'ın öfkesi karşısında
Kutsal başını ölüme uzattığını söylemek herkese.
Bu söylenti, Shrewsbury Ovası ile
Hotspur'ün babası yaşlı Northumberland'ın,
Hasta numarası yaparak çıkmadığı,
Köhne ve harap şatosu arasındaki bütün köylerde
yaydım.

Peş peşe haberciler geliyor ama hiçbiri
Benden duyduğundan başka bir haber getirmiyor.
Söylenti'nin dillerinden duydukları,
Gerçek felaket haberlerinden daha kötüsünü,
Tatlı ama sahte haberleri veriyorlar.

(Çıkar.)

I. Perde

1. Sahne

(Aynı yer.)

(Lord Bardolph girer.)

LORD BARDOLPH

Hey, kim bakıyor kapıya?

(Kapıcı girer.)

Kont nerede?

KAPICI

Kim geldi diyeyim?

LORD BARDOLPH

Konta Lord Bardolph geldi de.

KAPICI

Lord Hazretleri bahçeye gezinmeye çıktılar.

Ekselansları lütfedip kapıyı çalarsanız,

Kont Hazretleri gelir.

(Northumberland girer.)

LORD BARDOLPH

İşte Kont geliyor.

(Kapıcı çıkar.)

NORTHUMBERLAND

Ne haberler getirdiniz Lord Bardolph?

Sanki her an yeni bir felakete gebe.

Fırtınalı bir dönemden geçiyoruz;
Anlaşmazlık, arpası fazla gelmiş at gibi
İpini koparmış, önündeki herkesi ezip geçiyor.

LORD BARDOLPH

Soylu kont,
Size Shrewsbury'den güvenilir haberler getirdim.

NORTHUMBERLAND

Dilerim Tanrı'dan haberlerin iyidir!

LORD BARDOLPH

Böyle iyi haberler ancak hayalleri süsler.
Kral yaralanmış, neredeyse ölecekmiş
Ve oğlunuz sayın lordumun şansı sayesinde
Prens Harry'yi, Douglas da her iki Blunt'ı öldürmüş,
Genç Prens John, Westmoreland ve Stafford
Savaş meydanından kaçmış
Ve Harry Monmouth'un domuzu şişko Sir John
Oğlunuz tarafından esir alınmış.
Ne gün ama!
Savaşılmış, sürdürülmüş ve sonuçlandırılmış böylesi bir
savaş,
Sezar'ın zaferlerinden bu yana hiçbir devri
onurlandırmamıştı!

NORTHUMBERLAND

Bu bilgi nereden?
Siz savaş alanında mıydınız? Shrewsbury'den mi
geliyorsunuz?

LORD BARDOLPH

Oradan gelen biriyle konuştum lordum,
İyi yetişmiş, iyi bir aileden gelen bir beyefendiyle.
Bu haberlerin hepsinin kesinlikle doğru olduğunu
söyledi.

NORTHUMBERLAND

İşte hizmetkârım Travers geliyor,
Geçen salı, olup bitenleri öğrenmesi için yollamıştım onu.
(Travers girer.)

LORD BARDOLPH

Lordum, yolda onunla karşılaşmış ve geri dönmesini
söylemiştim;

Benden aldığı haberler dışında
Bir haber getirmiş olması mümkün değil.

NORTHUMBERLAND

Söyle Travers, hangi güzel haberleri getirdin?

TRAVERS

Lordum, Sir John Umfrevile¹ iyi haberler vererek,
Beni geri döndürdü ve atı benimkinden güçlü olduğu için de
Beni geçip gitti. O gittikten sonra, atını dörtnala süren,
Süratten bitkin düşmüş bir beyefendi geldi
Ve kan içindeki atı soluklansın diye yanımda durdu;
Bana Chester yolunu sordu,
Ben de ona Shrewsbury'de neler olup bittiğini sordum.
Bana, isyancıların şansının yaver gitmediğini,
Genç Harry Percy'nin mahmuzunun soğuduğunu² söyledi.
Bunu söyledikten sonra yerinde duramayan atını
mahmuzladı.

Öne eğilip, zavallı küheylanın inip inip kalkan böğürlerine
Mahmuzlarını öyle bir sapladı
Ve yolu yutar gibi öyle bir fırlayıp gitti ki,
Soru sormama vakit kalmadı.

NORTHUMBERLAND

Ne? Bir daha söyle!
Genç Harry Percy'nin mahmuzunu soğudu mu dedi?

1 I. Perde, 3. Sahne'de Lord Bardolph'un bu sahnede konuşulanlardan haberi olmadığı görülüyor. Shakespeare'in Sir John Umfrevile adında bir karakteri olduğu ama konuşmalarını yanlışlıkla Sir John Bardolph'a verdiği anlaşıyor.
2 Harry Percy'nin lakabı Hotspur (Ateşli Mahmuz) ile kelime oyunu yapıyor.

Ateşli Mahmuz Soğuk Mahmuz mu oldu dedi?
İsyancıların şansı yaver gitmedi mi dedi?

LORD BARDOLPH

Lordum, beni dinleyin:
Eğer genç lordum oğlunuz savaşı kazanmadıysa,
Şerefim üzerine yemin ederim ki
Bir ipek kurdeleye baronluğumu veririm,
Aklınıza öyle bir şeyi hiç getirmeyin.

NORTHUMBERLAND

O zaman, Travers'ın yanından geçen beyefendi
Neden öyle şeyler söylemiş?

LORD BARDOLPH

Kim? O mu?
Tanrı bilir ya, belli ki sefilin teki,
Bindiği at da çalıntı. Söylediklerinin hepsi eminim
palavradır.

İşte, yeni haberler de geldi.

(Morton girer.)

NORTHUMBERLAND

Evet, bu adamın suratı
Trajedinin konusunu anlatan
Bölümün başlık sayfası gibi.
Azgın dalgaların arkada bıraktığı kumsal da
Tıpkı böyle tarumar görünür.
Anlat Morton, Shrewsbury'den mi geldin?

MORTON

Shrewsbury'den kaçtım soylu lordum;
İğrenç ölüm orada, bizim tarafı korkutmak için
Yüzüne en çirkin maskesini takmıştı.

NORTHUMBERLAND

Oğlum ve kardeşim nasıllar?
Titriyorsun; kireç gibi yüzün
Getirdiğin haberi dilinden daha iyi anlatıyor.
Gece yarısı Priamos'un yatağının perdesini çekip

Troya'nın yarısının yandığını söyleyen kişi de
Mutlaka senin gibi bitkin, ruhsuz,
Cansız, ölü gibi ve perperişandı.
Ama Priamos, yangın çıktığını
Kelimeler daha onun ağzından dökülmeden anlamıştı;
Ben de sen daha söylemeden Percy'min öldüğünü anladım.
Şunları söyleyecektin sen: "Oğlun şöyle şöyle işler yaptı,
Kardeşin de şunları, soylu Douglas da şöyle dövüştü."
Aç kulaklarımı onların kahramanlıklarıyla dolduracaktın.
Ama sonunda kulaklarımı sonsuza dek sağır etmek için,
Bütün bu övgüleri alıp götüren bir iç çekecektin
Ve şöyle bitirecektin: "Kardeşin, oğlun, herkes öldü."

MORTON

Douglas hayatta, kardeşiniz de şimdilik yaşıyor;
Ama lordum oğlunuz

NORTHUMBERLAND

Öldü.

Bak, sezgi nasıl da hazırcevap yapıyor insanı!
Korktuğu şeyi duymak istemeyen kişi,
O şeyin gerçekleştiğini başkalarının gözünden sezer.
Ama yine de konuş Morton,
Bir konta kehanetinin doğru olmadığını söyle,
Ben bu hakareti tatlı bir söz gibi alırım
Ve bu saygısızlığının karşılığı olarak seni zengin ederim.

MORTON

Öyle kudretlisiniz ki, sizi yalanlamak haddim değil
Sezgileriniz çok isabetli, korkularınızda da çok haklısınız.

NORTHUMBERLAND

Yine de Percy'nin öldüğünü söyleme.
Ama gözlerinde gönülsüz bir itiraf görüyorum:
Başını sallıyor, doğruyu söylemiyorsun
Ya korkudan ya da günah olduğunu düşündüğünden.
Öldürüldüyse, öldürüldü de.
Onun öldüğünü bildiren dil suç işlemiş sayılmaz.

Ölenin artık yaşamadığını bildiren değil,
Ölenin ölmediğini söyleyen günah işler.
Ama acı haberi ilk getiren kişinin
Çok talihsiz bir görevi vardır.
Onun sesi kulağa artık hep,
Öteki dünyaya göçmüş bir arkadaşın
Kasvetli ölüm çanı gibi gelecektir.

LORD BARDOLPH

Lordum oğlunuzun öldüğünü hiç sanmıyorum.

MORTON

Keşke bunu görmemiş olsaydım, dediğim şeye
Sizi inanmaya zorladığım için üzgünüm.
Bu gözler onu kanlar içinde, bitkin ve soluk soluğa gördü;
Harry Monmouth'ın gazabı gözüpek Percy'yi
Bir daha ayağa kalkamayacak şekilde yere devirdi.
Kısaca söylemek gerekirse,
Cengâverliğiyle ordugâhındaki en uyuşuk köylüyü bile
ateşlemişken,
Ölümü duyulur duyulmaz, ordusundaki en cesur askerin
bile
Ateşi sönüverdi; çelikten ruhlarını ondan alıyorlardı;
O çelik ruhunu teslim edince, hepsi eski benliklerine,
Donuk ve ağır kurşun hâllerine döndüler.
Ve kendiliğinden ağır olan şeyler fırlatıldıklarında nasıl
son sürat uçarlarsa,
Hotspur'ün ölümüyle ağırlaşan³ adamlarımız da,
Kendilerini korkuyla böylesi bir hafiflemeye teslim etti.
Canlarını kurtarmaya çalışan askerlerimiz
Hedefe uçan oklardan daha büyük bir hızla
Savaş meydanından kaçtılar.
İşte o zaman soylu Worcester esir alındı,

3 İngilizcede hem "ağır" hem de "kederli" anlamına gelen "heavy" sözcüğüyle kelime oyunu yapıyor.

Yorulmak bilmeyen kılıcı, kralın kılığına giren üç kişiyi
öldüren
O amansız İskoç, kana susamış Douglas cesaretini yitirip
Tabanları yağlayanların utancını bağışlattı
Ve kaçarken yere düşüp yakalandı.
Uzun lafın kisası, kral kazandı ve hemen size karşı,
Genç Lancaster ile Westmoreland komutasında
Bir ordu yolladı. Haberler bu kadar.

NORTHUMBERLAND

Bunun yasını tutmak için vaktim olacak.
Zehrin tedavi edici özelliği vardır,
Sağlığım yerinde olsaydı, bu haberler beni hasta ederdi
Ama hasta olduğum için beni bir parça iyileştirdi.
Yüksek ateşten eklemlerinde derman kalmamış,
Vücudunun ağırlığı altında iki büküm olmuş insanlar
Nasıl ateş nöbeti geçirirken çılgınlar gibi
Bakıcılarının elinden kurtulmaya çalışırlarsa,
Benim de hastalıktan zayıf düşen eklemlerim,
Yaşadığım üzüntüyle kudurdu ve üç kat güçlendi.
Öyleyse gözüm görmesin seni çıkırdıldım baston!
Bu el artık çelik eldiven giymeli.
Seni de gözüm görmesin hastalıklı takke!
Kazandıkları zaferle dolduruşa gelmiş prenslerin
Hedef aldığı bu kafa için fazlasıyla kadınsısın.
Geçirin kafama çelik bir miğfer
Ve gelsin artık kader ve nefretin
Öfkeden kudurmuş Northumberland'ın
Karşısına çıkarabileceği en zorlu saatler!
Yıkılsın gökkubbe! Durdurmasın Doğa'nın eli bu azgın
tufanı!

Kalmasın dünyada düzen! Sürüp giden
Kavgaları besleyen bir sahne olmasın bu dünya.
İlk evlat Kabil'in ruhu egemen olsun herkese,
Kan dökmek olsun bütün kalplerin hedefi

Ki, bu korkunç sahne sona ersin,
Karanlık, ölüleri gömsün!

LORD BARDOLPH

Lordum, bu öfke nöbeti sizi hasta eder.

MORTON

Soylu lordum, şerefınızı düşünürken
Mantığınızı bir kenara bırakmayın.
Sizi seven bütün yandaşlarınızın hayatı
Sağlıklı olmanıza bağlı.
Ama eğer kendinizi fırtınalı duygulara teslim ederseniz,
Sağlığınız mutlaka kötüleşecektir.
Soylu lordum, “Ordu toplayalım.” demeden önce
Savaşın nasıl sonuçlanabileceğini düşünmüş,
Çarpışmalar başladığında oğlunuzun ölebileceğini
Hesaba katmış olmalısınız. Tehlikelerle boğuşacağını,
Uçurumun kenarında dolaşacağını,
Düşme ihtimalinin yüksek olduğunu biliyordunuz.
Oğlunuzun da yaralanabileceğinin, onun ateşli ruhunun
Tehlikeli durumlara atılabileceğinin farkındaydınız.
Ama yine de “Git.” dediniz ve bunların hiçbiri,
Olasılık dâhilinde olduğunu bildiğiniz hâlde,
Olayların inatla sürdürülen gidişatını değiştiremedi.
Daha sonra olanlar, bu cüretkâr ayaklanma,
Muhtemel olandan başka neye yol açtı?

LORD BARDOLPH

Bu kaybı yaşayan biz, hepimiz biliyorduk
Tehlikeli denizlerde dolaştığımızı,
Hayatta kalma ihtimalinin onda bir olduğunu
Ama yine de kazanacağımız şeyleri düşünüp bu işe
kalkıştık,
Bizi bekleyen olası tehlikeyi aklımızdan silip attık.
Ama madem alabora olduk, bir girişimde daha
bulunalım.
Haydi, varımızı yoğumuzu bu işe yatıralım.

MORTON

Böyle yapmanın tam zamanı. Soylu lordum,
Kesin olarak duyduğuma göre, ki doğru olduğundan
eminim,
Soylu York Başpiskoposu tam teçhizatlı bir orduyla
Ayaklanma başlatmış. O öyle bir insandır ki,
Adamlarını hem ruhen hem de bedenen kendine bağlar.
Oysa lordum, oğlunuzun elinde sadece adamlarının
bedeni vardı,
Savaşanlar bir gölgeden, bir hayalden ibaretti,
Çünkü o “isyan” sözcüğü onların bedenlerini ruhlarından
ayırmıştı,
İlaç içer gibi, tedirgin bir biçimde, isteksizce savaştılar.
Öyle ki, sadece silahları bizim tarafta görünüyordu;
“İsyan” sözcüğü –ruhlarını ve gönüllerini
Donmuş göldeki balıklar gibi dondurmuştu.
Ama piskopos ayaklanmayı din davasına çevirdi,
Düşüncelerini içten ve kutsal saydıkları için
Hem ruhen hem de bedenen onun peşinde insanlar.
Ayrıca, iyi yürekli Kral Richard’ın
Pomfret’te dökülen kanından söz ederek,
Davasının ve kavgasının Tanrı’nın emri olduğunu
söyleyerek
Ayaklanmasının saygınlığını artırıyor;
Yüce Bolingbroke’un boyunduruğu altında inleyen,
Kanlar içinde yere düşmüş bir ülkeyi kurtarmaya çalıştığını
söylüyor.

Dolayısıyla, her türlü insan onun peşinden gidiyor.

NORTHUMBERLAND

Bunları duymuştum ama doğruyu söylemek gerekirse,
Üzüntümden hepsi aklımdan uçup gidivermiş.
İçeri girelim; güvenliğimizi en iyi nasıl sağlarız,
İntikamımızı en iyi nasıl alıriz,
Hepiniz bu konularda görüşlerinizi bildirin.

Hemen ulaklar çıkaralım, mektuplar gönderelim,
Tez elden yandaşlar toplayalım;
Hiç olmamıştı bu kadar az adamımız,
Hiç olmamıştı adama bu kadar çok ihtiyacımız.
(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Londra. Bir Sokak.)

(Sir John Falstaff ve Uşak⁴ girer. Uşak, Falstaff'ın
kılıcını ve kalkanını taşımaktadır.)

FALSTAFF

Evlat, hey sen dev adam, doktorum idrarım hakkında
ne dedi?

UŞAK

Efendim, doktor dedi ki idrar, iyi sağlıklı bir idrarmış,
ama idrar sahibinde onun bilmediği hastalıklar olabilir-
miş.

FALSTAFF

Herkes bana saldırıyor. İnsan denen topraktan yaratılmış
bu mahlukun beyni, benim ürettiğim ya da hakkımda
üretilen şakalardan daha komik bir şaka üretmeye kadir
değil; ben sadece nüktedan değilim, aynı zamanda diğer
insanların nüktedanlığını ortaya çıkarıyorum. Şimdi şu-
rada, senin önünde, biri hariç yavrularının hepsini şişko-
luktan ezerek öldürmüş bir domuz gibi yürüyorum. Eğer
prens seni benim hizmetime, göze daha iyi çarpayım diye
vermediyse ne olayım. Seni alçak adamotu,⁴ sen bana
hizmet etmekten çok, şapkama süs olmaya uygunsun.
Şimdiye kadar akikten⁵ bir hizmetkârım hiç olmamıştı.

4 Uşakın cüssesine gönderme yapıyor.

5 Akik taşı kadar küçük biri. Elizabeth ve Jacobean dönemlerinde erkeklerin
şapkalarına bir broş veya mücevher takmaları modaymış.

Ama ben seni altına ya da gümüş bir yüzüğe koymayacağım, paçavralara sarıp mücevher diye efendine yollayacağım –o gence, daha yüzünde tüy bitmemiş efendin denen o Prens’e. Onun suratında tüy çıkana kadar benim avucumun içinde sakal çıkar ama yine de bu onu, kendisinde kral suratı olduğunu söylemekten alıkoymaz. Tanrı onun suratını canı ne zaman isterse o zaman tamamlayacak, henüz tamamlamadı. Kral suratını⁶ kendine saklayabilir çünkü o surattan hiçbir berber kırk para kazanamaz. Ama yine de, babası onu peydahlamadan önce, erkek olmuş gibi böbürleniyor. Asaleti kendisinin olsun ama seni temin ederim, benim ondan sıdkım sıyrılmaya başladı. Dommelton Usta kısa pelerinim ve pantolonum için istediğim satene ne dedi?

UŞAK

Bardolph’dan daha sağlam bir kefil bulmanız gerektiğini söyledi; ne onun ne sizin senedinizi kabul etmiyor, teminatı beğenmemiş.

FALSTAFF

Oburlar⁷ gibi cehennemin dibine gitsin o! Dilerim Tanrı’dan cayır cayır yanar dili! Kahpe Achitophel!⁸ İkiyüzlü alçak yalancı, hem bir beyefendiye söz veriyor hem de kefil diye ısrar ediyor! Bu orospu çocuğu kel kafalar yüksek topuklu ayakkabıdan başka bir şey giymiyor, kemerlerinde de tomar tomar anahtarla geziyorlar.⁹ İnsan onlarla, borçla mal almak gibi namuslu bir anlaşma

6 Kral olduğu için berber gibi sıradan insanlar onun suratına dokunamayacak.

7 İncil’deki Dives-Lazarus meseline atf. Cehennemdeki zengin Dives, Lazarus’a, yanan dilini serinletmek için parmağının ucunu suya batırmasın diye yalvarır.

8 Davut Peygambere ihanet ederek Absalom’un safına geçen hain danışmanı.

9 Püriten tüccarlar uzun saç modasından nefret ettikleri için saçlarını kısa kestirirlermiş. O dönemde mantar topuklu yüksek ayakkabılar modaymış ve kemerde bir sürü anahtar ve benzeri şeyle dolaşmak kişiye önemli insan havası verirmiş.

yapmaya kalkıştı mı, hemen teminat diye tutturuyorlar. Güvence isteyerek beni susturacaklarına ağzıma fare zehri koysalar daha iyi. Benim gibi bir şövalye, o herif bana yirmi iki metre saten yollayacak diye beklerken, o kalkmış, “Güvence isterim.” diye bana haber yolluyor! Eh, artık o güven içinde uyuyabilir, ne de olsa bereket boynuzu var.¹⁰ Önünü aydınlatacak feneri¹¹ var ve karısının hoppelikleri apaçık ortada ama kendisi bir türlü göremiyor. Bardolph nerede?

UŞAK

Siz majestelerine at satın almak için Smithfield’a gitti.

FALSTAFF

Ben onu Paul’s’dan almıştım; o da bana Smithfield’dan at satın alacak. Kendime bir de genelevden bir karı bulabilirsem, uşağım, atım ve karım olmuş olur.¹²

(Başyargıç ve Hizmetkârı girer.)

UŞAK

Efendim, işte Bardolph’la ilgili olarak tartışırken, kendisine tokat attı diye prensi hapsettiren soylu geliyor.

FALSTAFF

Saklanalım, onu görmemiş gibi yapacağım.

BAŞYARGIÇ

Şu giden de kim?

HİZMETKÂR

Falstaff, Ekselansları.

BAŞYARGIÇ

Soygun şüphelisi olan adam mı?

10 Boynuz ve boynuzlamak/boynuzlanmak ifadeleri Elizabeth döneminde çok kullanılırdı. İnsanın bereket boynuzu varsa (yani, zenginse) karısının onu başkalarıyla aldatması daha büyük bir olasılıktı.

11 Fenerler boynuzdan yapılmış.

12 İşsizler St. Paul’s Katedrali’nde toplanıp işçi arayanları beklerlermiş; o zamanlar Smithfield semtinde Londra hayvan pazarı varmış. Westminster’den kadın, Paul’s’dan uşak, Smithfield’dan at alanlar; sırasıyla fahişe, serseri ve sütçü beygiri almış.

HİZMETKÂR

Evet lordum, ama daha sonra Shrewsbury’de önemli hizmetlerde bulunmuş; duyduğuma göre, şimdi de emrinde bir birlikle Lord John Lancaster’a gidiyormuş.

BAŞYARGIÇ

Ne, York’a mı? Buraya çağır onu.

HİZMETKÂR

Sir John Falstaff!

FALSTAFF

Evlat, ona sağır olduğumu söyle.

UŞAK

Daha yüksek sesle konuşun, efendim sağır da.

BAŞYARGIÇ

Eminim öyledir, iyi şeyleri duymuyordur. Kolundan tut ve buraya getir; onunla konuşmam lazım.

HİZMETKÂR

Sir John!

FALSTAFF

Ne! Gencecik bir adamsın ama dilencilik yapıyorsun ha! Şu anda bir savaş sürmüyor mu? İşin yok mu? Kralın kula ihtiyacı yok mu? Asilerin askere ihtiyacı yok mu? Gerçi biri hariç¹³ herhangi bir tarafa katılmak utanç verici olur ama dilenmek yanlış tarafta olmaktan –ki ona “isyan”dan daha kötü bir isim bulmak mümkündür– daha utanç vericidir.

HİZMETKÂR

Beni yanlış anladınız efendim.

FALSTAFF

Neden bayım? Ben size, “Dürüst bir insansınız.” mı dedim? Eğer öyle bir şey dediysem, şövalyeliğimi ve askerliğimi bir yana bırakacak olursak,¹⁴ çok kötü bir yalan söylemiş olurum.

13 Kralın tarafını kastediyor.

14 Şövalyeler ve askerler yalan söylemezler, demek istiyor.

HİZMETKÂR

Efendim, öyleyse sizden rica ediyorum, şövalyeliğinizi ve askerliğinizi bir kenara bırakın ve eğer benim dürüst bir insan olmadığımı söylüyorsanız, iğrenç bir yalan söylediğinizi söylememe izin verin.

FALSTAFF

Bana böyle söylemene izin mi vereyim? Benimle özdeşleşmiş olan şeyleri bir kenara mı bırakayım? Eğer sana bunun için izin verecek olursam assınlar beni. Yok eğer, sen kendiliğinden söyleyecek olursan, seni assınlar. Yanlış iz üzerindesin. Hadi uza! Yaylan!

HİZMETKÂR

Bayım, efendim sizinle konuşmak istiyor.

BAŞYARGIÇ

Sir John Falstaff, sizinle biraz konuşalım.

FALSTAFF

Soylu lordum! Tanrı'dan siz ekselanslarına hayırlı bir gün vermesini niyaz ederim. Siz ekselanslarını dışarıda gördüğüme sevindim; ekselanslarının hasta olduğunu duymuştum. Umarım ekselansları dışarı çıkmak için doktordan izin almışlardır; gerçi ekselanslarının gençlik günleri pek geride kalmış değil ama yine de yaşınız biraz kemale ermiş gibi, hafif tohuma kaçmış gibisiniz. Ekselansları, sağlığınıza çok dikkat etmenizi sizden hassaten rica ediyorum.

BAŞYARGIÇ

Sir John, Shrewsbury seferine çıkmadan önce sizi çağırtmıştım.

FALSTAFF

Ekselansları, duyduğuma göre kral majesteleri Galler'den biraz hasta dönmüş.

BAŞYARGIÇ

Ben majestelerinden söz etmiyorum. Sizi çağırttığım hâlde gelmediniz.

FALSTAFF

Ayrıca duydum ki, kral majesteleri lanet bir felç geçirmiş.

BAŞYARGIÇ

Tanrı ona sağlık versin! Lütfen izin verin de bir şey söyleyeyim.

FALSTAFF

Ekselansları, anladığım kadarıyla bu felç denen hastalık bir tür hissizlik durumu, kanda bir tür uyuşukluk, rezalet bir karıncalanmamış.

BAŞYARGIÇ

Bana neden bunları anlatıyorsunuz? Bırakın bunları.

FALSTAFF

Bunun nedeni aşırı üzüntü, stres, gam ve tasa. Hastalığının belirtilerini Galen'de¹⁵ okudum; bir tür sağırlıkmış.

BAŞYARGIÇ

Sanırım aynı hastalık sizde de var çünkü söylediklerimi duymuyorsunuz.

FALSTAFF

Çok iyi duyuyorum lordum, hem de çok iyi. Benimki dinlememe hastalığı lordum, aldırış etmeme rahatsızlığı, benim illetim bu.

BAŞYARGIÇ

Ayaklarınızdan zincire vurup sizi hapse atmak kulaklarınıza iyi gelecektir; doktorunuz olup sizi böyle iyileştirmek beni rahatsız etmez.

FALSTAFF

Eyüp Peygamber kadar yoksul olabilirim ama onun kadar sabırlı değilim. Yoksul olduğum için Ekselansları bana bir doz hapis cezası verebilir, ama hastanız olup tedavinizi uygulayacağıma akli başında insanların inancağını sanmıyorum.

BAŞYARGIÇ

Hakkınızda çok önemli konularda bazı şikâyetler vardı; sizi bunları görüşmek için çağırmıştım.

15 İkinci yüzyılda yaşamış Yunanlı bir hekim.

FALSTAFF

Askerlik hizmeti konusunda engin bilgi sahibi olan danışmanların tavsiyesi üzerine gelmedim.¹⁶

BAŞYARGIÇ

Sir John, gerçek şu ki, yaşadığınız hayat büyük bir rezalet.

FALSTAFF

Benim gibi kemeri kocaman olan birinin daha küçük bir rezalet içinde yaşaması düşünülemez.¹⁷

BAŞYARGIÇ

Geliriniz çok az, ama harcamalarınız çok fazla.

FALSTAFF

Keşke tersi olsaydı; keşke gelirim çok, belim ince olsaydı.

BAŞYARGIÇ

Genç prensi baştan çıkardınız.

FALSTAFF

Asıl o beni baştan çıkardı. Ben koca göbekli bir adamım, o da benim köpeğim.

BAŞYARGIÇ

Henüz kapanmış bir yarayı kaşımak istemem. Shrewsbury'deki gündüz hizmetiniz¹⁸ Gad's Hill'deki gece girişiminizin¹⁹ üstünü yaldızla kapattı. Yaptıklarınızdan sıkıntısız bir şekilde paçanızı kurtarmanızı şu sıkıntılı günlere borçlusunuz.

FALSTAFF

Lordum!

BAŞYARGIÇ

Ama madem her şey yolunda gidiyor, öyle gitmeye devam etsin. Uyuyan kurdu uyandırmayın.

FALSTAFF

Uyuyan bir kurdu uyandırmak tülki kokusu almak kadar kötüdür.

16 Falstaff, orduya hizmet verdiği için sivil mahkemece çağrılmazdı.

17 Falstaff, "rezil hayat"ı giyilen bir kıyafet olarak alıyor.

18 Shrewsbury Savaşı'ndaki askeri başarılarınız.

19 Başyargıcın bu konuşmasında "gündüz" yasal, "gece" yasadışı anlamına geliyor.

BAŞYARGIÇ

Ne! Siz en iyi kısmı yanmış bir mum gibisiniz.

FALSTAFF

Dev bir şenlik mumuyum lordum, donyağının da nereden geldiği belli.

BAŞYARGIÇ

Aksakalınızı gören de sizi ağır biri sanır.

FALSTAFF

Ağırlık göbeğimde.

BAŞYARGIÇ

Kötülük meleği gibi genç prensin peşinden ayrılmıyorsunuz.

FALSTAFF

Hayır lordum, kötü melekler²⁰ hafif olur; oysa bana bakan beni tartmadan kabul eder. Ama haklısınız, bazı açılardan bu dünyaya uygun değilim. Nasıl desem ki –bu devirde mertlik değerini o kadar yitirdi ki, ayı bakıcılarına²¹ cesur deniyor, zekâ da ancak garsonlarda bulunuyor, onlar da kıvrak zekâlarını hesap almakta harcıyorlar. İnsana ait üstün niteliklerin hiçbirinin bu habis devirde zerre kadar değeri kalmadı. Siz yaşlılar biz gençlere hiç değer vermiyorsunuz; ciğerlerimizin ateşini safranızın acılığıyla ölçüyorsunuz.²² İtiraf etmeliyim ki, gençliklerinin son demlerini yaşayan bizler de biraz yaramazlık yapıyoruz.

BAŞYARGIÇ

Siz kendinizi gençten mi sayıyorsunuz? Yaşlı olduğunuz her hâlinizden belli oluyor. Gözleriniz çapaklı, elleriniz kuru, benziniz sarı, sakalınız ak, bacaklarınız titrek, gö-

20 Üzerinde Aziz Michael'ın ejderhayı öldürüşünün tasviri bulunan, içindeki değerli maden oranı az (yani hafif) olan sikke. Falstaff, şişman olduğu için kendisinin iyi melek olduğunu söylüyor.

21 Ayı bakıcılığı küçümsenen bir meslekmiş.

22 Ciğer, eskiden arzusun ve sevginin kaynağı olarak kabul edilirken; yaşlı insanların vücudunda fazla safra olduğu (yani, kin ve nefret dolu oldukları) düşünülmüş.

beğiniz büyük değil mi? Çatal sesli, kesik soluklu, çift gıdılı, kıt akıllı, her tarafı yaşlılıktan perişan biri değil misiniz? Siz kendinize genç mi diyorsunuz? Ayıp Sir John, ayıp, utanın!

FALSTAFF

Lordum ben öğleden sonra saat üç sularında doğmuşum; doğduğumda başım beyaz, göbeğim de biraz toparlakmış. Sesime gelince; tazılara seslenmekten, yaslı türküler söylemekten kısıldı. Genç olduğumu kanıtlamak için daha fazla konuşmayacağım. Doğrusunu söylemek gerekirse, yaşlıyım ama sadece zekâ ve kavrayış açısından. Benimle bin markına dansta yarışmak isteyen çıkarsa, versin bana bin mark borç da, alsın boyunun ölçüsünü! Prens size attığı tokada gelince; Prens, kaba bir prens gibi size tokat attı, siz de duyarlı bir lord gibi yediniz tokadı. Bu yüzden onu azarladım, aslan yavrusu da tövbe etti,

(Kendi kendine.)

–çul ve külle²³ değil, yepyeni ipeklilerle ve yılanmış şarapla.

BAŞYARGIÇ

Tanrı umarım prene daha iyi bir yoldaş yollar!

FALSTAFF

Tanrı umarım yoldaşa daha iyi bir prens yollar! Yakamı ondan bir türlü kurtaramıyorum.

BAŞYARGIÇ

Neyse ki kral sizi ve Prens Harry'yi birbirinizden ayırdı. Duyduğuma göre Lord John Lancaster'le birlikte, başpiskopos ve Northumberland kontuyla savaşmaya gidiyormuşsunuz.

FALSTAFF

Bunun için keskin zekânıza şükran borçluyum. Ama siz evlerinde kalıp huzur içinde yaşayacaklardan bir ricam

23 İncil, Matta, xi. 21'e atf. Tövbekâr oldu ama bu tövbekârlık dinî anlamda değildi, demek istiyor.

var: Ordumuzun sıcak bir günde savaşa tutuşmaması için dua edin çünkü yanıma sadece iki gömlek aldım ve bu yüzden çok fazla terlemek istemiyorum. Sıcak bir günde elime şişeden başka bir şey alırsam, bir daha asla beyaz tüküremeyeyim.²⁴ Ne zaman ülke tehlikeli bir savaşın eşiğine gelse hemen beni yolluyorlar. İyi de ben ölümsüz değilim ki. Ama bizim İngiliz milleti hep böyle yapar: Elinde iyi bir şey varsa, onu sonuna kadar kullanır. Eğer yaşlı olduğumda ısrar ediyorsanız, dinlenmeme izin vermelisiniz. Keşke adım düşmanı bu kadar korkutmasaydı –hiç durmadan hareket ederek zayıflayıp yok olacağıma, pas tutup yok olmayı tercih ederim.

BAŞYARGIÇ

Terbiyeli olun, terbiyeli olun; Tanrı seferinizi başarılı kılsın!

FALSTAFF

Ekselansları acaba malzeme almak için bana bin pound borç verebilirler mi?

BAŞYARGIÇ

Kuruş vermem, kuruş vermem; derdiniz gücünüz para. Hoşça kalın, kuzenim Westmoreland'e benden selam söyleyin.

(Başyargıç ve Hizmetkârı çıkar.)

FALSTAFF

Götüreni balyozla gebertsinler; gençlikle zamparalık nasıl ayrılmazsa, yaşlılıkla da paragözlük ayrılmaz. Ama birini gut, diğerini frengi perişan eder; yani, her yaşın kendine özgü dertleri vardır ve bu, benim başıma gelecekleri haber veriyor. Evlat!

UŞAK

Buyurun efendim?

FALSTAFF

Kesemde kaç para var?

24 Falstaff çok içki içtiği için tükürüğünün rengi beyaz.

UŞAK

İki şilin, altı peni.

FALSTAFF

Kesemin çektiği bu zafiyeti mümkün değil tedavi edemiyorum; borç almak sadece kaçınılmazı geciktiriyor çünkü bu amansız bir hastalık. Şu mektubu Lord Lancaster'a götür, şunu prence, şunu Westmoreland kontuna –şunu da, sakalımdaki ilk beyazı gördüğümünden beri her hafta evleneceğime yemin ettiğim yaşlı bayan Ursula'ya götür. Hadi git, beni nerede bulacağını biliyorsun.

(*Uşak çıkar.*)

Lanet olsun şu guta! Yoksa frengiye mi desem?²⁵ Çünkü ikisinden biri ayak başparmağımı perişan etti. Topallamam o kadar da dert değil, savaş yüzünden oldu derim, ikramiyemin²⁶ de gerekçesi olur. Akıllı insan her şeyden yararlanır, ben de hastalığı paraya çevireceğim.

(*Çıkar.*)

3. Sahne

(*York. Başpiskoposun Sarayı.*)

(*Başpiskopos, Teşrifatçıbaşı Kont Thomas Mowbray, Lord Hastings ve Lord Bardolph girer.*)

BAŞPİSKOPOS

Böylece isyan gerekçemizi duyduunuz, imkânlarımızı
öğrendiniz.

Soylu dostlarım, hepinizden rica ediyorum,
Başarılı olup olmayacağımız konusundaki görüşlerinizi
açıkça söyleyin,
Önce siz sayın Teşrifatçıbaşı, ne düşünüyorsunuz?

25 Sahne açılmadan önce Falstaff'ın idrarını doktora göndermesinin nedeni. Hastalığının bir yaşlılık hastalığı mı, yoksa gençlik hastalığı mı olduğunu bilemiyor.

26 Shrewsbury'deki "gündüz hizmeti"nin ödülü.

MOWBRAY

Ayakanmakta haklı olduğumuza katılıyorum,
Ama elimizdeki olanaklara baktığımda, kralın ordusuna
Karşı durabilecek güce ve cesarete
Nasıl ulaşabileceğimizi öğrenebilirim
Çok daha memnun ve tatmin olacağım.

HASTINGS

Ordumuzda şu anda yirmi beş bin seçkin asker bulunuyor,
Takviye birliklerin büyük bir kısmını da umuyoruz ki
Yaşadığı haksızlıklar yüzünden öfkeyle yanıp tutuşan
Yüce Northumberland'ın birlikleri oluşturacak.

LORD BARDOLPH

Öyleyse Lord Hastings, sorun şurada düğümleniyor:
Mevcut yirmi beş bin kişilik ordumuz
Northumberland'sız başarılı olabilir mi, olamaz mı?

HASTINGS

O olursa başarılı olabiliriz.

LORD BARDOLPH

İşte mesele de bu.
Eğer onsuz yeterince güçlü olmayacağımızı düşünüyorsak,
Ben derim ki, onun desteğini garantilemeden adım
atmayalım;

Çünkü böylesine kanlı bir savaşta,
Varsayımlara, beklentilere ve tahminlere dayanarak
Güvencesi olmayan yardımlara bel bağlamamak lazım.

BAŞPİSKOPOS

Çok haklısınız Lord Bardolph; çünkü genç Hotspur'ün
Shrewsbury'de karşı karşıya kaldığı durum tam da buydu.

LORD BARDOLPH

Evet öyle lordum; o sadece umuda bel bağladı,
Boş destek vaatleriyle yetindi,
Takviye olarak bir ordunun geleceğine güvendi,
Ama gele gele, tahmininden az mı az bir destek geldi
Ve böylece, sadece çılgınlara özgü hayallere kapılarak

Ordusunu ölüme sürdü,
Gözlerini gerçeğe kapatıp yıkına atıldı.

HASTINGS

Ama müsaadenizle, tahminler yapıp, ümitlerden
söz etmenin

Kimseye bir zararı olmadığını söylemek isterim.

LORD BARDOLPH

Hayır var, eğer savaşın bu evresinde–
Bu yaklaşan çarpışmada, bu seferberlik hâlinde–
Umutlarımız bahar gelmeden tomurcuklar belirmediğinde
İçimizde uyanan umutlara benziyorsa, var;
Bu tomurcuklardan meyve alma beklentimizin
gerçekleşmesi,

Don kesmesinden duyduğumuz korkunun
haklı çıkmasından daha az olası.

Bir bina inşa etmek istediğimizde önce arsayı inceleriz,
Sonra planını çizeriz; binanın tasarımı ortaya çıkınca,
İnşaatin maliyetini hesaplamamız gerekir.

Maliyetin kaynaklarımızı aştığını görürsek,
Oda sayısını azaltarak yeni bir plan çizmez miyiz?

Ya da inşaattan tamamen vazgeçmez miyiz?

Bu kalkıştığımız büyük işte –bir krallığı devirip

Yerine bir başkasını kurma girişiminde–

Durumu ve planı çok daha dikkatle incelemeliyiz,

Temelin sağlamlığı konusunda hemfikir olmalıyız,

İşin mimarlarıyla görüşmeli, kaynaklarımızın ne
olduğunu bilmeli,

Böyle bir işe kalkışmaya ne kadar yetkin olduğumuza
bakmalı,

Olumsuz etmenleri dikkate almalıyız.

Yoksa her şeyi kâğıt üzerinde yapmış,

İnsanların kendileri yerine adlarını kullanmış oluruz.

Bu, inşasına güç yetmeyecek bir evin planını çizdikten

sonra

Yarısında inşaata son verip, evin yapılmış kısmını
Gözü yaşlı bulutların ve zorlu kışın insafına
Çırılçıplak terk etmekten farksız olur.

HASTINGS

Diyelim ki gerçekleşmesi kuvvetle muhtemel
umutlarımız

Henüz gerçekleşmedi ve ordumuz da
Şu ankinden daha kalabalık olmayacak.
Ben yine de, bu hâlimizle, elimizdeki ordunun
Kralın ordusuyla boy ölçüşebilecek güçte olduğunu
düşünüyorum.

LORD BARDOLPH

Ne yani, kralın ordusundaki asker sayısı yirmi beş bin mi?

HASTINGS

Bizce ancak o kadar, hatta o kadar bile değil
Lord Bardolph
Çünkü bu çalkantılı dönemde ordusunu üçe bölmek
zorunda kaldı:

Bir parçası Fransızlara karşı, diğeri Glendower'a karşı.
Bizim karşımıza mecburen üçüncü parçayla çıkacak.
Yani, tahtı sallantıda olan kralın ordusu
Üçe bölünmüş durumda,
Hazinesinde de hiç para yok, tamtakır.

BAŞPİSKOPOS

Bölünmüş ordusunu birleştirip
Tüm gücüyle üstümüze saldırmasından
Korkmamıza da gerek yok.

HASTINGS

Fransa'ya ve Galler'e karşı
Öyle yaparsa, fırsat kollayan
Arkasını savunmasız bırakmış olur.
Bu yüzden öyle bir korkunuz olmasın.

LORD BARDOLPH

Buraya gelecek ordunun başında kim olacak?

HASTINGS

Lancaster dükü ve Westmoreland;
Kendisi ve Harry Monmouth Galler'e gidiyor;
Ama Fransızlara karşı gidecek ordunun başında
Kralı temsilen kimin olacağı hakkında kesin bir bilgim
yok.

BAŞPİSKOPOS

Haydi işe koyulalım,
Niçin ayaklandığımızı halka duyuralım.
Halk yaptığı tercihten artık bıkmış durumda,
Krala gösterdikleri aşırı sevgi çok gelmeye başladı.
Halkın kalbinde taht kuran insan
Kaypak ve güvenilmez bir yerde yaşıyor demektir.
Ah aptal kitle, daha olmasını istediğin kişi olmadan önce
Coşkulu alkışlarla Bolingbroke'u selamlayarak nasıl da
inletmişti göğü!
Ama şimdi, senin arzuladığın yere geldikten sonra,
Sen açgözlü, karnını onunla o kadar doldurdun ki,
Şimdi onu kismaya çalışıyorsun. Ey adi köpek,
İşte aynen böyle, o obur miden Kral Richard'ı da
kusmuştu.
Şimdi de, tekrar yemek için uluyarak arıyorsun o kusmuşu.
Bu devirde insan kime güvenebilir?
Richard hayattayken onun ölmesini isteyenler
Onun mezarına tapar oldu.
Herkesin hayran olduğu Bolingbroke'un peşinden
Hıçkırarak Londra sokaklarından geçerken
Onun o mübarek kafasına çöp döken sen,
Şimdi kalkmış, "Ey toprak, o kralı bize geri ver,
Bunu al!" diye yalvarıyorsun.
Ah insanların lanet olasıca düşünceleri!
Geçmiş ve gelecek çok güzel görünüyor,
Mevcut durum ise feci.

MOWBRAY

Hazırlanalım mı yola çıkmaya toplayıp birliklerimizi?

HASTINGS

Zamanın emrindeyiz; zaman bunu yapmaya zorluyor
bizi.

(Çıkarlar.)

II. Perde

1. Sahne

(Eastcheap. The Boar's Head Tavern yakınları.)
(Meyhaneci Kadın ve Zaptiye Çavuşu Fang girer.
Zaptiye eri Snare onları takip etmektedir.¹)

MEYHANECİ KADIN

Amir Fang, şikâyet dilekçesini kayda geçirdiniz mi?

FANG

Geçirildi.

MEYHANECİ KADIN

Yardımcınız nerede? Yardımcınız güçlü kuvvetli mi? Sağ-
lam durabilir mi?

FANG

Hey –Snare nerede?

MEYHANECİ KADIN

Tanrım, evet! Amir² Snare.

SNARE

Buradayım, buradayım.

-
- 1 Fang: Yakalamak/tutuklamak; Snare: Kapan. Çavuş Fang ile yardımcısı Snare'in adları görevleriyle uyumlu.
 - 2 Meyhaneci Kadın, daha yüksek görevdeki insanlar için kullanılan "Mas-
ter" sözcüğünü Fang ve Snare için kullanıyor.

FANG

Snare, Sir John Falstaff'ı tutuklamamız gerekiyor.

MEYHANECİ KADIN

Evet Amir Snare, şikâyet dilekçesi filan her şey tamam.

SNARE

Bu bizim hayatımıza mal olabilir çünkü bıçak saplayabilir.

MEYHANECİ KADIN

Aman Tanrım, ona çok dikkat edin –bana kendi evimde sapladı, hem de nasıl. Silahını çıkardı mı hiçbir şeyi gözü görmez; köküne kadar saplar, erkek, kadın, çoluk çocuk kimse elinden kurtulmaz.

FANG

Onu bir tutabilsem, saplar diye kaygılanmam.

MEYHANECİ KADIN

Doğru, ben de kaygılanmam, hemen arkanızda olacağım.

FANG

Yeter ki onu bir tutayım, yeter ki onu bir yakalayayım–

MEYHANECİ KADIN

Gidecek olması beni mahvetti, yeminle, çok borcu var bana. Amir Fang, sıkı tutun onu; Amir Snare, kaçmasına izin vermeyin. Birazdan Pie Corner'a gelir, af buyurun, eyer satın almak için; ayrıca ipekçi Smooth da onu Lumbert Caddesi'ndeki Lubber's Head'de yemeğe davet etmiş. Dilekçem kayda geçtiğine, durumumu da dünya âlem bildiğine göre, çok rica ediyorum tutuklayın onu. Yüz mark, yalnız yaşayan fakir bir kadının katlanamayacağı kadar ağır bir yük; ama ben katlandım, katlandım, katlandım; ilk günden beri atlatıldım, atlatıldım, atlatıldım; rezaletin daniskası. Amaç kadını eşek ya da hayvan yerine koyup, onu her alçağın yaptığına katlanmak zorunda bırakmak değilse, böyle bir tavra dürüstlük denemez.

(*Falstaff, Bardolph ve Uşak girer.*)

İşte geliyor, yanında da o lanet olasıca, koca kırmızı burunlu Bardolph var. Görevinizi yapın, görevinizi yapın, Amir Fang, Amir Snare; haydi yapın, yapın, yapın.

FALSTAFF

Hayrola kimin atı öldü? Ne oluyor?

FANG

Sir John, sizi Bayan Quickly'nin şikâyeti üzerine tutukluyorum.

FALSTAFF

Defolun adi herifler! Bardolph çek kılıcını! Kes şu aşâğılık herifin kafasını! Şu fahişeyi de kanala at!

MEYHANECİ KADIN

Beni kanala mı atacaksın? Asıl ben seni kanala atacagım! Demek öyle, demek öyle alçak düzenbaz! Cinayet işleniyor! Cinayet işleniyor! İmdat! Ah seni kanlı katil, Tanrı'nın ve de kralın memurlarını mı öldüreceksin? Ah alçak cani! Sen bir canisin, adam katilisin ve de kadın katilisin.

FALSTAFF

Yaklaştırma onları Bardolph!

FANG

Biri yardıma geldi! Biri yardıma geldi!³

MEYHANECİ KADIN

Yardıma koşun iyi insanlar. Demek öyle ha, demek öyle ha, demek öyle ha, demek öyle ha! Al sana, adi düzenbaz! Al sana, katil herif!

UŞAK

Yaylan bakalım aşçı yamağı! Pis sürtük! Alçak fahişe! Şimdi yiyeceksin kıcına tekmeyle!

(Başyargıç ve adamları girer.)

BAŞYARGIÇ

Neler oluyor? Hey, kesin şamatayı!

MEYHANECİ KADIN

Sayın lordum acıyın bana, yalvarırım yardım edin.

3 O dönemde tutuklanan insanları kurtarmak sık görülürmüş.

BAŞYARGIÇ

Neler oluyor Sir John? Neden kavga ediyorsunuz? Bu yaptığınız makamınıza, yaşıınıza, mesleğinize yakışır mı? Şu anda York yolunda olmalıydınız. Hey, sen de bırak adamı, ne diye yapıştın ona?

MEYHANECİ KADIN

Ah çok saygıdeğer lordum, sayın ekselansları, ben Eastcheaplı zavallı bir dulum, onu şikâyetim üzerine tutukladılar.

BAŞYARGIÇ

Meblağ ne?

MEYHANECİ KADIN

Ne meblağı, varımı yoğumu her şeyimi aldı. Evimi, işimi yedi tüketti; bütün malımı mülkümü o şişko midesine indirdi; ama birazını çıkaracağım oradan; yoksa geceleri rüyana girip kâbusun olacağım.

FALSTAFF

Asıl ben bir fırsatını bulursam seninkine öyle bir gireceğim ki, aklın durur.

BAŞYARGIÇ

Sir John, bu da ne demek oluyor? Utanın! Hangi yufka yürekli insan bu yakınmalara dayanabilir? Zavallı dul bir kadını, parasını almak için böyle bir yola başvurmaya mecbur bırakmaktan utanmıyor musunuz?

FALSTAFF

Sana olan borcumun hepsi ne kadar?

MEYHANECİ KADIN

Doğrusu, dürüst bir insan olsaydın, hem kendini borçlusun hem de para. İçi yaldızlı bir kadeh üzerine yemin etmiştin bana; Yunus Odası'nda,⁴ yuvarlak masanın başında, taşkömürü yanan şöminenin yanında, Hamsin Yortusu sırasında, çarşamba günü, babasını Windsorlu şarkıcıya benzettiğin için prensin kafanı yardığı gün –ya-

4 Meyhanedeki odalardan birinin adı.

ranı sararken, benimle evleneceğine, beni karın yapacağına yemin etmişti. İnkâr et bakalım. Kasabın karısı Keech tam o sırada içeri girip “Komşu Quickly!” dememiş miydi? –Karides yapıyormuş da biraz sirke istemeye gelmişti; bunun üzerine canın karides çekmişti, ben de sana “Karides taze yaraya iyi gelmez.” demiştim. O aşağı indikten sonra sen, “Fakir insanlarla içli dışlı olma, yakında sana ‘leydim’ demek zorunda kalacaklar.” dememiş miydin? Sonra da beni öpüp otuz şilin istememiş miydin? Cesaretin varsa, elini kutsal kitabın üstüne koy da, inkâr et.

FALSTAFF

Lordum bu zavallı aklını kaçırmış; şehirdeki herkese en büyük oğlunun tıpkı size benzediğini söylüyor. Eskiden hâli vakti yerindeydi ama doğruyu söylemek gerekirse, yoksulluk nedeniyle aklını yitirdi. Şu aptal zaptiyelere gelince, cezalandırılmalarını rica ediyorum.

BAŞYARGIÇ

Sir John, Sir John, ben sizin gerçeği nasıl çarpıttığınızı çok iyi bilirim. Ama ne sizin kendinden emin tavrınız ne de küstah bir şekilde olayı laf kalabalığına getirmeniz doğru karar vermeme engelleyebilir. Bana öyle geliyor ki, siz bu saf kadını kandırmışsınız ve hem vücudunu hem de kesesini keyfinizce kullanmışsınız.

MEYHANECİ KADIN

Evet lordum, aynen öyle oldu.

BAŞYARGIÇ

Lütfen sen sus.

(*Falstaff’a.*)

Ona olan borcunuzu ödeyin ve ona yaptığınız kötülükleri affettirin; birini sahici parayla, diğerini hakiki tövbeyle yapabilirsiniz.

FALSTAFF

Lordum bu azarınıza cevap vermeden edemeyeceğim. Siz şerefli cesarete, edepsiz arsızlık diyorsunuz; size göre

insan boynunu büküp sesini çıkarmazsa erdemli oluyor. Hayır lordum, size saygı borçlu olsam da, sizden bir lütuf dilenmiyorum. Ben zaptiyelerin beni serbest bırakmasını talep ettiğimi, zira kralın beni acil bir iş için görevlendirdiğini söylüyorum size açıkça.

BAŞYARGIÇ

Sanki yasaları ihlal etme hakkına sahipmişsiniz gibi konuşuyorsunuz; böbürlendiğiniz şanınıza uygun şekilde davranın, bu zavallı kadına borcunuzu ödeyin.

FALSTAFF

Buraya gel.

(Kadını yana çeker.)

(Gower girer.)

BAŞYARGIÇ

Bay Gower ne haberler getirdiniz?

GOWER

Lordum, kral ve Galler Prensi Harry

Buraya yakın bir yerlerde; gerisi mektupta yazıyor.

(Bir mektup verir.)

FALSTAFF

Şerefim üzerine yemin ederim!

MEYHANECİ KADIN

Daha önce de öyle demiştin.

FALSTAFF

Şerefim üzerine yemin ederim! Hadi artık, bırak bu konuyu.

MEYHANECİ KADIN

Üzerinde yürüdüğüm şu kutsal toprak üstüne yemin ederim ki, bunun için bütün kap kacağım ile yemek salonlarındaki duvar halılarını rehin vermem gerekir.

FALSTAFF

Cam, cam, içki cam kadehte içilir; duvarlarına gelince, duvarlara çizdireceğin güzel komik sahneler, Müsrif Oğul'un hikâyesi, Alman av sahnesi bu yatak örtülerin-

den, bu güve yenikli halılardan bin kat daha iyi durur. Mümkünse on pound olsun.⁵ Hadi ama şu kaprislerin de olmasa İngiltere’de senden iyi kadın yok. Hadi git yüzünü yıka, şikâyetinden de vazgeç. Hadi ama kapris yapma bana, beni tanımıyor musun? Hadi, hadi, eminim sana bu aklı başkası verdi.

MEYHANECİ KADIN

Sir John, ne olur yirmi “noble”⁶ olsun, tabaklarımı rehin vermek istemiyorum, Tanrı aşkına yalvarırım!

FALSTAFF

Boş ver öyleyse; başkasından bulurum. Sen de aptallığına doyma.⁷

MEYHANECİ KADIN

Peki tamam, vereceğim; hem de elbiselerimi rehine koymak pahasına. Umarım akşam yemeğe gelirsin. Borcunu toptan ödersin, değil mi?

FALSTAFF

Kesinlikle.

(*Bardolph’a.*)

Onunla git hadi, hadi! Sakın peşinden ayrılma!

MEYHANECİ KADIN

Akşam yemekte Doll Tearsheet’i⁸ ister misin?

FALSTAFF

Uzatma artık, gelsin bakalım.

(*Meyhaneci Kadın, Fang, Snare,
Bardolph ve Uşak çıkar.*)

BAŞYARGIÇ

Ben daha iyi şeyler duymuştum.

FALSTAFF

Haberler nasıl lordum?

5 Falstaff, saf meyhaneci kadını kandırarak biraz daha para sızdırmaya çalışıyor.

6 Değeri, pound’un üçte biri kadar olan bir altın sikke. Kadın daha az borç vermek için Falstaff’a yalvarıyor.

7 Birkaç altın için kendisiyle evlenme şansını kaybedeceğini ima ediyor.

8 Bir fahişe.

BAŞYARGIÇ

Kral dün gece nerede konakladı?

GOWER

Basingstoke'da lordum.

FALSTAFF

Lordum umarım her şey yolundadır. Haberler nasıl lordum?

BAŞYARGIÇ

Ordunun tamamı döndü mü?

GOWER

Hayır, bin beş yüz piyade ve beş yüz süvari,
Northumberland ve başpiskoposla savaşmak üzere
Lord Lancaster'a gönderildi.

FALSTAFF

Soylu lordum, kral Galler'den geldi mi?

BAŞYARGIÇ

Size bazı mektuplar vereceğim.
Benimle gelin Bay Gower.

FALSTAFF

Lordum!

BAŞYARGIÇ

Ne var?

FALSTAFF

Bay Gower rica etsem, bu gece benimle yemek yer misiniz?

GOWER

Sayın lordumla birlikte olmam gerekiyor, teşekkür ederim Sir John.

BAŞYARGIÇ

Sir John, vakit kaybediyorsunuz, geçtiğiniz yerlerden asker toplamanız gerekiyor.

FALSTAFF

Benimle yemek yer misiniz Bay Gower?

BAŞYARGIÇ

Bu terbiyesizliği size hangi aptal öğretti Sir John?

FALSTAFF

Bay Gower bu terbiyesizlik bana yakışmıyorsa, onu bana öğreten aptalmış. Eskrimde böyledir: Vuruşa vuruşla karşılık verir, sonra da dostça ayrılırsınız.

BAŞYARGIÇ

Tanrı sana akıl fikir versin, soylarının dik alasisin.
(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Londra. Prens'in evinde bir oda.)

(Prens Henry ve Poins girer.)

PRENS

İnan olsun çok bitkinim.

POINS

Gerçekten mi? Soylular bitkin düşmez sanırdım.

PRENS

Kabul etmek utanç verici olsa bile itiraf ediyorum, bitkinim. Canımın hafif bira çekmesi de bana hiç yakışmıyor, öyle değil mi?

POINS

Bir prensin tabiatı bu kadar hafif bir bileşimi sevecek kadar gevşek olmamalı.

PRENS

Belki de benim damak zevkim prenslere yaraşır bir zevk değildir, çünkü yemin ederim ki aklımdan hafif bira denen o zavallı şey çıkmıyor. Ama böyle sıradan şeyleri düşünmek beni asaletimden uzaklaştırıyor. Mesela, senin adını hatırlıyor olmam benim için ne büyük bir utanç kaynağı!⁹ Ya da yarın seni görünce tanıyacak olmam! Ya da kaç çift ipek çorabın olduğunu bilmem –bir şu giy-

9 Kaba soyluların kendilerinden mevkice düşük olan tanıdıklarının adlarını hatırlayamıyormuş gibi davranmaları yaygın bir tutummuş.

diklerin var, bir de koyu pembe renkte olanlar var! Veya gömleklerinin sayısını biliyor olmam –bir yedeğin var, bir de giydiğin! Ama bunu tenis kortu sorumlusu benden daha iyi biliyor, çünkü sen orada oynamıyorsan gömleğin kalmamış demektir; uzun zamandan beri de oynamıyorsun çünkü alt tarafın üst tarafının gömleğini yedi bitirdi. Senin gömleklerden yapılma kundaklarda ağlayan o bebekleri krallığına kabul edip etmeyeceğini de ancak Tanrı bilir; ama ebeler suçun çocuklarda olmadığını söylüyor. Dünyanın nüfusu işte böyle artıyor, çocuklarının sayısı da böyle çoğalıyor!

POINS

Sonunu çok kötü getirdin; o kadar gayret ettin ama sadece boş konuştun! Söyle bakalım, babası seninki gibi hasta olan kaç prens senin gibi davranır?

PRENS

Sana bir şey söyleyeyim mi Poins?

POINS

Söyle ama çok güzel bir şey olsun.

PRENS

Zekâsı seninki kadar olanlar beğenir.

POINS

Hadi söyle, söyleyeceğin şeye şaşıracağımı sanmıyorum.

PRENS

Babam hasta diye üzgün görünmem doğru olmaz; ama ben, daha iyi birisi olmadığı için dost dediğim sana, üzgün görünebileceğimi ama bu üzüntünün gerçek olduğunu söyleyebilirim.

POINS

Böyle bir konuda böyle hissetmemek çok zor.

PRENS

Sen beni, kendin ve Falstaff kadar günahkâr ve kötü sanıyorsun. İnsanın nasıl biri olduğu işin sonunda belli olur. İnan bana, babam hasta diye yüreğim kan ağlıyor ama

senin gibi alt tabakadan insanlarla takıla takıla üzüntü-
mü gösterme yeteneğimi yitirdim.

POINS

Neden?

PRENS

Ağlasam ne düşünürsün?

POINS

İkiyüzlülerin kralı olduğunu düşünürüm.

PRENS

Herkes böyle düşünür ve sen herkes gibi düşündüğün
için şanslısın. Bu dünyada kamuoyuyla senin kadar
uyum içinde olan biri yoktur; herkes ikiyüzlü olduğumu
düşünürdü. Peki ekselanslarının böyle düşünmesine ne-
den olan şey nedir?

POINS

Tabii ki bu kadar sefil bir hayat sürmen ve Falstaff'la çok
içli dışlı olman.

PRENS

Ve de seninle.

POINS

İnsanlar hakkımda iyi konuşur, kendi kulaklarımla
duydum. Hakkımda söyleyebilecekleri en kötü şey,
ikinci evlat olduğum ve iyi dövüştüğüm olur ama bu
konuda da yapabileceğim bir şey yok. Hey, işte Bar-
dolph geliyor.

(İçeri Bardolph ve Uşak girer.)

PRENS

Yanında da Falstaff'a verdiğim çocuk var, verdiğimde
normal biriydi ama bak alçak şişko onu nasıl şebeğe çe-
virmiş.

BARDOLPH

Tanrı sizi korusun majesteleri!

PRENS

Seni de soylu Bardolph!

POINS

(*Bardolph'a.*)

Buraya gel namuslu eşek, utangaç soytarı, yüzün hep mi kızarıktır senin? Neden kızarık şu anda? Nasıl da karı gibi asker olmuşsun sen öyle! Bir maşrapa şarabın ırzına geçmek çok mu zor bir iş?

UŞAK

Lordum biraz önce meyhanenin kırmızı penceresinden bana seslendi, ama ben yüzünü pencerenin kafesinden ayırt edemedim. Sonunda gözlerini gördüm, garson kızın eteğinde iki delik açmış, oradan bakıyor sandım.

PRENS

Çocuk çok ilerleme kaydetmiş, değil mi?

BARDOLPH

Defol git seni pezevenk, iki ayaklı tavşan yavrusu, haydi defol!

UŞAK

Asıl sen defol Althaea'nın rüyası, haydi defol!

PRENS

Çocuk anlat bize, ne rüyası bu?

UŞAK

Lordum, Althaea rüyasında yanan bir odun doğurduğunu görmüş; bu yüzden ona Althaea'nın rüyası dedim.

PRENS

Bir "crown"¹⁰ değerinde güzel bir yorum bu! Al bakalım.

POINS

Bu çiçeği tırtıllardan koru Tanrım! Al bakalım, bu altı peni seni korur.¹¹

BARDOLPH

Valla, sayenizde bu çocuğu günün birinde asmazlarsa darağacının boynu bükük kalır.

PRENS

Bardolph, efendin nasıl?

10 Beş şilin değerinde bir sikke.

11 Dönemin gümüş sikkelerinin üstündeki haç figürüne gönderme yapıyor.

BARDOLPH

Çok iyi Lordum. Siz Majestelerinin şehre geldiğini duyunca –buyurun, size mektup yolladı.

POINS

Saygıyla teslim edildi. Efendin şişko öküz nasıl?

BARDOLPH

Bedenen sağlıklı.

POINS

Ölümsüz kısmına hekim lazım ama o hiç dert etmiyor; çünkü o kısmı hasta olsa bile ölmez.

PRENS

Bu dev tümörün benimle köpeğim kadar samimi olmasına izin veriyorum, bu ayrıcalığını da sonuna kadar kullanıyor; baksana ne yazmış–

(Okur.)

“John Falstaff, Şövalye.”

POINS

Herkes şövalye olduğunu bilmeli, her fırsatta şövalye olduğunu söylüyor. Tıpkı kralın akrabaları gibi davranıyor; hani onlar parmakları kanayınca “Parmağım kanadı.” demezler de, “Kralın kanı aktı.” derler ya, işte onun gibi. Bunu duyan da anlamamış gibi davranır ve “Nasıl yani?” diye sorar. Cevap borç isteyen kişinin şapkası gibi derhâl çıkarılmaya hazırdır –“Bayım, ben kralın kuzeni olurum da.”

PRENS

Evet, illa akrabalık ilişkisi kuramaya çalışırlar, başaramazlarsa da soylarını Japhet’e¹² dayandırmaya çalışırlar. Ama biz mektuba dönelim: – “Sir John Falstaff, Şövalye, krala en yakın oğlu Galler Prensi Harry’ye selamlarını yollar.”

POINS

Aynen hukuk diliyle yazılmış!

12 Nuh’un üçüncü oğlu ve Avrupalıların atası olduğuna inanılan kişi.

PRENS

Sus! “Romalılar gibi kısa yazacağım.”

POINS

Kısa derken nefesi, tıknefes olmayı kastediyor.

PRENS

“Sana selamlarımı yolluyorum, seni takdir ediyorum ve sana veda ediyorum. Poins’le çok sıkı fıkı olma çünkü o senin ona gösterdiğin yakınlığı suistimal ediyor; öyle ki, kız kardeşi Nell ile evleneceğine yemin ediyor. Boş zamanlarında dua et, elveda. Her zaman senin olan. Beni tanıyanlar için John Falstaff, erkek ve kız kardeşlerim için John, bütün Avrupa içinse Sir John.”

POINS

Lordum bu mektubu şaraba batırıp ona yedireceğim.

PRENS

Böylece söylediklerinin yirmi kelimesini yutturmuş olursun. Söyle bana Ned, dediği gibi benden yararlanıyor musun? Kız kardeşinle mi evleniyorum?

POINS

Dilerim Tanrı kardeşime sizden daha kötü kısmet yollamaz! Ama ben böyle bir şey demedim.

PRENS

İşte hayatımızı böyle boş yere harcıyoruz, bilge kişilerin ruhları da bulutlardan bakıp bizimle alay ediyorlar. Efendin Londra’da mı?

BARDOLPH

Evet lordum.

PRENS

Yemeklerini nerede yiyor? Yaşlı domuz hâlâ eski ahırda mı besleniyor?

BARDOLPH

Eastcheap’teki eski yerde lordum.

PRENS

Kimlerle?

UŞAK

Eski yoldaşlarla.

PRENS

Yanında kadın oluyor mu?

UŞAK

Bayan Quickly ve Bayan Doll Tearsheet'ten başkası yok lordum.

PRENS

O orospu da kim?

UŞAK

Saygıdeğer bir hanımefendi, efendimin de bir yakını.

PRENS

Tıpkı ineklerin mahallenin boğasının yakını olması gibi.

Ned, akşam yemeğinde onlara baskın yapalım mı?

POINS

Lordum ben sizi gölge gibi takip edeceğim.

PRENS

Çocuk sen ve sen de Bardolph, efendinize şehre geldiğimi söylemeyin –bu da çenenizi tutmanız için.

BARDOLPH

Ben dilsizim efendim.

UŞAK

Ben de dilime hâkim olacağım efendim.

PRENS

Hadi güle güle gidin.

(Bardolph ve Uşak çıkar.)

Bu Doll Tearsheet yollu biri olmalı.

POINS

Hem de Saint Albans-Londra yolu kadar işlek.

PRENS

Kendimizi göstermeden, Falstaff'ı gerçek hâliyle nasıl görebiliriz?

POINS

Deri ceket ve önlük giyeriz, garson gibi ona hizmet ederiz.

PRENS

Yani tanrı boğaya mı dönüşecek? Bu çok büyük bir düşünüş olur! Zeus böyle yapmıştı. Prensken garson yamağı mı olacağım? Aşağılık bir değişim olacak ama yapacağım; çünkü insan bir saçmalığa kalkışmışsa, saçma davranması gerekir. Hadi gidelim Ned.

(Çıkarlar.)

3. Sahne

(*Warkworth. Northumberland'ın Şatosu.*)
(*Northumberland, Leydi Northumberland*
ve Leydi Percy girer.)

NORTHUMBERLAND

Sevgili karım, tatlı kızım sizden rica ediyorum,
Zor zamanımızda bana yardımcı olun;
Bu üzüntülü günlerin dertleri yüzlerinize yansımaz,
Onlar gibi siz de Percy'yi zor duruma düşürmeyin.

LEYDİ NORTHUMBERLAND

Ben pes ettim, bir daha ağzımı açmayacağım.
Nasıl istiyorsan öyle yap, aklın sana rehber olsun.

NORTHUMBERLAND

Ah sevgili karıcığım, şerefim söz konusu.
Onu kurtarmak için gitmekten başka çare yok.

LEYDİ PERCY

Ah, Tanrı aşkına bu savaşa gitmeyin!
Babacığım bir zamanlar şerefimiz üzerine verdiğiniz
Çok daha önemli bir sözü tutmamıştınız.
Sizin kendi oğlunuz Percy, benim yüreğimin efendisi

Harry,

Babası ordusuyla geliyor mu diye kuzeye baktı durdu
Ama boşunaydı bekleyişi.

O zaman evden çıkmamanız için sizi kim ikna etmişti?
O zaman iki şeref kaybedildi; sizinki ve oğlunuzunki.

Sizinkini, dilerim Tanrı onu parlak kılar!
Onunki, mavi gökteki güneş gibi yapışıkta kendisine
Ve ışığı sayesinde İngiltere'nin bütün şövalyeleri
Büyük kahramanlıklar sergilediler.
O, soylu gençlerin örnek aldığı biriydi.
Onun yürüyüşünü taklit etmeyenler sadece bacakları
olmayanlardı;
Doğanın ona verdiği tek kusur olan hızlı konuşma
Kahramanların konuşma tarzı oldu;
Alçak bir sesle, yavaş yavaş konuşabilen insanlar,
Ona benzemek için kusursuz özelliklerini kusurlu yaptılar.
O, konuşmada, yürümede, yemede, eğlencede,
Askerlikte, hâl ve tavırda herkese biçim veren
Bir örnek, bir ayna, bir model, bir kitaptı.
Ve siz onu, o harika insanı, o mucizeler mucizesini,
O eşi benzeri olmayan insanı, destek göndermeyerek,
Hotspur adından başka hiçbir savunması olmaksızın,
İğrenç savaş tanrısı ile karşı karşıya gelmek,
Çok büyük bir güç karşısında yapayalnız savaşmak
zorunda bıraktınız.
Sakin ola ki, asla ama asla, ondan başkaları söz konusu
olduğunda,
Şerefınız üzerinde daha çok titizleniyormuş gibi davranarak
Onun ruhuna haksızlık yapmayın! Yalnız bırakın onları!
Teşrifatçıbaşı ile başpiskopos yeterince güçlü,
Benim sevgili Harry'min onlarınkinin yarısı kadar askeri
olsaydı,

Bugün ben Hotspur'ün boynuna sarılmış
Monmouth'un mezarı hakkında konuşuyor olurdum.

NORTHUMBERLAND

Tanrı aşkına güzel kızım, eski hatalarıma
Yeni baştan ağıtlar yakarak ruhumu karartıyorsun.
Ama tehlikeyle orada hesaplaşmalıyım
Yoksa beni başka bir yerde,
Hazırlıklı olmadığım bir anda bulacak.

LEYDİ NORTHUMBERLAND

İskoçya'ya kaç,
Bu arada soylular ve silahlanmış olan halk
Güçlerini sınamış olur.

LEYDİ PERCY

Eğer kralın ordusuna karşı üstünlük sağarlarsa,
Siz de onlara katılıp, çelik bir çember gibi sararsınız onları
Ve güçlerine güç katarsınız; eğer bizi seviyorsanız
Bırakın şimdi güçlerini sınasınlar. Oğlunuz da öyle yapmış,
Gücünü sınamak zorunda bırakılmıştı,
Ben de bu yüzden dul kaldım.
Gözyaşlarımla suluyorum soylu kocamla ilgili anılarımı
Ama o anıların filizlenip gökyüzüne tırmanmasına yetecek
Uzunlukta bir ömrüm asla olmayacak.

NORTHUMBERLAND

Hadi gelin, içeri girelim. Kafam tıpkı
En yüksek noktasına kadar yükselmiş, orada öylece duran
Ne ileri, ne geri giden bir denize benziyor.
Başpiskoposa katılmayı arzu ediyorum,
Ama binlerce neden bana engel oluyor.
İskoçya'ya gitmeye karar verdim.
Zaman ve koşullar uygun olana kadar orada kalacağım.
(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Londra. Eastcheap'teki The Boar's Head Meyhanesi.)
(Francis ve bir başka garson daha girer.)

FRANCIS

Getirdiğin şey ne? John elması¹³ mı? Biliyorsun ki, Sir
John, john elmasına katlanamaz.

13 St. John gününde (24 Haziran) olgunlaştığı için elma- John adı verilen ve iki sene depolamanın ardından kurumuş ve pörsümüştü hâlde tüketilen elma.

2. GARSON

Çok doğru söylüyorsun. Bir keresinde prens önüne bir tabak John elması koymuştu ve ona, “Al sana beş Sir John daha.” deyip şapkasını çıkarmış, “Şimdi, bu yuvarlak, yaşlı ve buruşuk altı şövalyeye veda ediyorum.” demişti. O da buna felaket kızmıştı; ama daha sonra unuttu.

FRANCIS

Öyleyse masanın örtüsünü yayıp onları masaya koy, sonra da bak bakalım Sneak ve ekibi burada mı? Bayan Tearsheet müziği çok sever.

(Üçüncü Garson girer.)

3. GARSON

Acele edin! Yemek yedikleri oda çok sıcak, birazdan gelirler.

FRANCIS

Dostum birazdan Prens ve Bay Poins gelecek, bizim ceketlerimizi ve önlüklerimizi giyecekler, Sir John’un bundan haberi olmaması lazım. Bardolph öyle dedi.

3. GARSON

Tam bir şenlik olacak, çok güzel bir plan bu.

2. GARSON

Ben gidip Sneak’i bulayım.

(3. Garsonla çıkar.)

(Meyhaneci Kadın ve Doll Tearsheet girer.)

MEYHANECİ KADIN

Güzelim, doğrusu keyfiyetin keyfe daha çok bulanmış gibi, nabzın kalbinin arzu ettiği gibi atıyor. Rengin de gül kırmızısı, inan bana, gerçekten! Ama doğrusu tatlı şarabı çok kaçırdın; o şarap felaket serttir, daha “Bu da neymiş?” diyemeden insanın kanını kızıştırır. Şimdi nasılsın?

DOLL

Daha iyiceyim –hık!

MEYHANECİ KADIN

Bak işte, bu çok iyi –iyi bir yürek altından değerlidir. İşte Sir John geliyor.

(Falstaff girer. Şarkı söylemektedir.)

FALSTAFF

“Arthur saraya ilk geldiğinde” –Lazımlığı boşaltın.

(Francis çıkar.)

“Kral ilan edildiğinde” –Bayan Doll, şimdi nasılsın?

MEYHANECİ KADIN

Midesi bulanıyor.

FALSTAFF

Onun meslekten olanlar öyledir; işler kesat gidince hemen hastalanıverirler.

DOLL

Lanet olsun tembel herif, tek söyleyeceğin şey bu mu?

FALSTAFF

Bizi şişiren sizlersiniz Bayan Doll.

DOLL

Biz miyiz? Sizi şişiren oburluk ve frengi, biz değiliz.

FALSTAFF

Oburluğun nedeni aşçılarsa, frenginin nedeni de senin gibiler Doll; senin gibilerden kapıyoruz Doll, senin gibilerden kapıyoruz; bunu kabul et erdem abidem, kabul et.

DOLL

Doğru, altın zincirlerimizi, mücevherlerimizi kapıyorsunuz.

FALSTAFF

“Broşların, incilerin, mücevherlerin.” –çünkü yiğitçe girer, tekleyerek, mızrağımız kırık bir halde çıkarız; aslanlar gibi hekime gider, cayır cayır yanan odalara gireriz.¹⁴

DOLL

Tanrı cezanı versin pis herif! Tanrı cezanı versin!

MEYHANECİ KADIN

Eski tas eski hamam. Ne zaman bir araya gelseniz hemen dalaşıyorsunuz. Birbirinizin kusurlarına katlanamıyorsunuz. Şu işe bakın yahu! Birinizin katlanması lazım,

14 Cinsel hastalık kapanlar sıcak odalarda terletilmiş.

(Doll'a.)

o da sen olmalısın –sen daha zayıf bir teknesin, nasıl derler, içi boş teknesin.

DOLL

Zayıf, içi boş bir tekne onun gibi kocaman, içi dolu bir fıçıyı taşıyabilir mi? Bir ambar dolusu Bordo şarabı var onun içinde, bu kadar yüklü bir gemi görmemişsindir. Gel John barışalım; savaşa gidiyorsun, seni bir daha görüp görmeyeceğimi kimbilir?

(Garson girer.)

GARSON

Efendim, Sancaktar Pistol aşağıda, sizinle konuşmak istiyor.

DOLL

Defolup gitsin o alçak kabadayı, gelmesin buraya. İngiltere'de ondan daha ağzı bozuk bir serseri yoktur.

MEYHANECİ KADIN

Efelenmeyi seviyorsa buraya gelmesin, katiyen istemem! Komşularımın yüzüne nasıl bakarım sonra? Efelenen istemem. Benim tertemiz, lekesiz bir adım var. Kapatın kapıyı, hiçbir kabadayı buraya adım atamaz. Bu yaşımda kabadayılarla mı uğraşacağım? Rica ediyorum, kapıyı kapatın.

FALSTAFF

Kadın dinle beni!

MEYHANECİ KADIN

Sir John sakın olun; buraya kabadayı falan giremez.

FALSTAFF

Duymadın mı? Adam benim sancaktarım.

MEYHANECİ KADIN

Sir John, boşuna konuşmayın; kabadayı sancaktarınız bu kapıdan adımını atamaz. Geçen gün belediye başkan vekili Bay Tisick'in huzurundaydım,¹⁵ bana dedi ki

15 Meyhanesinde uygunsuz işlere izin verdiği için belediyede bir meclisin karışısına çıkarıldığı anlaşılıyor.

–geçen çarşambaydı, eminim– “Komşu Quickly” dedi –papazımız Bay Dumb da oradaydı– “Komşu Quickly” dedi, “doğru dürüst insanları al içeri.” dedi, “Çünkü adın kötüye çıkıyor.”–şimdi neden böyle dediğini anlıyorum. “Çünkü” dedi, “sen namuslu bir kadınsın, insanlar sana değer veriyor, bu yüzden işletmene kabul ettiğin insanlara dikkat et.” dedi, “Kabadayıları kabul etme.” dedi. Öyle biri buraya giremez. Dediklerini bir duysaydınız çok şaşırırdınız. Hayır, buraya kabadayılar giremez.

FALSTAFF

O kabadayı filan değil, sadece üçkâğıtçıdır inan bana. Köpek yavrusu sever gibi sevebilirsin onu. Kendisine kızıp tüylerini kabartan bir tavuğa bile diklenemez o. Garson, buraya gelmesini söyle.

(*Garson çıkar.*)

MEYHANECİ KADIN

Üçkâğıtçı mı dedin? Kapımı namuslu insanlara kapamam, üçkâğıtçılara da, ama kabadayılıktan hoşlanmıyorum; biri “kabadayı” dedi mi çok fena oluyorum. Bakın nasıl titriyorum, bakın yemin ederim tir tir titriyorum.

DOLL

Doğru, titriyorsun.

MEYHANECİ KADIN

Titriyorum, değil mi? Evet gerçekten de titriyorum, yaprak gibi titriyorum. Kabadayılara katlanamam ben.

(*Sancaktar Pistol, Bardolph ve Uşak girer.*)

PISTOL

Tanrı sizi korusun Sir John!

FALSTAFF

Hoş geldin Sancaktar Pistol! Gel Pistol, seni şarapla doldurayım, sen de ev sahibemizin şerefine kaldır.

PISTOL

Kaldırırım Sir John, hem de iki kez.

FALSTAFF

Ona silah¹⁶ işlemez bayım; ne yaparsan yap, ona zarar veremezsin.

MEYHANECİ KADIN

Kimse bana bir şey kaldırmamasın, hiçbir erkeğin zevki için bana zararı dokunacak kadar içmem.

PISTOL

Öyleyse Bayan Dorothy, size kaldıracacağım!

DOLL

Bana mı kaldıracaksın? Defol buradan iğrenç herif. Seni zavallı, aşağılık, sefil üçkâğıtçı, baldırı çıplak! Haydi defol, seni kokmuş sersem seni! Ben efendinin malıyım.

PISTOL

Ben sizi iyi tanırım Bayan Dorothy.

DOLL

Defol buradan seni gidi pis yankesici, adi hırsız, defol! Bir numara çekmeye kalkarsan şu şarap üzerine yemin ederim ki bıçağımla çirkin suratını lime lime doğrarım. Uza bakalım sarhoş köpek, palavracı silahşor! Söyle bakalım, ne zaman asker oldun? Omzuna zırh kopçası takınca mı? Sevsinler!

PISTOL

Fırfırlarını paramparça etmezsem Tanrı canımı alsın.

FALSTAFF

Yeter Pistol! Burada patlamayı istemiyorum. Yaylan Pistol.

MEYHANECİ KADIN

Burada olmaz Yüzbaşı Pistol, burada patlama sevgili yüzbaşı.

DOLL

Yüzbaşı mı? Seni iğrenç lanet yalancı; kendine yüzbaşı demeye utanmıyor musun? Yüzbaşılar benim gibi düşünseydi, onların unvanını gasp ettiğin için sana bir güzel sopa çekerlerdi. Sen mi yüzbaşısın? Alçak! Seni niye

16 Sancaktarın ismi pistol, silah anlamına gelir.

yüzbaşı yapsınlar ki? Bir genelevde zavallı bir fahişenin fırfırlarını parçaladığın için mi? O mu yüzbaşı? Gebersin alçak; çöpten bulduğu çürük eriklerle, kuru ekmeklerle besleniyor. Yüzbaşı ha? Yemin ederim ki, bu alçaklar “yüzbaşı” kelimesini, “duhul” kelimesi gibi iğrençleştirecekler; kötü manada kullanılmaya başlamadan önce ne mükemmel bir kelimeydi o. Bu yüzden yüzbaşılardan bu işle ilgilenmesi lazım.

BARDOLPH

Sancaktar in aşağı.

FALSTAFF

Bana bak Bayan Doll.

PISTOL

Hayır! Bana bak Onbaşı Bardolph, onu parçalayacağım! Ondan bunun hesabını soracağım.

UŞAK

Lütfen in aşağı.

PISTOL

Ama önce o belasını bulacak! Yemin ederim ki, onu Pluto’nun lanetli gölüne, sonsuz cehennem çukuruna, Erebus’un yanına, korkunç işkencelere göndereceğim! Tutmayın beni! Geberin, geberin köpekler! Geberin hainler! Çıksın bakalım bizim Hiren!¹⁷

(Kılıcını çeker.)

MEYHANECİ KADIN

Sevgili Yüzbaşı Peesel,¹⁸ sakın olun, vakit çok geç oldu. Sizden rica ediyorum, sakın olun.

PISTOL

Bu benim en yumuşak hâlim! Ne yani, sütçü beygirleri, Kadidi çıkmış, günde ancak otuz mil yol alan Asya beygirleri

¹⁷ Pistol’ın kılıcına verdiği ad.

¹⁸ Meyhaneci Kadının Pistol’ın adını böyle telaffuz etmesi, “kurutulmuş boğa penisi” anlamına gelen “pizzle” sözcüğünü çağrıştırıyor.

Sezar'la, Anibal'le, Truvalılarla, Yunanlılarla bir
olur mu hiç?
Hayır, Kral Cerberus'un¹⁹ yanını boylasınlar ve gürlesin
gökler!

Böyle önemsiz şeylerle uğraşacak adam mıyız biz?

MEYHANECİ KADIN

Yüzbaşı doğrusu bunlar çok ağır sözler.

BARDOLPH

Sancaktar, hadi git yoksa birazdan bir kavga çıkacak.

PISTOL

Köpekler gibi ölecek insanlar! Bozuk para gibi dağıtacağım taçları! Ne de olsa Hiren yanımızda değil mi?

MEYHANECİ KADIN

Yüzbaşı, burada öyle biri yok. Olsa niye yok diyeyim ki?
Tanrı aşkına sakın olun.

PISTOL

Öyleyse, şunu ye de gücün yerine gelsin, güzel Calipolis!²⁰
Şarap verin bana.

*Si fortune me tormente sperato me contento.*²¹

Biz düşman salvosundan korkar mıyız?

Hayır, bırakın şeytan ateşlesin toplarını!

Şarap verin bana; güzelim, sen de şuraya uzaniver.

(Kılıcını masaya koyar.)

Burada noktayı koyuyor muyuz? Vesaire mesaire

yok mu?²²

FALSTAFF

Pistol, sana sus diyorum.

19 Cehennemin bekçisi üç başlı köpek. Ama Pistol yanlışlıkla kral diyor.

20 Shakespeare, George Peele'in *Battle of Alcazar* oyununun parodisini yapıyor. Oyundaki karakterlerden Muly Mahamet kılıcının ucunda bir parça aslan etiyle içeri giriyor ve karsına sunuyor. Pistol'in bu sözleri söylerken kılıcına sapladığı bir elma kurusunu Meyhaneci Kadın'a sunduğunu düşünebiliriz.

21 Pistol'in İspanyolca, İtalyanca ve Fransızca karışımı olan bu yaşam felsefesi "Kaderim bana acı çektiyor olsa bile, ümit tatlıdır." anlamına gelmektedir. Pistol bu düsturunu oyunun sonunda da tekrar eder.

22 Cinsel göndermelerle dolu bir soru.

PISTOL

Sevgili Şövalye, senin o yumruğuna kurban olayım.
Amma da eğlendik bu gece ha!

DOLL

Tanrı aşkına atın şunu merdivenden aşağı, bu alçak herife daha fazla katlanamıyorum.

PISTOL

Merdivenden aşağı atmak mı? Biz orospu gördük mü, şıp diye tanırız.

FALSTAFF

Bardolph, at şunu merdivenlerden, para gibi aşağı yuvarlansın. Boş konuşmaktan başka bir şey yapmıyor, o zaman burada işi yok.

BARDOLPH

Hadi in aşağı.

PISTOL

Ne! Şimdi burada kan mı akıtalım yani? Etrafı kana mı bulayalım?

(Kılıcını eline alır.)

Öyleyse ninni söylesin bana ölüm, kısaltсын hüznölü günlerimi!

Istırap veren devasız, dehşetli, derin yaralar

Kessin Üç Kız Kardeşin ipini!²³ Buraya gel Atropos!

MEYHANECİ KADIN

Ne güzel sözler bunlar!

FALSTAFF

Evlat kılıcını ver.

DOLL

John yalvarırım kılıcını çekme.

FALSTAFF

(Kılıcını çeker.)

İn aşağı.

23 Kader tanrıçaları Clotho, Lachesis, Atropos. Biri yaşam ipini eğiriyor, diğeri çekiyor, üçüncüsü de kesiyor.

MEYHANECİ KADIN

İşte olay çıktı! Böyle kavgalar mavgalar yüzünden kapatacağım burayı!

(Falstaff Pistol'a doğru kılıcıyla hamle yapar.)

Eyvah! Sahiden de cinayet işleniyor! Amanın, amanın, sokun kılıçlarınızı kınına, sokun kılıçlarınızı kınına.

(Bardolph Pistol'ı dışarı sürer.)

DOLL

John ne olur sakın ol, adi herif gitti. Ah, seni gidi kerata seni; sen ne yiğitmişsin öyle!

MEYHANECİ KADIN

Kasığından yaralanmadın değil mi? Karnına doğru bir hamle yaptı gibi geldi de.²⁴

(Bardolph girer.)

FALSTAFF

Postaladın mı onu?

BARDOLPH

Evet efendim, alçak herif sarhoş. Onu omzundan yaraladınız efendim.

FALSTAFF

Alçak herif, bana nasıl kafa tutar?

DOLL

Ah benim minik maskaram, sen yok musun sen! Ah canım şebeğim, nasıl da terliyorsun! Gel yüzünü sileyim. Gel buraya hınzır tombul yanak! Ah kâfir, seni sahiden de çok seviyorum. Aynen Troyalı Hector gibi yiğitsin; beş Agamemnon'a değersin, Dokuz Komutan'dan²⁵ on kat daha iyisin. Seni gidi kâfir seni!

FALSTAFF

Alçak herif! O sefili battaniyeye koyup havaya atacağım.

24 Falstaff kendisiyle evlenmeye söz verdiği için, onun erkeklik organının yara almış olmasından kaygı duyuyor.

25 Hektor, Büyük İskender, Sezar, İşaya, Davut, Judas Maccabeus, Kral Art-hur, Şarlman, Godfrey.

DOLL

At atabilirsen. Sen onu atarsan, ben de seni yatağa atacağım.

(Müziyenler girer.)

UŞAK

Müziyenler geldi efendim.

FALSTAFF

Çalsınlar. Çalın baylar!

(Müzik.)

Kucağıma otur Doll. Amma da atıyordu şerefsiz! Alçak herif elimden cıva gibi kaçıp gitti.

DOLL

Sen de kilise gibi kaldın oturduğun yerde. Ah seni alçak, mini minnacık domuzcuk, ne zaman gündüzleri dövüşmeyi, geceleri güreşmeyi bırakıp, şu yaşlı vücudunu öteki dünya için hazırlamaya başlayacaksın?

(Prens ve Poins, garson kıyafetinde arkadan girerler.)

FALSTAFF

Sus Doll, kurukafa gibi konuşup durma; bana sonumu hatırlatma.

DOLL

Peki ya şu prens nasıl biri?

FALSTAFF

Kıt akıllı bir genç, ondan mutfakta iyi yamak olur, çok iyi ekmek kabuğu keserdi.²⁶

DOLL

Diyorlar ki Poins akıllıymış.

FALSTAFF

Akıllı mı? Gebersin o şebek! Ondaki akıl Tewkesbury hardalı gibi koyudur. Bir çekicin zekâsı bile onunkinden fazladır.

DOLL

Öyleyse prens onu neden seviyor?

26 Ekmeklerin yanık kabukları sağlığa zararlı olduğu gerekçesiyle kesilirmiş.

FALSTAFF

Bacakları aynı kalınlıkta da ondan, halka atmada da üstüne yoktur. Rezeneli yılanbalığı yer, içinde yanan mum yüzen içki içer, çocuklarla uzun eşek oynar, iskemlelerin üstünden atlar, harika küfürler eder, çizmeci tabelasındaki gibi daracık çizmeler giyer, başkaları hakkında hikâyeler anlatıp bela çıkarmaz; kıt bir akla ve güçlü bir vücuda sahip olduğunu gösteren başka yetenekleri de vardır; işte bu yüzden Prens onunla dolaşıyor, çünkü Prens de aynen onun gibi, aralarında hiçbir fark yok; öyle ki, terazinin bir kefesine birini, diğerine de ötekini koysan, tek bir kıl bile ibreyi değiştirir.

PRENS

Şimdi bu alçak tekerleğin kulaklarını kesmek gerekmez mi?

POINS

Onu fahişesinin önünde pataklayalım.

PRENS

Şuna bak, buruşuk herifin saçını nasıl da papağan gibi kıvırıyor.

POINS

İcraat kalmamışken arzunun yıllarca sürmesi tuhaf, değil mi?

FALSTAFF

Öp beni Doll.

PRENS

Satürn Venüs'ün etki alanına girdi! Yıldız falı ne diyor bu konuda?

POINS

Ateşli Trigon'a²⁷ da bak, efendisinin sırdaşıyla fısıldaşıyor.

27 Astrolojide burçlar niteliklerine göre dörde bölünüyor. "Trigon" denilen her bir dilimin ateş, su, hava, toprak gibi belirleyici bir özelliği var. Bardolph'un ait olduğu trigondaki burçlar: Koç, Aslan Yay. Bunlar Bardolph'un kırmızı suratı gibi "ateşli" burçlar.

FALSTAFF

Öpücüklerin aklımı başımdan alıyor.

DOLL

İnan bana bu öpücükler kalbimin derinliklerinden geliyor.

FALSTAFF

Çok yaşıyım, çok yaşıyım.

DOLL

Seni çok seviyorum, o sersem gençlerin hepsinden daha değerlisin sen.

FALSTAFF

Elbisenin kumaşı ne olsun? Perşembe elime para geçecek; onun için yarın kendine bir şapka al. Neşeli bir şey çalın! Vakit geç oldu, hadi yatalım artık. Ben gidince beni unutursun.

DOLL

Sana yemin ediyorum, böyle konuşursan ağlarım. Sen dönene kadar kendime bakmayacağım. Geldiğinde görürsün.

FALSTAFF

Francis şarap getir.

PRENS/POINS

(Ortaya çıkarlar.)

Hemen geliyor efendim.

FALSTAFF

O da ne! Kralın piç oğlu mu varmış? Sen de Poins'in kardeşi değil misin?

PRENS

Seni günah yumağı, ne biçim bir hayat yaşıyorsun?

FALSTAFF

Seninkinden daha iyi –ben bir beyefendiyim, sen ise müşteri nazı çeken garson.

PRENS

Çok doğru bayım, şimdi de senin kulaklarını çekmeye geldim.

MEYHANECİ KADIN

Tanrı majestelerini korusun! Londra'ya hoş geldiniz! Tanrı o güzel yüzünüzü korusun! Galler'den döndünüz mü?

FALSTAFF

Seni çılgın kerata —şu günahkâr bedenli, bozuk kanlı aşkına,
(*Elini Doll'un omzuna koyar.*)

Hoş geldin, sefalar getirdin.

DOLL

Ne? Salak şişko canın cehenneme!

POINS

Lordum fırsatı kaçırırsanız, işi şamataya vurup intikam almayı unutturacak size.

PRENS

Seni alçak yağ deposu, biraz önce şu namuslu, erdemli, kibar kadının yanında hakkımda neler atıp tutuyordun öyle!

MEYHANECİ KADIN

Tanrı iyi yüreğinizi bağışlasın! Yemin ederim, o tam da dediğiniz gibi bir bayandır.

FALSTAFF

Söylediklerimi mi duydun?

PRENS

Evet sen de beni tanıdın, tıpkı Gad's Hill'den kaçarken tanıdığın gibi;²⁸ arkanda olduğumu biliyordun ve sabrımı sınamak için bilerek söyledin o lafları.

FALSTAFF

Hayır, hayır bilmiyordum burada olduğunu, beni duyduğunu bilmiyordum.

PRENS

Bana hakaret ettiğini itiraf edeceksin, sonra ne yapacağımı biliyorum.

28 Hal, alaycı bir tavırla Falstaff'ın Birinci Bölüm 2. Perde IV. Sahne'deki "Yemin ederim ki, seni dünyaya getiren benmişim gibi hemen tanıdım seni." sözlerini hatırlatıyor.

FALSTAFF

Hakaret etmedim Hal, şerefim üzerine, hakaret etmedim.

PRENS

Öyle mi? Peki beni aşağılamak, bana yamak demek, ek-mek kesici demek, daha başka bir sürü şey demek de ne oluyor?

FALSTAFF

Hakaret değil Hal.

POINS

Hakaret değil mi?

FALSTAFF

Hakaret değil Ned, hayatta hakaret değil, dürüst Ned kesinlikle değil. Ben onu kötülerin önünde aşağıladım,
(*Prens'e döner.*)

Niyetim kötülerin seni sevmesine engel olmaktı. Böyle yaparak da, düşünceli bir dost ve sadık bir kul olarak görevimi yerine getirdim, bu yüzden baban bana teşekkür etmeli. Hakaret etmedim Hal, hakaret değildi Ned, gerçekten değildi çocuklar.

PRENS

Gördün mü? Şimdi de, korkudan ödün patladığı ve bizimle barışmak istediğin için bu namuslu kadına haksızlık ediyorsun. O kötülerden mi? Ya şu meyhaneci kadın? O da mı kötülerden? Peki ya şu senin çocuk da mı kötülerden? Ya da iman ateşi burnunda yanan namuslu Bardolph da mı kötülerden?

POINS

Cevap versene kof karaağaç, cevap ver.

FALSTAFF

Şeytan Bardolph'u mimledi, o artık iflah olmaz; suratı da aynen Lucifer'in sadece ayyaşlara hizmet veren özel mutfağı. Çocuğa gelince, omzunda iyilik meleği var ama diğerinde de şeytan oturuyor.

PRENS

Peki ya kadınlar?

FALSTAFF

Biri zaten cehennemde ve zavallı ruhları yakıyor.²⁹ Diğere geline, ona borcum var ama bu yüzden lanetlendi mi bilemiyorum.³⁰

MEYHANECİ KADIN

Hayır lanetlenmedim.

FALSTAFF

Bence de, galiba bundan dolayı bağışlanmıştın. Ama hakkında bir suçlama daha var, yasalara aykırı olarak evinde et yediriymişsun, bu yüzden cehennemde yatacağsın.³¹

MEYHANECİ KADIN

Bunu bütün meyhaneciler yapıyor. Bütün Hamsin boyunca bir iki koyun budunun ne zararı var?

PRENS

Siz, hanımefendi.

DOLL

Buyurun efendim?

FALSTAFF

Efendimiz efendiliğinden öyle diyor ama erkekliği buna isyan ediyor.

(Peto kapıyı çalar.)

MEYHANECİ KADIN

Kapıyı bu kadar sert çalan da kim? Kapıya bak Francis.

(Peto girer.)

PRENS

Peto hayrola, bir haber mi getirdin?

PETO

Babanız kral Westminster'da;

Kuzeyden yorgunluktan bitmiş tükenmiş

29 Fahişe Doll'un erkeklere cinsel hastalık bulaştırdığını söylüyor.

30 Borç para vermenin günah kabul edilmesine atıfta bulunuyor.

31 Shakespeare, "et" derken, doğal olarak, cinsel göndermeler de yapıyor. Hristiyanların Hamsin (Lent) boyunca 40 gün et yemeleri yasaktı ve 1549 ve 1563 yılında çıkarılan yasalar Hamsin boyunca et satışını yasaklamıştı. Amaç balıkçılığı, dolayısıyla da donanmayı güçlendirmektir.

Yirmi haberci geldi; ben de buraya gelirken,
Yolda bir düzine yüzbaşıyla karşılaştım.
Şapkasız,³² kan ter içinde
Bütün meyhanelerin kapısını çalıp
Herkes Sir John Falstaff'ı soruyorlardı.

PRENS

Poins, güney rüzgârının getirdiği kara bulutlar
Koca bir fırtına koparmak, çıplak başımızın üstüne
Yağmurlar yağdırmak üzereyken
Değerli vaktimizi böylesi saçmalıklarla
Boşa geçirdiğim için kendime çok kızıyorum.
Bana kılıcımın pelerini ver. Falstaff hoşça kal.

(Prens ve Poins çıkar.)

FALSTAFF

Gecenin en güzel vakti gelmişti ama tadına bakmadan
ayrılmamız gerekiyor.

(Kapı çalınır. Bardolph dışarı çıkar.)

Yine mi kapı çalıyor?

(Bardolph girer.)

Hayrola ne var?

BARDOLPH

Efendim derhâl saraya gitmeniz gerekiyor.

Bir düzine yüzbaşı kapıda sizi bekliyor.

FALSTAFF

(Uşağa.)

Evlat, müzisyenlerin parasını öde.³³ Hoşça kal meyhaneci,
hoşça kal Doll. Sevgili hanımlar gördünüz mü, nasıl
da aranıyor değerli insanlar? Eylem adamı çağrıldığın-
da işe yaramazlar uyuyabilirler. Hoşça kalın hanımlar;

32 O dönemde şapka erkek kıyafetinin çok önemli bir parçasını oluşturuyordu. Erkekler kilisede ve sofrada şapkayla oturuyorlardı. Sadece kralın huzurunda şapkalarını çıkarıyorlardı. Yüzbaşılardan ne kadar telaş içinde oldukları dışarı şapkasız çıkmalarından anlaşılıyor.

33 Efendilerin keselerini uşaklar taşırdı. Kesede Meyhaneci Kadın'ın verdiği 10 pound da var.

derhâl yola çıkmam emredilmezse, gitmeden önce sizi görmeye gelirim.

DOLL

Konuşamıyorum, sanki kalbim yerinden fırlayacak
–sevgili John, kendine dikkat et.

FALSTAFF

Hoşça kalın, hoşça kalın.

(Falstaff, Bardolph, Peto, Uşak ve Müzisyenler çıkar.)

MEYHANECİ KADIN

Yolun açık olsun. Bezelye zamanı geldiğinde, seni yirmi dokuz yıldır tanıyor olacağım; senin kadar namuslu, senin kadar iyi yürekli başka bir erkek –Hoşça kal.

BARDOLPH

(Kapıdan seslenir.)

Bayan Tearsheet!

MEYHANECİ KADIN

Ne var?

BARDOLPH

Bayan Tearsheet'e söyle, efendim çağırıyor.

MEYHANECİ KADIN

Ah Doll koş, koş sevgili Doll, hadi koş. Gözyaşları içinde! Geliyor!

(Doll'a.)

Hadi Doll, koşsana!

(Çıkarlar.)

III. Perde

1. Sahne

(Westminster. Saray.)

(Yatak kıyafetiyle Kral ve bir Uşak girer.)

KRAL

Kont Surrey ile Kont Warwick'i çağır,
Gelmeden önce de şu mektupları okumalarını
Ve konuyu iyice düşünmelerini söyle. Acele et.

(Uşak çıkar.)

Şu anda yoksul kullarımdan kaç bini
Uyuyordur acaba? Ah uyku, ah güzel uyku,
Tabiatın müşfik şifacısı, ne yaptım da ürküttüm ki seni
Artık gözkapaklarımı ağırlaştırmıyor, duyularımı
körleştirmiyorsun?

Uyku, sen neden dumanlı viranelerde, rahatsız döşeklere
uzanıyorsun,

Neden gece böceklerinin vızıltısını kendine ninni
yapıyorsun da,

Yüce insanların hoş kokulu odalarında,
Görkemli sayebanların altında yatıp
En güzel müziklerle dalıp gitmiyorsun?
Ah uyku tanrısı, neden sıradan insanların

İğrenç yataklarında yatıyorsun da, kralın yatağını
Saat çarkına veya tehlike çanına çeviriyorsun?
Şiddetli rüzgâr, yaman dalgaları tepelerinden tutup,
Koca kafalarını kıvırıp, kulakları sağır eden,
Ölümü bile uyandıracak bir gürültüyle
Bulutlara kadar yükseltirken,
Neden bir oraya, bir buraya savrulan
Yüksek serendeki miçonun gözlerini mühürlüyor,
Acımasız ve ürkütücü dalgalar beşiğinde
Ona ninni söylüyorsun?
Ah seni tarafgir uyku, bu kadar kargaşa dolu bir saatte,
Sırılsıklam olmuş bir miçoyu uyutuyorsun da,
Gecenin en sakin ve huzurlu olduğu bir vakitte,
Her türlü konfor ve lüks mevcutken
Bir krala çok mu görüyorsun uykuyu?
Peki öyleyse, uyuyun mutlu kullar!
Başını huzurla yastığa koyamaz kafasında taç olanlar.
(*Warwick ve Surrey girer.*)

WARWICK

Majesteleri size nice iyi sabahlar diliyorum.

KRAL

Sabah oldu mu lordlar?

WARWICK

Saat biri geçiyor.

KRAL

Öyleyse iyi sabahlar lordlarım.

Size yolladığım mektupları okudunuz mu?

WARWICK

Okuduk majesteleri.

KRAL

Öyleyse krallığımızın ne berbat durumda olduğunu,

Ne amansız hastalıklara yakalanmış bulunduğunu

Ve kalbinin pek yakınında hangi tehlikeler bulunduğu

görmüşsünüzdür.

WARWICK

Ülkemiz hastalığa yakalanmış bir beden gibi,
Ama iyi bir konsültasyon ve biraz da ilaç takviyesiyle
Eski gücüne kavuşabilir.
Lord Northumberland'in de ateşi düşer.

KRAL

Ah Tanrım, keşke insanoğlu kaderin kitabını okuyabilse!
Geçen zamanla dağların düzleştiğini,
Katılıklarından bıkan karaların eriyip denize aktığını,
Çakıllı sahillerin denizin bile kucaklayamayacağı kadar
genişlediğini,
Kaderin oyunlarının değişim kadehini
Nasıl da farklı içkilerle doldurduğunu görebilse!
Ah bütün bunlar görülebilseydi,
Dünyanın en mutlu genci bile, nasıl bir yaşam süreceğini,
Geçmişte ne gibi tehlikeler atlattığını,
Gelecekte ne gibi düşmanlıklarla karşılaşacağını görür,
Kitabı kapatır ve oturup ölümü beklerdi.
Daha on yıl bile olmadı; Richard ile Northumberland
Çok iyi iki dostken, içtikleri su ayrı gitmezken,
İki yıl sonra anlaşmazlığa düşüp birbirleriyle savaştılar.
Bu Percy sekiz yıl boyunca
Kalbimin en yakınındaki kişiydi,
Bir kardeş gibi işlerimle meşgul olurdu,
Sevgisini ve hayatını ayaklarımın altına sermişti,
Evet benim uğruma Richard'a, yüzüne karşı meydan
okumuştı.

O sırada içinizden kim—

(*Warwick'e.*)

Hatırlıyorum, sen vardın kuzen Neville.
Northumberland tarafından paylanıp azarlanan Richard,
Gözleri yaşlı bir şekilde
Haklı çıkan şu sözleri söylememiş miydi?
“Northumberland sen, kuzenim Bolingbroke'un

Tahtıma tırmanmak için kullandığı merdivensin.”

(Tanrı biliyor ya, o zamanlar hiç böyle bir niyetim yoktu
Ama kraliyetin saygınlığı o kadar ayaklar altına alınmıştı ki,
Taç ile ben, öpüşmek zorunda bırakıldık.)

“Bir gün gelecek.” –böyle devam etmişti–

“Elbet bir gün gelecek, cerahat gibi biriken bu korkunç
günah,

Patlayıp felakete neden olacak.” –böyle devam ederek

Şu an içinde bulunduğumuz durumun,

Dostluğumuzun sona ereceğinin haberini vermişti.

WARWICK

Her insanın hayatı bir tarih kitabı gibidir,

Orada geçmişte meydana gelen olaylar yazılıdır,

İnsan bu olayları incelediğinde,

Henüz filizlenmemiş olan

Ama cılız yaşam belirtileri sergileyen tohumları görünce,

Gelecekte ne gibi olayların gerçekleşeceğini,

Neredeyse kesin olarak tahmin edebilir.

Kral Richard da bu ilkeden hareketle

Çok isabetli bir tahminde bulunarak,

O sırada kendisine ihanet eden yüce Northumberland’ın

Bu tohumundan, uygun bir toprak bulması durumunda,

Ki bu toprak da sizden başkası olamazdı,

Daha büyük bir ihanetin yeşereceğini söylemişti.

KRAL

Yani bu olayların gerçekleşmesi kaçınılmaz mıydı?

Öyleyse onları kaçınılmaz olaylar olarak göğüsleyelim.

Evet, bu kelime bizi uyanık olmaya davet ediyor.

Piskopos ile Northumberland’ın

Elli bin askeri olduğu söyleniyor.

WARWICK

Bu mümkün değil majesteleri.

Söylenti düşman askerlerinin sayısını

İki katına çıkarıyor, tıpkı yankılanan ses gibi.

Majesteleri lütfen yatıp istirahatinize bakın;
Lordum sizi temin ederim ki, gönderdiğiniz ordu
Zaferi kolayca kazanacaktır.
Sizi daha da rahatlatacak bir şey daha söyleyeyim:
Glendower'ın öldüğüne dair kesin bir bilgi aldım.
Siz majesteleri iki haftadır hastasınız,
Geç saatlere kadar ayakta olmanız
Rahatsızlığınızı hiç kuşkusuz artıracaktır.

KRAL

Tavsiyenizi dinleyeceğim.
Sevgili lordlarım, dilerim bu iç savaşı bir an önce
sonuçlandırır,
Kutsal Topraklara doğru derhâl yola çıkarız.
(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Gloucestershire. Yargıç Shallow'un evinin önü.)
(Yargıç Shallow, Yargıç Silence,
Mouldy, Shadow, Wart, Feeble,
Bullcalf ve peşlerinden de hizmetkârlar girer.)¹

YARGIÇ SHALLOW

Buyurun hoş geldiniz, hoş geldiniz; elinizi verin bayım,
elinizi verin bayım; pek erkencisiniz! Sevgili kuzenim Si-
lence bugün nasıllar?

YARGIÇ SILENCE

Günaydın sevgili kuzen Shallow.

YARGIÇ SHALLOW

Ya yatak arkadaşınız kuzenim nasıllar? Güzel kızınız,
vaftiz kızım Ellen nasıl?

1 Shakespear bu sahnedeki kişilerin isimleriyle kelime oyunu yapmaktadır.
Shallow: Sığ, akılsız, alık; Silence: Suskun, sakın, sessiz; Mouldy: Küflü; Sha-
dow: Gölge; Wart: Siğil; Feeble: Güçsüz, takatsiz, hâlsiz; Bullcalf: Buzağı.

YARGIÇ SILENCE

Heyhat, o kara karganın teki² kuzen Shallow!

YARGIÇ SHALLOW

Hem de ne biçim; kuzen William da herhâlde artık âlim olmuştur; hâlâ Oxford'da, değil mi?

YARGIÇ SILENCE

Evet bayım, olan benim keseye oluyor.

YARGIÇ SHALLOW

Yakında Inns o'Court'a gider. Ben de bir zamanlar Clement's Inn'deydim;³ eminim hâlâ çılgın Shallow'dan söz ediyorlardır.

YARGIÇ SILENCE

Kuzen, demek size o zamanlar "zampara Shallow" derlermiş.

YARGIÇ SHALLOW

O zamanlar bana türlü türlü adlar takmışlardı ama ben de türlü türlü şeyler yapardım doğrusu, hem de çok iyi yapardım. O zamanlar ben vardım, Staffordshirelı küçük John Doit vardı, kara George Barnes vardı, Francis Pickbone vardı, bir de Comsolelu Will Squele vardı⁴ –bütün Inns o'Court'u arasan bunlar gibi dört tane gözüpek insan bulamazdın; bir şey daha söyleyeyim, en güzel bona-robalar⁵ nerede bulunur bilirdik; en iyileri her zaman emrimizdeydi. O zamanlar John Falstaff –şimdinin Sir John'u– çocuktu, Norfolk Dükü Thomas Mowbray'in uşağıydı.

YARGIÇ SILENCE

Kuzen, bu Sir John, birazdan asker toplamaya gelecek olan Sir John mu?

2 Sahte bir nevazu sergiliyor. Kraliçe Elizabeth açık tenli olduğu için, o dönem erkekleri sarışınları tercih edermiş.

3 Cambridge veya Oxford sonrası eğitimine devam etmek isteyenlere hukuk öğrenimi veren ve aynı zamanda kütüphane, yemekhane ve yatakhane hizmetleri de sunan profesyonel kurumlardan biri.

4 Bu gözüpek insanların adları ironiktir. Doit: Önemsiz; Pickbone: Cimri; Squele: Korkak.

5 Güzel, gösterişli balık etli fahişe.

YARGIÇ SHALLOW

Evet o Sir John, ta kendisi. Daha şu kadarken sarayın kapısının önünde Scoggin'in kafasını yardığını görmüştüm; aynı gün ben de, manav Samson Stockfish'le kavga etmiştim, Gray's Inn'in arkasında; vay be, vay be, ne çılgın günlerdi o günler! Şimdi düşünüyorum da, eski tanıdıklardan çoğu öldü!

YARGIÇ SILENCE

Hepimizin gideceği yer orası kuzen.

YARGIÇ SHALLOW

Kesinlikle kesinlikle, çok doğru çok doğru. Mezmurlarda dediği gibi, ölüm kaçınılmaz, herkes ölecek. İyi bir çift öküz Stamford pazarında kaç paradır?

YARGIÇ SILENCE

Bilmem ki, oraya hiç gitmedim.

YARGIÇ SHALLOW

Ölüm kaçınılmaz. Hemşehrin ihtiyar Double hayatta mı?

YARGIÇ SILENCE

Öldü bayım.

YARGIÇ SHALLOW

Vay be, vay be, öldü ha! Ne de güçlü yay çekerdi; öldü ha! Çok iyi ok atardı. John a Gaunt⁶ onu çok severdi, onun üzerine ne de çok bahse girerdi. Öldü ha! İki yüz elli metreden hedefi tam ortasından vururdu; oku iki yüz seksen, hatta iki yüz doksan metreye dümdüz gönderirdi, doğrusu seyretmesi harikaydı. Peki, yirmi koyun kaç para?

YARGIÇ SILENCE

Koyununa göre değişir, yirmisi on pound eder.

YARGIÇ SHALLOW

Demek ihtiyar Double öldü ha?

YARGIÇ SILENCE

Galiba şu gelen iki kişi Sir John Falstaff'ın adamları.
(Yanında biriyle Bardolph girer.)

6 IV. Henry'nin babası.

YARGIÇ SHALLOW

Günaydın sayın baylar.

BARDOLPH

Lütfen söyleyin, hanginiz Yargıç Shallow?

YARGIÇ SHALLOW

Bayım, Robert Shallow benim, bu bölgenin naçiz bir beyi ve kralın sulh hâkimlerinden biri. Benden ne istiyorsunuz?

BARDOLPH

Bayım, yüzbaşımın size selamı var, yüzbaşım Sir John Falstaff yiğit bir beyefendidir ve Tanrı şahittir ki gözüpek bir komutandır.

YARGIÇ SHALLOW

Yüzbaşınız çok kibar bir insan bayım, kılıç talimlerinde başarılı olurdu.⁷ Şövalye hazretleri nasıllar? Karısı sayın leydi hazretleri nasıllar?

BARDOLPH

Bayım, affedersiniz ama bir askerin eşi yoksa teçhizatı daha sağlam demektir.

YARGIÇ SHALLOW

Çok doğru söylediniz bayım, çok doğru söylediniz gerçekten de. “Teçhizatı daha sağlamdır!” Çok iyi evet, gerçekten; güzel ifadeler her zaman kesinlikle takdire şayandır. Teçhizat! “Teçhiz”den geliyor; güzel, çok güzel bir ifade.

BARDOLPH

Affedersiniz efendim, bir kelime söylediniz –ifade mi demiştiniz? Sizi temin ederim ki ifade ne demek bilmiyorum ama kelimenin askerî bir kelime olduğunu kılıcımla savunurum; Tanrı aşkına çok iyi bir askerî kelimedir. Teçhizat; yani insan, nasıl derler, eğer teçhizatı sağlamsa veya teçhizatlı olduğu düşünülüyorsa bu harika bir şey.

7 Kılıç talimleri, kılıç yerine sopa kullanılarak hizmetkârlarla yapıldığından, Falstaff'ın başarısının hiç önemi yok.

YARGIÇ SHALLOW

Çok doğru.

(*Falstaff girer.*)

Bakın sevgili Sir John geldi. Verin o sevgili elinizi ekselansları, verin o sevgili elinizi. Çok iyi görünüyorsunuz, yaşı-nızı hiç göstermiyorsunuz. Hoş geldiniz sevgili Sir John.

FALSTAFF

Ben de sizi gördüğüme çok sevindim Sayın Robert Shallow.

(*Yargıç Silence'ı işaret ederek.*)

Yanılmıyorsam, Sayın Surecard, değil mi?

YARGIÇ SHALLOW

Değil Sir John, o benim kuzenim Silence; o da sulh hâkimi.

FALSTAFF

Sayın Silence, sulh hâkimliği size çok yakışmış.⁸

YARGIÇ SILENCE

Hoş geldiniz ekselansları.

FALSTAFF

Vay be, hava ne kadar da sıcak baylar. Bana yarım düzi-ne askerliğe uygun adam bulabildiniz mi?

YARGIÇ SHALLOW

Bulduk efendim. Oturmaz mısınız?

FALSTAFF

Rica ediyorum gösterin onları.

YARGIÇ SHALLOW

Liste nerede? Liste nerede? Liste nerede? Bakalım, bakalım, bakalım. Evet, evet, evet, evet, evet, evet. Evet, işte buldum; Rafe Mouldy! Adını okuyacaklarım öne çıksın, hadi çıksın, hadi çıksın. Bir bakalım, Mouldy nerede?

MOULDY

Buradayım efendim.

YARGIÇ SHALLOW

Ne dersiniz Sir John? Eli yüzü düzgün, genç, güçlü kuvvetli, iyi aileden.

8 Silence'ın adıyla (suskun, sakın, sulh) kelime oyunu yapıyor.

FALSTAFF

Adın Mouldy mi?

MOULDY

Evet efendim.

FALSTAFF

Artık senin kullanılma vaktin gelmiş.

YARGIÇ SHALLOW

Ha, ha, ha! Çok iyiydi, hakikaten de kullanılmayan şeyler küflü olur; gerçekten çok iyiydi, çok iyi dediniz Sir John çok iyi dediniz.

FALSTAFF

İşaret koy ona.

MOULDY

Daha önce işaret koymuşlardı, ne olur beni bırakın. Tarlada çalışacak, günlük işleri yapacak kimse olmazsa benim karı perişan olur. Bana işaret koymayın, bu adamlar o işe benden daha uygun.

FALSTAFF

Yeter, sakın ol Mouldy, gideceksin Mouldy, tükenme vaktin geldi.

MOULDY

Tükenme vakti mi?

YARGIÇ SHALLOW

Sus be adam, sus –çekil kenara; nerede olduğunun farkında mısın? Ötekine geçelim Sir John –bir bakalım. Simon Shadow!

FALSTAFF

Vay canına, onu alayım da gölgesinde otururum. Serin bir askere benziyor.

YARGIÇ SHALLOW

Shadow nerede?

SHADOW

Buradayım efendim.

FALSTAFF

Shadow sen kimin oğlusun?

SHADOW

Anamın oğluyum efendim.

FALSTAFF

Ananın oğlusun ha! Kuşkusuz öylesindir, babanın da gölgesisindir. Kadının oğlu erkeğin sadece gölgesidir, bu çoğunlukla böyledir, gerçekten de, babadan çok az şey geçer oğula.

YARGIÇ SHALLOW

Onu beğendiniz mi Sir John?

FALSTAFF

Shadow yazın işe yarar. Ona işaret koy çünkü yoklama defterinde bir sürü gölge var.⁹

YARGIÇ SHALLOW

Thomas Wart!

FALSTAFF

Nerede?

WART

Buradayım efendim.

FALSTAFF

Adın Wart mı?

WART

Evet efendim.

FALSTAFF

Üstün başın dökülüyor Wart.

YARGIÇ SHALLOW

Ona da işaret koyayım mı Sir John?

FALSTAFF

Fazla olur, zaten paçavralarını sırtında dikmişler, her şeyini iğneyle tutturmuşlar, gerek yok.

YARGIÇ SHALLOW

Ha, ha, ha! Çok iyi espri yapıyorsunuz efendim, çok iyi espri yapıyorsunuz, sizi kutlarım. Francis Feeble!

⁹ Falstaff, yoklama defterine hayali isimler yazarak, bunlar için alacağı parayı cebe indirmeyi planlamış. Bu sahtekârlık yaygın bir biçimde yapılmış.

FEEBLE

Buradayım efendim.

FALSTAFF

Mesleğin nedir senin Feeble?

FEEBLE

Kadın terzisiyim efendim.

YARGIÇ SHALLOW

Ona da işaret koyayım mı efendim?

FALSTAFF

Olur, ama erkek terzisi olsaydı o size koyardı. Kadınların eteklerinde açtığın delik kadar düşman ordusunda da delik açabilir misin?

FEEBLE

Elimden geleni yaparım efendim, fazlası mümkün değil.

FALSTAFF

İyi dedin kadın terzisi! İyi dedin yiğit Feeble! Gazaba gelmiş güvercin kadar ya da gözüpek fare kadar yiğitlik gösterirsin sen. Koy bir işaret kadın terzisine, evet Bay Shallow, iyi koy Bay Shallow.

FEEBLE

Keşke Wart'ı askere alsaydınız efendim.

FALSTAFF

Keşke sen de erkek terzisi olsaydın; onun kıyafetini tamir eder, savaşa gidebilecek kılığa sokardın. O binlercesine¹⁰ komutanlık yaparken, ben kalkıp onu basit bir er yapmam. Anladın mı babayiğit Feeble?

FEEBLE

Anladım efendim.

FALSTAFF

Size minnettarım saygıdeğer Feeble. Sırada kim var?

YARGIÇ SHALLOW

Otlaktan Peter Bullcalf!

FALSTAFF

Pekâlâ, Bullcalf'i görelim.

10 Wart'ın yırtık pırtık elbisesindeki bitleri kastediyor.

BULLCALT

Buradayım efendim.

FALSTAFF

Doğrusu çok yakışıklı bir delikanlıymış! Şuna bir koy da bir daha böğürsün.

BULLCALT

Tanrım, saygıdeğer yüzbaşım...

FALSTAFF

Ne? Daha işaret konmadan mı böğürmeye başladın?

BULLCALT

Tanrım! Efendim ben hasta bir adamım.

FALSTAFF

Hastalığın ne?

BULLCALT

Berbat bir soğuk algınlığı efendim, rezil bir öksürük efendim; kralın tahta çıkış gününde çan çalarken yakalandım.

FALSTAFF

Boş ver, sen de savaşa gecelikle gidersin, soğuk algınlığını geçiririz, ayrıca arkadaşlarını da çanı senin yerine çalmaları için ayarlarım. Adamlar bu kadar mı?

YARGIÇ SHALLOW

Alacağınız asker sayısından iki adam fazla çağırmıştık; buradan sadece dört adam alabileceksiniz efendim.¹¹ Lütfen buyurun, içeri girip yemek yiyelim.

FALSTAFF

Hadi girelim, sizinle içerim ama yemeğe kalamam. Bay Shallow, görüştüğümüz için inanın çok sevinçliyim.

YARGIÇ SHALLOW

Ah Sir John, Saint George's Field'daki Windmill'de¹² geçirdiğimiz geceyi hatırlıyor musunuz?

11 Shallow, 6 kişi çağırdık dediği halde, Falstaff'ın karşısına 5 adam çıkar; Falstaff'ın o bölgeden 4 adamı askere alma yetkisi vardır ama sadece Wart, Shadow ve Feeble'ı alır.

12 Bir genelev.

FALSTAFF

O konuyu hiç açmayın Bay Shallow, hiç açmayın.

YARGIÇ SHALLOW

Ne keyifli bir geceydi! Jane Nightwork¹³ hayatta mı?

FALSTAFF

Hayatta Bay Shallow.

YARGIÇ SHALLOW

Bana hiç katlanamazdı.

FALSTAFF

Hiç, hiç. Bay Shallow'a hiç katlanamadığını söylerdi hep.

YARGIÇ SHALLOW

Doğrusu onu çok fena kızdırırdım. O zamanlar bonarobaydı. Hâlâ güzel mi?

FALSTAFF

Yaşlandı Bay Shallow, yaşlandı.

YARGIÇ SHALLOW

Doğru, yaşlı olmalı, mecburen yaşlanmıştır, kesinlikle yaşlanmıştır; ben Clement's Inn'e girmeden önce, ihtiyar Nightwork'ten Robin Nightwork'ü peydahlamıştı.

YARGIÇ SILENCE

O elli beş yıl önceydi.

YARGIÇ SHALLOW

Ah kuzen Silence, bu şövalyeyle birlikte neler yaşadık bir görseydin. Ah Sir John, doğru değil mi?

FALSTAFF

Gece yaralarına kadar uyumazdık Bay Shallow.

YARGIÇ SHALLOW

Çok doğru, çok doğru, çok doğru; gerçekten doğru Sir John. Parolamız da şuydu: "Dikin kafaya çocuklar!" Hadi yemeğe, hadi yemeğe. Tanrım ne günler gördük! Hadi, hadi.

(Falstaff, Shallow ve Silence çıkar.)

13 Jane Nightwork'ün mesleğinin ne olduğu soyadından anlaşılıyor. (Nightwork: Gece işi).

BULLCalf

Sayın Onbaşı Bardolph, ne olur bana bir iyilik yapın; alın size Fransız kronu olarak dört Harry on şilini.¹⁴ Efendim, doğruyu söylemek gerekirse, askere gitmektense ölmeyi tercih ederim. Ama kendi adıma konuşacak olursam, umurumda değil efendim; ama askere gitmek istemiyorum ve kendi adıma konuşacak olursam dostlarımla burada kalmak istiyorum; yoksa kendi adıma konuşacak olursam, askere gitmenin benim için önemli olmadığını söyleyebilirim efendim.

BARDOLPH

Sen kenarda dur.

MOULDY

Sayın Onbaşı Bardolph, ne olur benim yaşlı karı için bana bir iyilik yapın. Yokluğumda kendisine yardım edecek kimsesi yok, yaşı geçkin, kendisine bakamıyor. Kırk şilin veririm efendim.

BARDOLPH

Sen de kenarda dur.

FEEBLE

Benim hiç umurumda değil, insan hayatta bir defa ölür, hepimizin Tanrı'ya bir can borcu var. Ben soysuz fikirlere kapılmam –kaderimde varsa da kabulüm, olmasa da kabulüm. Herkes kral için savaşmalıdır, ne olacaksa olsun; bu yıl ölen gelecek yıl ölmekten yırtar.

BARDOLPH

Çok doğru söyledin, sen iyi bir insansın.

FEEBLE

Ben soysuz fikirlere kapılmam.

(*Falstaff ve Yargıçlar girer.*)

14 VII. Henry zamanında çıkarılan 10 şilinin değeri, oyunun oynandığı dönemde 5 şiline düşmüş. Bu yüzden Bullcalf'in verdiği rüşvet aslında 20 şilin, yani 1 pound. Savaşa gitmekten çok daha fazla korkan Mouldy'nin verdiği rüşvet ise 40 şilin, yani 2 pound. IV. Henry zamanında geçen bu oyunda VII. Henry sikkesi olması bir anakronizm.

FALSTAFF

Evet bayım, hangi adamları alıyorum?

YARGIÇ SHALLOW

İstedığınız dört adamı.

BARDOLPH

Efendim bir şey söyleyeceğim. Mouldy ve Bullcalf'i serbest bırakmak için üç pound aldım.

FALSTAFF

Tamam!

YARGIÇ SHALLOW

Hadi Sir John, hangi dört adamı istiyorsunuz?

FALSTAFF

Benim için siz seçin.

YARGIÇ SHALLOW

Pekâlâ öyleyse, Mouldy, Bullcalf, Feeble ve Shadow.

FALSTAFF

Mouldy ve Bullcalf; sen Mouldy, askerlik yaşın geçene kadar evinde otur; sana gelince Bullcalf, sen de askerlik yaşının gelmesini bekle. İkinizi de istemiyorum.

YARGIÇ SHALLOW

Sir John, Sir John hata yapmayın; onlardan iyisini bulamazsınız ve ben size en iyi askerlerin hizmet etmesini isterim.

FALSTAFF

Bay Shallow, bana nasıl adam seçeceğimi mi öğreteceksiniz? Ben hiç, bir adamın koluna bacağına, gücüne kuvvetine, boyuna bosuna, görünümüne önem verir miyim? Benim için ruh önemlidir Bay Shallow. Mesela, şu Wart'a bir bakın; ne kadar kılıksız olduğunu görüyorsunuz ama tüfeğini kalaycı çekici hızıyla doldurup ateş eder, biracının varilini sırtlamasından daha çabuk eline alıp omzuna atar. Hele şu incecik Shadow var ya, işte ben öyle adamlar isterim; düşmana hedef olmazlar –düşman ha ona ateş etmiş, ha bir çakının keskin kenarına, hiç fark

etmez. Geri çekilirken de, şu kadın terzisi Feeble kimbilir ne kadar hızlı koşar! Bana sıska adam ver, iriyarı adam istemem. Bardolph, Wart'a bir tüfek ver.

BARDOLPH

Wart tut bakalım, haydi marş marş!

FALSTAFF

Şimdi göster bakalım tüfek nasıl tutulur. Evet çok güzel! Bravo, çok iyi! Mükemmel! Nişancı dediğin ufak tefek, sıska, yaşlı, kara kuru, kel olur. Harikasın Wart, çok iyisin. Dur, al şu parayı.

YARGIÇ SHALLOW

Bu adam işi bilmiyor, doğru yapamıyor. Hatırlıyorum, ben Clemet's Inn'de kalırken –o sırada Kral Arthur piyesinde Sir Dagonet'i oynuyordum– Mile-End Green'de kısa boylu, çevik bir adam vardı; tüfeğini şöyle omzuna dayar, sonra arkaya geçer, öbürleri öne gelir, sonra da bir oraya, bir buraya hamle yapardı. “Takır tukur, takır tukur.” Sonra da, “Güm.” derdi. Sonra yine arkaya geçer, arkadaki de öne gelirdi. Onun gibisi bir daha gelmez.¹⁵

FALSTAFF

Bu adamlar işe yarar Bay Shallow. Tanrı'ya emanet olun Bay Silence size daha fazla şey söylemeye gerek yok. İkiniz de hoşça kalın baylar, sizlere teşekkür ediyorum. Bu gece on iki mil yol yapmam lazım. Bardolph, askerlere ceket ver.

YARGIÇ SHALLOW

Tanrı sizi korusun Sir John! Tanrı sizi işinizde başarılı kılsın! Tanrı bize barış yollasın! Dönerken uğrayın, eski günleri anarız. Belki ben de sizinle saraya gelirim.

FALSTAFF

Umarım gelirsiniz Bay Shallow.

¹⁵ Ağızdan doldurmalı tüfek kullanma talimini anlatıyor: Tüfeklerin doldurulma sesi “Takır tukur.”; tüfek ateşlendiğinde çıkan ses ise “Güm.”

YARGIÇ SHALLOW

Söylediğimde ciddiym. Tanrı sizi korusun!

FALSTAFF

Hoşça kalın sayın baylar.

(Yargıçlar çıkar.)

Hadi Bardolph, düş önüne adamların.

(Bardolph ve askere alınanlar çıkar.)

Geri dönüşümde bu yargıçları söğüşleyeceğim. Yargıç Shallow'un dibini görebiliyorum. Tanrım, Tanrım, biz ihtiyarlar yalan söylemeye ne kadar da eğilimliyiz! Bu kadidi çıkmış yargıç bana gençliğindeki haytalıklarını, Turnbull Caddesi'nde ne dolaplar çevirdiğini anlatmaktan başka bir şey yapmadı, üç lafından biri yalandı. Onun ağzından yalan çıkacağı kesindir, Türk'ün tebaasının cebinden vergi çıkması bile o kadar kesin değildir. Onu Clement's Inn'de yaşadığı zamandan hatırlıyorum; sanki yemekten artan peynir kırıntılarından yapılmış gibiydi. Çıplakken üzerine bir kafa kazınmış çatallı bir turp gibiydi tıpkı. O kadar zayıftı ki, gözü iyi görmeyenler onu seçemezdi; sıskalığın cisimleşmiş hâliydi ama buna rağmen maymun kadar seks düşkünüydü, fahişeler ona "Adamotu." derdi. Modayı hep geriden takip ederdi; pörsümüş kadınlara arabacılardan öğrendiği şarkılarla serenat yapar, "Ben besteledim." diye de yemin ederdi. İşte bu çelimsiz herif taşrada bey olmuş, John a Gaunt'tan arkadaşımıymış gibi söz ediyor ama yemin ederim ki, John a Gaunt onu sadece bir kez, o da turnuva alanında gördü; o zaman da teşrifatçıbaşının adamlarının arasına karıştığı için kafasını kırmıştı. Bunu görünce, John a Gaunt'a¹⁶ kendi adını dövdüğünü söyledim çünkü o kadar zayıftı ki, onu elbisesiyle birlikte yılanbalığının derisinin içine tıkabilirdiniz –bir flüt kutusu ona bir konak, bir saray olurdu. Şimdi ise arazileri, sığırları

var. Eğer geri dönersem onunla samimiyeti ilerleteceğim ve ne yapıp ne edip onu çifte filozof taşına¹⁷ dönüştüreceğim. Küçük sazan turnaya yem oluyorsa eğer, aynı doğa yasasına göre ben de onu yutarım. Gerisini zaman gösterir; işte söyleyeceklerim bu kadar.

(Çıkar.)

¹⁷ Değersiz madenleri altına dönüştürdüğüne inanılan taş. Filozof taşının sağlayacağından iki kat daha fazla para sızdıracağını söylüyor.

IV. Perde

1. Sahne

(Yorkshire. Gaultree Ormanı.)

(Başpiskopos, Mowbray, Hastings ve diğerleri girer.)

BAŞPİSKOPOS

Bu ormanın adı ne?

HASTINGS

Gaultree Ormanı ekselansları.

BAŞPİSKOPOS

Lordlarım burada duralım

Ve düşmanın sayısını öğrenmek için gözcüler çıkaralım.

HASTINGS

Çıkardık zaten.

BAŞPİSKOPOS

Çok iyi. Bu büyük davada birlikte olduğum

Dostlarım ve arkadaşlarım,

Northumberland'dan yeni bir mektup aldığımı söylemek
zorundayım;

Mektubun soğuk içeriği, tarzı ve özü şöyle:

Kendine yakışır büyüklükte bir orduyla burada olmak

istemiş

Ama öyle bir ordu toplayamamış

Ve bu yüzden şartların olgunlaşmasını beklemek üzere
İskoçya'ya gitmiş; düşmanla yapacağımız tehlikeli savaştan
Muzaffer çıkmamız için dualar ederek mektubunu bitiriyor.

MOWBRAY

Böylece ona bağladığımız umutlarımız yıkıldı,
Paramparça oldu.
(*Haberci girer.*)

HASTINGS

Ne haberler getirdin?

HABERCI

Düşman, ormanın yaklaşık bir mil doğusunda,
Uygun adım buraya doğru geliyor;
Kapladıkları alana bakılırsa,
Sayılarının otuz bin civarında olduğunu tahmin ediyorum.

MOWBRAY

Zaten biz de bu kadar olacaklarını tahmin ediyorduk.
Hadi ilerleyip karşlarına çıkalım.
(*Westmoreland girer.*)

BAŞPİSKOPOS

Bize doğru gelen, zırhlara bürünmüş bu komutan da kim?

MOWBRAY

Sanırım Lord Westmoreland.

WESTMORELAND

Generalimiz Lancaster Dükü Prens John'un
Esenlik dileklerini ve selamını getirdim.

BAŞPİSKOPOS

Çekinmeden konuşun Lord Westmoreland,
Buraya geliş amacınız nedir?

WESTMORELAND

Pekâlâ lordum,
Söyleyeceklerimin baş muhatabı sizsiniz ekselansları.
Eğer isyan kendi suretinde gelmiş olsaydı;
Yani, paçavralar içindeki, kana susamış gençlerin
Elebaşılığını yaptığı, çocuklar ve dilencilerden oluşan

Aşâğılık çapulcu güruh halinde gelmiş,
Bu lanet olası ayaklanma
Kendi gerçek ve doğal hâliyle karşımıza çıkmış olsaydı,
Siz muhterem peder ve bu soylu lordlar,
Bu alçak ve kanlı isyanı, bu çirkin isyanı,
Buraya gelerek başka bir kılığa sokmaya çalışmazdınız.
Lord başpiskopos,
Ruhani dairesi dünyevi bir hükümetçe korunan siz,
Barışın gümüş eli, sakalına değmiş olan siz,
Barış sayesinde eğitim alan ve âlim olan siz,
Beyaz kıyafeti masumiyetin simgesi olan siz,
Barışın güvercini ve kutlu ruhu olan siz,
Neden kendinizi böylesine çirkin bir hale getirdiniz?
Neden bu kayranın doğal bir parçası olan
Barış dilini bir kenara bırakıp
Savaşın sert ve hırçın dilini benimsediniz?
Neden kitaplarınızı mezar, mürekkebinizi kan,
Kaleminizi mızrak, tanrısal dilinizi
Yüksek sesli bir borazana ve savaş borusuna çevirdiniz?

BAŞPİSKOPOS

Bunları neden yapıyorum? Soru bu.
Kısaca şu nedenle: Hepimiz hastalandık;
Aşırılıklarımız, geç saatlere kadar sefahat sürmemiz,
Bizi yakıp kavuran hummaya yakalanmamıza
neden oldu.
Bu yüzden ülkemizde hacamat yapılması gerekiyor.
Kanımız bu yüzden akmalı, önceki kralımız Richard da
Bu hastalığa yakalanıp öldü
Soylu Lord Westmoreland
Ben burada ne hekimliğe kalkışıyorum
Ne de bir barış düşmanı gibi askerlerin arasında
dolaşıyorum.
Ben sadece sefahatten şişip hasta düşmüş beyinlerimizi
tedavi etmek,

Hayat damarlarımızı tıkayan pıhtılardan kurtarmak
istiyorum.

Daha açık konuşayım.

Ordumuzun yol açabileceği haksızlıklarla,

Katlanmak zorunda bırakıldığımız haksızlıkları

Çok büyük bir dikkatle tarttım

Ve çektiğimiz acıların,

Yol açabileceklerimizden daha ağır olduğunu gördüm.

Hayatın hangi yöne aktığını görüyoruz,

Azgın bir sel gibi yol alan olaylar huzur dolu hayatımızı

Terk etmek dışında bir seçenek bırakmadı bizlere.

Elimizde, zamanı geldiğinde göstermek üzere

Şikâyetlerimizi tek tek sıraladığımız bir liste var.

Bu belgeyi uzun zaman önce krala sunmak istedik

Ama bir türlü huzura kabul edilmedik.

Haksızlığa uğradığımızda, şikâyetlerimizi dile getirmek
istediğimizde,

Onun huzuruna çıkmamıza engel olunuyor,

Hem de bize en çok haksızlık yapan insanlar tarafından.

Anıları hâlâ toprağın üzerinde kanla yazılı duran,

Yakın geçmişteki savaşın tehlikesini,

Ve her an bunun yeni örneklerini gördüğümüz için

Bize bu yakışmayan zırhları kuşandık.

Amacımız barışı yok etmek, onun dallarını kırmak değil,

Adı ve özüyle gerçek barışı tesis etmek.

WESTMORELAND

Talepleriniz ne zaman reddedildi?

Kral hangi konuda şikâyetçi olmanıza neden oldu?

Hangi lord sizi taciz etmeye teşvik edildi de

Siz bu kanunsuz, kanlı uydurma isyan kitabına

Kutsal mührünüzü basıyor, ayaklanmayı kutsuyorsunuz?

BAŞPİSKOPOS

Ben bu mücadeleyi bütün İngiliz halkı adına,

Ülkem adına veriyorum.

WESTMORELAND

Ortada giderilecek bir haksızlık yok.
Olsa da, bu sizin üstünüze vazife değil.

MOWBRAY

Neden değilmiş? Neden biraz da onun vazifesi olmuyor?
Neden geçmişin sıkıntılarını hâlâ yaşayan,
O günlerin ağır ve adaletsiz elinin
Şerefleriyle oynamasına katlanmak zorunda kalan
Bizlerin vazifesi olmuyor?

WESTMORELAND

Ah Lord Mowbray,
Bir dönemi, o dönemin koşullarına göre ele alırsanız,
O zaman, size haksızlık yapanın kral değil de,
Dönemin kendisi olduğunu kabul edersiniz,
Ama şahsen sizin durumunuza baktığımda,
Ne kral ne de o dönemin şartları yüzünden başınıza
Şikâyet etmenizi gerektiren
Bir şeyin geldiğini düşünmüyorum.
Soylu babanız Norfolk dükünün
İtibarı iade edilmedi mi?

MOWBRAY

Babam niye itibarını kaybetti ki?
Babamın itibarı neden bana iade edildi ki?
Kral babamı severdi ama dönemin koşulları nedeniyle
Arzusu hilafına onu sürgüne göndermek zorunda kaldı.
O sırada Henry Bolingbroke ve babam,
İkisi de at üzerinde dimdik oturmuş,
Kişneyen atları, sabırsızlıkla binicileri tarafından
Mahmuzlanmayı beklerken,
Çelik uçlu mızrakları saldırı pozisyonunda,
Miğferlerinin siperlikleri indirilmiş,
Sadece çeliğin arasından kıvılcımlar saçan gözleri
görünürken,
Kulakları sağır eden borazan sesi onlara

Birbirlerine doğru saldırıya geçme emri verdiğiinde,
İşte o sırada, tam o sırada, babamın, mızrağıyla
Bolingbroke'un göğsünü delmesini
Hiçbir şeyin engelleyemeyeceği sırada,
Ah tam o sırada, kral esasını yere attığında,
O asaya kendi canı da asılıydı.
İşte o zaman, yalnız kendisini değil, aynı zamanda,
Bolingbroke'un idaresi altında,
Suçlamalarla ve kılıç zoruyla mahvedilen herkesi yere
atmış oldu.

WESTMORELAND

Lord Mowbray ağzınızdan çıkanı kulağınız duymuyor.
Hereford kontu o zamanlar İngiltere'nin
En yiğit soylusu olarak ün salmıştı.
Kader o gün kime gülecekti, kimbilir?
O gün düellodan muzaffer çıkan babanız olsaydı bile
Zaferini Coventry dışına asla taşıyamazdı;
Çünkü bütün ülke, tek bir nefes hâlinde
Ona duyduğu nefreti haykırıyordu;
Herkes kraldan bile fazla beğendikleri, takdir ettikleri,
Taparcasına bağlı oldukları Hereford'ı seviyor,
Onun için dualar ediyordu.
Ama bunları anlatırken asıl konudan saptım.
Beni buraya generalimiz prens gönderdi.
Şikâyetlerinizi öğrenmek ve majestelerinin
Sizleri dinleyeceğini söylemek için buradayım.
Düşmanca bir amacınız olduğunu düşündürtenler hariç,
Haklı bulunan bütün talepleriniz yerine getirilecek.

MOWBRAY

Ama biz onu bu teklifi yapmaya mecbur bıraktık.
Teklifi bizi sevdiği için yapmıyor, bir manevra bu.

WESTMORELAND

Mowbray, bunu böyle yorumlamak haddini bilmemektir.
Bu teklif korkudan değil merhametten kaynaklanıyor,

Çünkü bakın, işte ordumuzu görüyorsunuz.
Size şerefim üzerine yemin ederim ki,
Ordumuzun kendine güveni tam,
Korkuyu aklına bile getirmez.
Bizim ordumuzda daha fazla ünlü şövalye var,
Askerlerimiz silah kullanmada daha tecrübeli,
Zırhlarımız çok daha sağlam, davamızda da çok haklıyız.
Buradan hareketle, mantık daha cesur olduğumuzu
söylemeyi gerektiriyor.
Bu nedenle, teklifimizin korkudan kaynaklandığını
söylemeyin.

MOWBRAY

Müzakere yapmaya benim rızam yok.

WESTMORELAND

Bu da kalkıştığınız işin utanılacak bir şey olduğunun
kanıtıdır,
Çürük bir kutuyu kaldırmaya kalkarsanız dağılır.

HASTINGS

Prens John ileri süreceğimiz bütün koşulları dinlemek
Ve onları kesin bir sonuca bağlamak için
Babasından tam yetki aldı mı?

WESTMORELAND

Yetkisini, taşıdığı general unvanı gösterir.
Bu kadar saçma bir soru sormanız beni şaşırttı.

BAŞPİSKOPOS

Öyleyse Lord Westmoreland şu belgeyi alın;
İçinde şikâyetlerimiz yazılı.
Burada sıralanan tüm şikâyetler giderilirse,
Davamızın, burada olan olmayan bütün destekçileri için
Bir genel af çıkarılırsa
Ve taleplerimiz, arzularımıza ve planlarımıza
Uygun bir şekilde karşılanırsa,
O zaman biz de yeniden kralın sadık kulları oluruz
Ve ordumuzu barışı koruyan gücün bir parçası yaparız.

WESTMORELAND

Generale bunu göstereceğim. Lordlarım kabul ederseniz,
Her iki ordunun da görebileceği bir yerde buluşalım
Ve bu sorunu ya barışla sonlandıralım
Dilerim ki Tanrı böyle olmasını sağlar!–
Veya savaş meydanında çarpışarak halledelim.

BAŞPİSKOPOS

Lordum dediğiniz gibi yapacağız.
(*Westmoreland çıkar.*)

MOWBRAY

İçimden bir ses bana, yapacağımız barışın
Hiçbir koşulda kalıcı olamayacağını söylüyor.

HASTINGS

Bu konuda hiç endişeniz olmasın,
Eğer koşullarımızda ısrarla belirttiğimiz gibi
Kapsamlı ve mutlak bir anlaşma imzalayabilirsek,
Barışımız kayalık dağlar gibi sapasağlam olacaktır.

MOWBRAY

Evet, ama kralın indinde öyle bir üne sahip olacağız ki,
Çıkarılan her belli belirsiz ve yanlış anlam,
Her önemsiz, her ufak ve her sıradan gerekçe
Krala bu davranışımızı hatırlatacak.
Krala olan sadakatimizi uğrunda ölerək kanıtlasak bile,
Harmanımız öyle şiddetli bir rüzgârda savrulacak ki,
Tanelerimiz saman kadar hafif kalacak
Ve iyi ile kötüyü ayırt etmek mümkün olmayacak.

BAŞPİSKOPOS

Yanıyorsunuz lordum, yanıyorsunuz. Şöyle düşünün:
Kral kendisini rahatlatmış eden ufak tefek, önemsiz
şüphelerden bıktı.
Çünkü gördü ki, kuşkulandığı bir kişiyi idam ettirmek
Onun varislerinin benliğinde daha büyük iki kuşkunun
Ortaya çıkmasına yol açıyor. İşte bu yüzden kral
Bütün hesabı silecek ve hafızasında ona bu kayıpları
hatırlatacak

En ufak bir şey kalmasına izin vermeyecek,
Çünkü çok iyi bilmektedir ki, bu ülkeyi
Zararlı otlardan tamamen arındırması mümkün değil.
Düşmanlarıyla dostlarının kökleri o kadar iç içe girmiş ki,
Bir düşmanı sökeyim derse, bir dostu da sökecektir.
Bu ülke, kocanın dövmek için elini kaldırdığı
İtaatsiz kariya benziyor; koca tam vurmak üzereyken
Karısı çocuğunu havaya kaldırıncı, kocanın kalkan kolu
inemiyor.

HASTINGS

Ayrıca kral sopalarının tümünü
Son zamanlarda kendisini kızdıranlara karşı kullandı,
Dayak atacak sopası kalmadı.
O artık dişsiz bir aslan gibi:
Parçalamaya yeltenebilir ama ısıramaz.

BAŞPİSKOPOS

Çok doğru,
İşte bu yüzden sayın teşrifatçibaşı,
Anlaşmayı sağlam yaparsak,
Barışımız, tıpkı kırılan bir kol gibi,
Daha sağlam bir şekilde kaynayacaktır.

MOWBRAY

Öyle olsun.
İşte Lord Westmoreland geri dönüyor.
(*Westmoreland girer.*)

WESTMORELAND

Prens yakınlarda. Ekselansları eğer arzu ederseniz,
Majesteleri iki ordunun tam arasında buluşmak için
sizi bekliyor.

MOWBRAY

Sayın York başpiskoposu, Tanrı adına siz önden gidin.

BAŞPİSKOPOS

(*Westmoreland'e.*)
Siz önden gidin ve majestelerine saygılarımızı iletin!

Biz de arkanızdan geliyoruz lordum.
(*Hep birlikte ileri yürürler.*)

2. Sahne

(*Prens John Lancaster ve ordusu girer.*)

LANCASTER

Hoş geldiniz kuzen¹ Mowbray,
İyi günler soylu Lord Başpiskopos,
Size de Lord Hastings, herkese iyi günler dilerim.
Sayın Lord York, çan çaldığında cemaatinizin
Kutsal kitap tefsirinizi dinlemek için etrafınıza toplanması,
Şu anda zırh kuşanmış olarak,
Bir asiler çetesini davulunuzla kışkırtmanızdan,
Kelamı kılıca, hayatı ölüme dönüştürmenizden
Çok daha fazla yakışıyordu size.
İnsan, hükümdarın kalbinde taht kurmuş,
Onun ihsanlarının güneşinden yararlanırken
Kralın lütuflarını suistimal etmeye kalkarsa,
Bu yüceliğin gölgesinde kimbilir
Ne büyük kötülükler yapmaya başlar!
Lord Piskopos, sizin durumunuz tıpkı böyle.
Tanrı'nın kitaplarına kendinizi nasıl adadığınızı,
Onun meclisinin sözcüsü,
Tanrı'nın sesi olduğunuzu
Bizim kıt akıllarımızla Tanrı katı arasında
Yorumcu ve haberci görevi gördüğünüzü
Tekrar tekrar söylediğimizi
Duymayan kalmış mıdır acaba?
Tıpkı krala ihanet içinde olan bir gözdesinin
Kralın adını kendi amaçları için kullanması gibi,

1 Soylular arasında yaygın olan bir hitap şekli. Burada herhangi bir akrabalık söz konusu değildir.

Sizin de Tanrı'nın adından ve inayetinden yararlanarak
Makamınızın kutsiyetini kötüye kullanmadığınızı kim
söyleyebilir?

Tanrı sevgisiyle yanıp tutuşuyormuş gibi görünerek,
Onun temsilcisi olan babamın tebaasını,
Tanrı'nın ve babamın barışını yok etmek için
Silah altına aldınız.

BAŞPİSKOPOS

Sayın Lord Lancaster,
Ben burada babanızın barışının düşmanı olarak
bulunmuyorum,
Lord Westmoreland'e de söylediğim gibi,
Herkes biliyor ki, bu çalkantılı günlerde
Güvenliğimizi sağlama arzusu bizi eğip bükerek
Bu korkunç biçime sokuyor.
Şikâyetlerimi ayrıntılarıyla sıraladığım mektupları
Saraya, siz majestelerine yollamıştım
Ama sarayda hepsi elinizin tersiyle bir kenara itildi.
İşte Hydra² benzeri bu savaşın ortaya çıkış nedeni budur;
Adil ve haklı taleplerimiz yerine getirilecek olursa,
Onun tehlikeli gözlerinin³ büyüyle
Uykuya dalmasını sağlamak mümkün olabilir.
Bu çılgınlık tedavi edilirse, mutlak itaat de
Majestelerinin ayaklarına kapanacaktır.

MOWBRAY

Yoksa son adamımıza kadar talihimizi denemeye hazırız.

HASTINGS

Hepimiz burada ölsek bile,
İkinci bir girişim için geride bekleyenler var.
Başarısız olurlarsa, geridekiler sürdürecektir girişimi.
Böylece, bir felaketler silsilesi ortaya çıkacak,

2 Kesilen başının yerine hemen yenisi çıkan çok başlı ejder.

3 Çok başlı yılan (Hydra) imgesi, Hera'nın, Hermes tarafından müzikle büyülenen, yüz gözlü dev bekçisi Argos'a dönüşüyor.

Vâris vâristen davasını devralacak,
İngiltere'nin çocukları var oldukça bu kavga sürecektir.

LANCASTER

Siz çok sığsınız Hastings, hem de çok sığ.
Geleceğe iskandil atacak kapasiteniz yok.

WESTMORELAND

Majesteleri lütfedip,
Taleplerinin hangilerini uygun bulduğunuzu
Onlara açıkça söyleyin.

LANCASTER

Bence taleplerin hepsi uygun, hepsi meşru;
Ve burada, soyumun onuru üstüne yemin ederim ki,
Babamın niyeti yanlış anlaşılmıştır
Ve emrindekilerden bazıları
Babamın emirlerini çok keyfi yorumlamışlardır.
Lordum bu acılarınız derhâl dindirilecek,
Ruhum üzerine yemin ederim ki çaresine bakılacaktır.
Eğer bu sizi tatmin ediyorsa, askerlerinizi evlerine gönderin,
Biz de öyle yapacağız; haydi, burada, iki ordunun
tam ortasında,
Dostça kadeh kaldıralım ve kucaklaşalım
Ki, askerler dostluğumuzun ve barışın yeniden
kurulduğuna

Tanık olsun ve haberini memleketine götürsün.

BAŞPİSKOPOS

Şikâyetlerimizin giderileceğine dair verdiğiniz
Prens sözünüzü kabul ediyorum.

LANCASTER

Size söz veriyorum ve sözümde duracağım
Ve bunu kutlamak için de şerefimize içiyorum ekselansları.

HASTINGS

Yüzbaşı hemen gidin ve orduya bu haberi verin
Maaşlarını ödeyin ve onları gönderin.
Bu habere sevineceklerini biliyorum. Haydi yüzbaşı çabuk.

(Subay çıkar.)

BAŞPİSKOPOS

Sayın Lord Westmoreland, kadehimi şerefinize
kaldırıyorum.

WESTMORELAND

Ekselansları, ben de kadehimi size kaldırıyorum.
Bu barışı sağlamak için çektiğim sıkıntıları bilseniz
Sizi ne kadar sevdiğimi
Bundan böyle daha iyi anlayacaksınız.

BAŞPİSKOPOS

Bana olan sevginizden hiç kuşum yok.

WESTMORELAND

Çok sevindim.
Soylu kuzenim Lord Mowbray'ın sağlığına içiyorum.

MOWBRAY

Tam zamanında bana sağlık diliyorsunuz,
Çünkü aniden kendimi kötü hissetmeye başladım.

BAŞPİSKOPOS

İnsanlar kötü bir olay olmadan önce hep neşelidirler,
İyi bir olaydan önce de hep sıkıntı kaplar içlerini.

WESTMORELAND

Demek ki ani sıkıntı
“Yarın iyi şeyler olacak.” anlamına geliyor,
O hâlde neşelenin kuzen.

BAŞPİSKOPOS

İnan bana, ben çok neşeliyim.

MOWBRAY

Kuramınız doğruysa, bu kötüye işaret.
(İçeriden bağırışlar duyulur.)

LANCASTER

Barış haberini duyular. Dinleyin, nasıl da seviniyorlar!

MOWBRAY

Sanki zafer kazanmış gibi seviniyorlar.

BAŞPİSKOPOS

Barış, doğası itibarıyla bir zaferdir,
Çünkü barış yapıldığında iki taraf da soylu bir biçimde
boyun eğmiş,
İki taraf da kaybetmemiş demektir.

LANCASTER

Lordum gidin söyleyin, bizim askerler de terhis edilsin.
(*Westmoreland çıkar.*)

Sayın lordum arzu ederseniz
Birliklerimiz önümüzde geçit resmi yapsınlar da,
Hangi askerlerle savaşmış olacaktık, görelim.

BAŞPİSKOPOS

Sayın Lord Hastings söyleyin de
Askerlerimiz terhis edilmeden önce geçit resmi yapsınlar.
(*Hastings çıkar.*)

LANCASTER

Lordlarım umarım bu gece hep birlikte uyuyacağız.
(*Westmoreland girer.*)

Kuzen, ordumuz neden kımıldamıyor?

WESTMORELAND

Komutanları kımıldamamaları için sizden emir almış,
Siz söylemeden dağılmayacaklarmış.

LANCASTER

Aferin onlara, emrimi uyguluyorlar.
(*Hastings girer.*)

HASTINGS

Lordum ordumuz dağılmış bile;
Boyundurukları çözülmüş genç boğalar gibi
Doğuya, batıya, kuzeye, güneye dağılmışlar.
Zil çalıp okul dağıldığında
Evine ya da oyun alanına koşan çocuklar gibiler.

WESTMORELAND

Bunlar güzel haberler Lord Hastings.
Bu yüzden hain, seni krala ihanetten tutukluyorum.

Lord Başpiskopos ve Lord Mowbray
İkinizi de krala ihanetten tutukluyorum.

MOWBRAY

Bu yaptığınız adalete ve şerefe sığar mı?

WESTMORELAND

Peki ya sizin ordu toplamanız sığar mı?

BAŞPİSKOPOS

Yani, yemininizi tutmayacak mısınız?

LANCASTER

Ben size yemin etmedim ki.

Şikâyetlerinizin giderileceğine dair söz verdim.

Bunu da tam bir Hristiyan gibi

Yerine getireceğime şerefim üzerine yemin ederim.

Ama siz asiler, isyanınızın ve yaptıklarınızın cezası ne ise
alacaksınız.

Hiç düşünmeden bir ordu topladınız,

Onları aptalca buraya getirdiniz ve ahmakça buradan
gönderdiniz.

Çalın davulları, peşlerinden gidin dağılan askerlerin.

Bugün burada güvenli bir şekilde savaştan biz değildik,
Tanrı'ydı.

Muhafızlar, götürün şunları ölüme,

Hainlerin nefeslerini teslim ettikleri kütüğe.

(Çıkarlar.)

3. Sahne

(Aynı yer.)

(Borazanlar çalar. Falstaff ve Colevile girer,
karşılaşırlar.)

FALSTAFF

Bayım adınız ne? Rütbeniz ne, nerelisiniz?

COLEVILE

Bayım ben şövalyeyim, adım Colevile, Daleliyim.

FALSTAFF

Demek adınız Colevile, rütbeniz şövalye ve yaşadığınız yer Dale. Adınız Colevile olarak kalacak ama unvanınız hain, yaşayacağınız yer de zindan olacak –oldukça derin bir yer; bu yüzden adınız Daleli Colevile⁴ olarak kalacak.

COLEVILE

Siz Sir John Falstaff değil misiniz?

FALSTAFF

Kim olursam olayım, onun kadar yürekli bir adamım. Bayım teslim olacak mısınız, yoksa bana ter mi döktüreceksiniz? Bana ter döktürürseniz, ben de sizi sevenlere gözyaşı döktürürüm; ölümünüze ağlarlar; bu yüzden korku içinde, titreyerek ayağa kalkın ve merhamet göstermem için bana yalvarın.

COLEVILE

(Diz çöker.)

Bence siz Sir John Falstaff'sınız, bu yüzden de teslim oluyorum.

FALSTAFF

Bütün dünya beni göbeğimden tanıyor, herkes benden söz ediyor. Göbeğim biraz daha küçük olsaydı Avrupa'nın en faal adamı olurdum. Göbeğim, göbeğim, göbeğim; beni mahvediyor şu göbeğim. Generalimiz geliyor.

(Geri çekilme borusu çalınır.)

(Prens John, Westmoreland, Blunt ve diğerleri girer.)

LANCASTER

Öfke ateşimiz söndü, artık takibi bırakın.

Askerleri geri çağırın sevgili kuzen Westmoreland.

(Westmoreland çıkar.)

Falstaff nerelerdeydin bu zamana kadar?

Ne zaman her şey sona eriyor, sen çıkıp geliyorsun.

4 Dale, "derin vadi" anlamına gelmektedir. Zindan da "derin" bir yer olduğundan "Dale" sözcüğü Falstaff'a bir kelime oyunu yapma fırsatı veriyor.

Yemin ediyorum, bu işi ağırdan alına numaraların
yüzünden
Günün birinde bir darağacını ağırlığıyla çökerteceksin.

FALSTAFF

Başka türlü konuşsaydınız üzüldüm Lordum. Yiğitliğin ödülünün azar ve takdir olduğunu çok iyi bilirim. Beni ne sandınız? Kırlangıç mı, ok mu, yoksa kurşun mu? Şu zavallı hantal vücudumun düşünce kadar hızlı olması mümkün mü? Bütün olanakları en son noktasına kadar zorlayarak son sürat buraya geldim, yüz seksen civarında posta atı⁵ çatlattım; sonra da, bitkin bir hâlde olmama rağmen, saf ve katışıksız yiğitliğimle, yaman bir şövalye ve kahraman bir düşman olan Daleli Sir John Colevile'i esir aldım. O kadar da önemli bir şey değil. Beni görür görmez teslim oldu; bu yüzden, çengel burunlu Romalı⁶ dostumuz gibi, "Geldim, gördüm, yendim." diyebilirim rahatlıkla.

LANCASTER

Yani, sen bir yiğitlik sergilediğinden değil de, kendisi ki-bar biri olduğu için esir olmuş.

FALSTAFF

Onu bunu bilmem; işte adam burada, onu size teslim ediyorum ve siz majestelerinden, bu olayın, bugün burada meydana gelen olaylarla birlikte tarihçiler tarafından kayda geçirilmesini sağlamanızı istirham ediyorum; yoksa yemin ederim ki, sadece bu olayı anlatan bir balad besteletir, sayfanın başına da, Colevile'i ayağımı öperken gösteren bir resmimi koydururum. Eğer bu yola başvurmayaya mecbur bırakılırsam, benim yanımda bakır para gibi kalmanızı, şöhretimin yanında sizin şöhretinizin dolunayın yanında toplu iğne başı gibi görünen yıldızlar

5 Posta atları her 10 mil arayla kurulan istasyonlarda değiştirilmiş. Bu hesaba göre Falstaff 2000 mil yol aldığını söylüyor!

6 Julius Sezar.

gibi kalmasını sağlamazsam, yazıklar olsun benim gibi bir soyluya. Onun için hakkımı verin, hak eden layık olduğu yere yükselsin.

LANCASTER

Yükseltemeyiz, çok ağırsın.

FALSTAFF

Öyleyse övgülerinizle parıl parıl parlatın.

LANCASTER

Parlamaz çünkü zaten çok yağlısın.

FALSTAFF

Lordum bana yararı dokunacak bir şey yapın yeter, ne olursa olsun, siz adına ne dersiniz deyin.

LANCASTER

Adın Colevile mi?

COLEVILE

Evet lordum.

LANCASTER

Ünlü bir asisin Colevile.

FALSTAFF

Ve ünlü ve sadık bir kul onu esir aldı.

COLEVILE

Öyleyim lordum, ben şu anda beni buraya getiren

Üstlerimin durumundayım.

Dediklerimi dinlemiş olsalardı,

Galibiyetiniz size çok daha pahalıya patlardı.

FALSTAFF

Onlar kendilerini kaçsa sattı bilmiyorum ama sen iyi yürekli bir insan gibi kendini bedavaya verdin; bunun için sana teşekkür ediyorum.

(Westmoreland girer.)

LANCASTER

Kovalamayı bıraktınız mı?

WESTMORELAND

Askerlerimiz döndü, idamlar durduruldu.

LANCASTER

Colevile'i diğer asilerle York'a gönderin,
Derhâl idam edilsinler.

Blunt, onu siz götürün, dikkat edin elinizden kaçmasın.

(Blunt ve Colevile muhafızlarla çıkar.)

Lordlarım biz de saraya doğru yola çıkalım,

Babam kralın çok hasta olduğunu duydum.

Zafer haberimiz majestelerine bizden önce gitsin.

Kuzen haberi siz götürün ve onu rahatlatın.

Biz de süratle peşinizden geleceğiz.

FALSTAFF

Lordum istirham ediyorum,

Londra'ya Gloucester üzerinden dönmeme izin verin.

Saraya vardığınızda da hakkımda iyi şeyler söyleyerek

Bana hamilik yapın.

LANCASTER

Hoşça kal Falstaff. Sırf iyi niyetimden,

Hakkında, layık olduğundan daha iyi konuşacağım.

(Falstaff dışında herkes çıkar.)

FALSTAFF

Keşke sende bunu yapabilecek zekâ olsaydı, dukalı-
ğından daha çok işe yarardı. Doğrusu bu soğuk genç
benden hoşlanmıyor, kimse onu güldüremiyor. Ama bu
şaşılacak bir şey değil çünkü o şarap içmiyor. Bu kafa-
sı ayık çocuklarda hiç iş olmuyor; çünkü sulandırılmış
içki kanlarını soğutuyor, bir de durmadan balık yedik-
leri için yeşil hastalığına yakalanıyorlar,⁷ sonra da ev-
lenince çocukları kız oluyor. Bu tür insanlar genellikle
ahmak ve korkak olur –aslında içki içmesek aramızdan
bazıları da öyle olurdu. İyi bir beyaz şarabın iki etkisi
olur. Beyne yükselir, orada toplanmış olan bütün ap-
tal, geri zekâlı, çökmüş gazları kurutur; beyni keskin,
kıvrak ve yaratıcı yapar; coşkulu, ateşli ve heyecanlı

7 Anemi; evlenmemiş kızların yakalandığı sanılmış.

fikirlerle doldurur. Ses ile dil ona can verince de, ortaya harika bir zekâ çıkar. Bu harika şarabın ikinci etkisi kanı ısıtmasıdır. İçki öncesi soğuk ve yoğun olan kan, karaciğerin rengini solgun yapar ki bu, ürkekliğin ve korkaklığın alametidir; oysa şarap kanı ısıtır ve vücudun iç kısımlarından dış kısımlarına doğru yayılmasını sağlar. Yüz kızarır, fener gibi parlamaya başlar ve insan denen bu küçük krallığın her tarafına silahlanması için emir gönderir; o zaman vücuttaki cevherin ve özlü sıvıların tamamı, komutanları olan kalbin huzurunda toplanır, emrindekilerle kabarıp şişen kalp her konuda cesaret sergiler, işte bu gözüpekliğin kaynağı şaraptır. Silah kullanmadaki ustalık şarap olmazsa hiçbir işe yaramaz, çünkü ustalığı harekete geçiren şaraptır; eğitim, şarap onu işe yarar bir hâle getirene kadar, şeytanın başında nöbet tuttuğu bir hazineden başka bir şey değildir. Prens Harry'nin yiğitliği işte buradan geliyor; babasından kendisine geçen soğuk kanı, o verimsiz, kısır ve çorak araziye durmadan içtiği kaliteli ve sert şarapla gübreledi, sürdürdü, işledi; ateşli ve yiğit biri oldu çıktı. Bin oğlum olsaydı, binine de ilk öğreteceğim şey, sulandırılmış içkilerden uzak durmaları, şaraptan başka bir şey içmemeleri olurdu.

(Bardolph girer.)

Hayrola Bardolph?

BARDOLPH

Askerler terhis edildi, herkes gitti.

FALSTAFF

Gitsinler. Ben Gloucestershire üzerinden döneceğim, orada Bay Robert Shallow'u ziyaret edeceğim. Üstünde çalışmaya başlamıştım, çok geçmez semeresini toplamaya başlarım. Gidelim.

(Çıkarlar.)

4. Sahne

*(Westminster. Kudüs Salonu.)
(Koltukta taşınan kral, Warwick,
Clarence Dükü Thomas, Gloucester Dükü
Humphrey ve diğerleri girer.)*

KRAL

Lordlarım eğer Tanrı ülkemizi kana bulayan
Bu savaştan galip çıkmamıza izin verirse,
Gençlerimizi kutsal topraklara götüreceğiz
Ve kılıcımızı sadece kutsal dava uğruna çekeceğiz.
Donanmamız hazır, birliklerimiz toplandı,
Yokluğumuzda bize vekâlet edecekler yetki ile donatıldı,
Her şey arzuladığımız gibi,
Sadece bedensel gücümüz biraz az;
Bir de şu ayaklanan asilerin
Dize gelmelerini bekliyoruz.

WARWICK

Majestelerinin bu iki isteğinin de çok yakında
Yerine geleceğinden eminiz.

KRAL

Oğlum Humphrey Gloucester,
Kardeşin prens nerede?

GLOUCESTER

Sanırım Windsor'a ava gitti lordum.

KRAL

Yanında kim vardı?

GLOUCESTER

Bilmiyorum lordum.

KRAL

Kardeşi Thomas Clarence onunla birlikte değil mi?

GLOUCESTER

Hayır lordum, o burada, huzurunuzda.

CLARENCE

Soylu lordum ve babacığım, arzunuz nedir?

KRAL

Thomas Clarence, iyiliğinden başka bir isteğim yok.
Neden kardeşin prensle birlikte değilsin?

O seni sever ama sen onu ihmal ediyorsun Thomas.

Onun yüreğinde, bütün kardeşlerinden

Çok daha müstesna bir yere sahipsin, bunun değerini bil
oğlum.

Ben öldükten sonra onunla diğer kardeşlerin arasında

Soylu arabuluculuk görevi görebilirsin.

Bu yüzden onu ihmal etme, sevgisini köreltme

Veya soğuk davranarak, ilgisiz kalarak

Onun lütfuna erişme fırsatını kaçıрма,

Kendisine saygı gösterene lütfkârdır,

Merhametlidir, muhtaçlara karşı güneş kadar cömerttir,

Ama öfkeleni mi taş gibi katılaştır,

Kış gibi güvenilmez, sabahın erken saatinde

Patlayan kar fırtınası gibi fevri olur.

Bu yüzden onun ruh hâline hep dikkat etmek gerekir.

Hatalarını eleştir ama bunu neşeli olduğu bir zamanda,

Saygı çerçevesinde yap. Canı sıkkınsa,

Ona zaman tanı ki, aksiliği, karaya vurmuş bir balinanın

Çırpınarak ölmesi gibi sona ersin.

Thomas bunları iyi bellersen,

Dostların için güvenli bir barınak,

Kardeşlerini bir arada tutan altın bir çember⁸ olursun.

Böylece içinde onların kanı bulunan bu kaba

Dedikodu zehri karıştığında

–Ki bu devirde, ortalığı karıştırmak isteyenler mutlaka
çıkacaktır–

Zehir, kurtboğan kadar güçlü veya barut gibi

Hemen etkisini gösterse bile, kapta bir sızıntı meydana
gelmeyecektir.

8 Shakespeare bir varil/fıçı imgesi yaratıyor. Kral, oğlu Thomas Clarence'a öğütlerde bulunurken ahşap varili oluşturan tahta çubukları bir arada tutan çember gibi olmasını istiyor.

CLARENCE

Ona saygı ve sevgide kusur etmeyeceğim.

KRAL

Thomas neden onunla birlikte Windsor'a gitmedin?

CLARENCE

Bugün orada değil, Londra'da yemek yiyecek.

KRAL

Yanında kimler var? Biliyor musun?

CLARENCE

Poins ve her zamanki avanesi.

KRAL

Bereketli toprakta ot çok olur.

Onun da, gençliğimin soylu kopyası oğlumun da,

Her yanını sardı otlar; bu yüzden üzüntüm

Ölüm saatimden sonra da sürecek.

Ben atalarımın yanında uyurken

Sizlerin kılavuzsuz yaşayacağınız o çığırından çıkmış

günleri,

Korkunç zamanları düşününce,

Kalbim kan ağlıyor. Çünkü inatçı taşkınlığı engellenemezse,

Danışmanı öfke ve kaynayan kan olursa,

Krallığın olanakları ile keyfi davranışları bir araya gelirse,

Arzuları kanatlanacak,

Onu bekleyen felakete ve çöküşe doğru uçuracak!

WARWICK

Soylu lordum onun hakkındaki bu yargılarınız çok aşırı.

Prens, arkadaşlarını yabancı bir dil gibi düşünüyor,

Bir dili öğrenmek için en edepsiz kelimeleri bile

Öğrenmek gerekir; öğrendikten sonra da,

Siz majestelerinin iyi bildiği gibi, o kelimeler

Bilinmekten ve nefret edilmekten başka işe yaramazlar.

Dolayısıyla prens de, zamanı geldiğinde,

Arkadaşlarını kaba kelimeler gibi silkeleyip atacak.

Onların anılarını, başkalarının hayatlarını değerlendirmede

Bir model ya da örnek olarak kullanacak
Ve böylece eski kötülükleri bir avantaja dönüştürecek.

KRAL

Arıların leş üzerindeki peteklerini terk ettikleri pek
görülmez.

(*Westmoreland girer.*)

Kim geldi? Westmoreland mi?

WESTMORELAND

Majestelerine sağlık ve mutluluk diliyorum.
Sizi sevindirecek güzel haberler getirdim!
Oğlunuz Prens John siz majestelerinin ellerinden öpüyor.
Mowbray, Piskopos Scroop, Hastings ve diğerleri
Kanunlarınız uyarınca cezalandırıldılar.
Kınından sıyrılmış tek bir asi kılıcı kalmadı artık,
Barışın zeytin dalı her yere uzandı.
Majesteleri bunların nasıl gerçekleştiğini bütün
ayrıntılarıyla

Daha uygun bir vakitte okuyabilirler.

KRAL

Ah Westmoreland, sen kış sonunda
Güneşin doğuşunu müjdeleyen bir yaz kuşusun.
(*Harcourt girer.*)

Bakın, yeni haberler var.

HARCOURT

Tanrı siz majestelerini düşmanlarınızdan korusun
Ve size karşı ayaklandıklarında,
Şimdi size sözünü edeceklerim gibi yerle bir olsunlar!
İngiliz ve İskoçlardan oluşan büyük bir ordunun
başındaki
Northumberland kontu ile Lord Bardolph
Yorkshire valisi tarafından bozguna uğratıldılar.
Savaşın nasıl gerçekleştiği bu mektupta ayrıntılarıyla
anlatılıyor.

KRAL

İyi de, bu güzel haberlere rağmen ben neden hastayım?
Neden Kader Tanrıçası hiç iki eli dolu gelmiyor?
Neden en güzel kelimeleri en çirkin harflerle yazıyor?
Ya mide veriyor, yiyeceği esirgiyor–
Sağlığı yerinde olan fakir böyledir;
Ya da şölen veriyor ama midayı alıyor–
Her şeye sahip olup, onların keyfini süremeyen zengin de
böyledir.

Bu güzel haberin beni sevindirmesi lazım
Ama gözlerim kararıyor, başım dönüyor.
Aman! Tutun beni, çok hastayım.

GLOUCESTER

Sakin olun majesteleri!

CLARENCE

Ah haşmetli babacığım!

WESTMORELAND

Majesteleri bırakmayın kendinizi, kaldırın başınızı.

WARWICK

Sakin olun soylu prensler, biliyorsunuz bu nöbetler
Majestelerine çok sık geliyor, biraz uzaklaşın,
Hava alsın, hemen kendine gelecektir.

CLARENCE

Hayır, hayır, bu sancılara daha fazla dayanamaz.
Beynini sürekli meşgul eden dert ve tasalar
İçinde bulunduğu kabın duvarını o kadar inceltti ki,
Sanki içinden canı görünüyor ve duvarı yıkıp çıkacak.

GLOUCESTER

Halk bana korkunç şeyler anlatıyor:
Bir babadan peydahlanmamış çocuklar, hilkat garibeleri
görüyorlarmış.

Mevsimlerin sırası değişecek, yıl uykuda bulduğu
Bazı ayların üstünden atlamış gibi olacakmış.

CLARENCE

Nehir üç kez taşı ama hiç alçalmadı.
Yaşlı insanlar, zamanın ihtiyar kayıtları,
Büyük büyük babamız Edward'ın
Hastalanıp ölmesinden kısa bir süre önce de
Aynı şeyin olduğunu söylüyorlar.

WARWICK

Sayın prensler alçak sesle konuşun, kral kendine geliyor.

GLOUCESTER

Bu inme kesinlikle onun sonu olacak.

KRAL

Ne olur beni kaldırın,
Başka bir odaya götürün, ne olur yavaşça götürün.

5. Sahne

(Kralı kaldırır ve bir yatağa yatırırılar.)

KRAL

Soylu dostlarım kimse ses çıkarmasın,
Sadece rehavet verici müşfik bir el
Yorgun ruhumu müzik çalsın.

WARWICK

Müzisyenler yan odada müzik çalsınlar.

KRAL

Tacı yastığımın üstüne koyun.

CLARENCE

Bakışları donuklaştı, yüzünün ifadesi değişti.

WARWICK

Alçak sesle konuşun, alçak sesle konuşun!
(Prens Henry girer.)

PRENS

Clarence dükünü gören var mı?

CLARENCE

Buradayım kardeşim, içim kan ağlıyor.

PRENS

Madem için kan ağlıyor, dışarıdan niye bir şey görülmüyor?
Kral nasıl?

GLOUCESTER

Çok hasta.

PRENS

İyi haberi duydu mu?
Söyleyin ona.

GLOUCESTER

Duyduktan sonra daha kötüleşti.

PRENS

Rahatsızlığı sevinçtense, hekimsiz de iyileşir.

WARWICK

Lordlarım bu kadar gürültü yapmayın.
Soylu prens, alçak sesle konuşun,
Babanız kral uyumak üzere.

CLARENCE

Öteki odaya geçelim.

WARWICK

Ekselansları bizimle gelmek isterler mi?

PRENS

Hayır, ben burada, kralın başucunda bekleyeceğim.

(Prens dışında herkes çıkar.)

Baş belası bir yatak arkadaşı olan bu taç

Neden yastığının üstünde duruyor?

Ah seni parlak dert kaynağı! Altın tasa!

Sen ki uykunun kapılarını

Ardına kadar açık tutarsın geceler boyu!

Bir de kalkmış onunla uyuyorsun ha!

Ama yine de, kafasında takke,

Bütün gece horlayarak uyuyan o sıradan insanların

Çektikleri uykunun yarısı kadar bile deliksiz ve güzel

olamaz.

(Taca hitap eder.)

Ah yücelik! Seni başında taşıyana ettiğin işkence,
Tıpkı sıcak bir günde zırh giyen bir insanı
Zırhının hem kavurması hem de koruması gibi.
Ağzının kenarında bir tüy var ama kımıldamıyor.
Nefes alıyor olsaydı, o hafif tüy mutlaka kımıldardı.
Yüce lordum! Baba! Bu çok derin bir uyku.
Bu öyle bir uyku ki, bu altın çemberden
Birçok İngiliz kralını ayırmıştır bugüne dek.
Sana vereceğim şey, senin için dökeceğim gözyaşları
Ve kan ağlayan yüreğim olacak.
Sevgili babacığım, doğa, sevgi ve evlat şefkati
Bütün bunları fazlasıyla vermemi sağlayacak.
Senin bana vereceğin şey ise,
Yaş ve soy itibarıyla tahtına en yakın ben olduğum için,
Bu kraliyet tacı olacak.

(Tacı başına geçirir.)

Durduğu yere bak, Tanrı koruyacak onu,
Dünyanın bütün gücü dev bir kolda toplansa bile,
Bana miras kalan bu onuru benden alamayacak.
Bu bana senden kaldı, benden de oğluma kalacak.

(Çıkar.)

KRAL

Warwick! Gloucester! Clarence!

(Warwick, Gloucester, Clarence ve diğerleri girer.)

CLARENCE

Kral mı çağırdı?

WARWICK

Majesteleri arzunuz nedir? Ekselansları nasıllar?

KRAL

Lordlarım beni neden burada yalnız bıraktınız?

CLARENCE

Efendimiz, kardeşim prensi bırakmıştık burada,
Yanınızda oturup bekleyeceğini söylemişti.

KRAL

Galler Prensi mi? Nerede? Onu görmek istiyorum.
Burada değil.

WARWICK

Şu kapı açık, oradan çıkmış olmalı.

GLOUCESTER

Bizim beklediğimiz odadan geçmedi.

KRAL

Taç nerede? Kim aldı onu yastığımdan?

WARWICK

Majesteleri biz odadan çıkarken orada duruyordu.

KRAL

Prens almış. Hemen onu bulun.

O kadar mı aceleci ki, uykumu ölüm sanmış?

Lord Warwick, bulun onu, hemen buraya gelsin.

(Warwick çıkar.)

Bu davranışı hastalığımla birleşiyor

Ve beni ölüme daha yaklaştırıyor. Evlatlar, nasıl insanlar
olduğunuzu görün.

Hedefi altın olunca ne çabuk galeyana geliyor insan doğası!

İşte bunun için aptal, aşırı kaygılı babaların uykuları kaçır,

Beyinleri endişe dolar, kemiklerini çalışarak kırarlar.

İşte bunun için biriktirip yığarlar

Zorlukla kazanılmış, lekeli altınları.

İşte bunun için özen gösterirler

Oğullarının sanat ve askerlik öğrenmesine.

Bizler arılar gibi her çiçeğin özünü toplarız,

Bacaklarımızı balmumu, ağzımızı balla doldurur, kovana
getiririz onları.

Ve zahmetlerimizin karşılığı olarak öldürülürüz

arılar gibi.

Ölmekte olan babanın biriktirdikleri

Ağzında sadece bu acı tadı bırakır.

(Warwick girer.)

Hastalığın işimi bitirmesini
Beklemeye bile sabrı olmayan oğlum nerede?

WARWICK

Lordum, prensi yan odada buldum.
Candan gözyaşları soylu yanaklarını yıkıyordu.
Öylesine kalpten ve derin bir ıstırap içindeydi ki,
Hayatında kandan başka bir şey dökmemiş olan bir
zorba bile,

Onu görse, hançerini gözyaşlarıyla yıkardı. Buraya geliyor.

KRAL

Peki ama neden tacı almış?

(Prens Henry girer.)

Bakın geliyor. Yanıma gel Harry.
Odadan çıkın, bizi yalnız bırakın.
(Warwick ve diğerleri çıkar.)

PRENS

Bir daha sesinizi duyacağımı sanmıyordum.

KRAL

Harry o düşünceye hayat veren senin arzularındı.
Sana göre çok uzun yaşadım, seni bıktırdım.
Tahtımın boşalmasını o kadar mı istiyorsun ki,
Daha vaktin gelmeden, kendini bana ait olan şeylerle
donatıyorsun?

Ah aptal çocuk! Mahvın olacak yüceliği istiyorsun.
Birazcık daha bekle çünkü ululuk bulutumu
Yukarıda tutan esinti o kadar zayıf ki,
Yere düşmesi çok sürmez, günüm kararmaya başladı.
Çaldığın şey birkaç saat sonra zaten senin olacaktı.
Ölüm döşeğimde kaygılarımın doğruluğunu kanıtladın.
Yaşam biçimin bana beni sevmediğini gösteriyordu.
Şimdi bundan emin olarak ölüyorum.

Düşüncelerinde, taş kalbinde bilediğin binlerce hançer
saklıyormuşsun,
Ölümüne yarım saat kala sapladın onları bana!

Bana yarım saat katlanamadın mı?
Öyleyse git, mezarımı ellerinle kaz,
Emret kutlama çanları çalınsın,
Benim öldüğümü değil, senin taç giydiğini bildiren.
Tabutumu ıslatacak gözyaşları,
Başına sürülecek kutsal yağ damlaları olsun.
Üstümü toprakla kapat yeter.
Sana can vereni solucanlara ver,
Memurlarımı kov, yasalarımı iptal et,
Çünkü artık kanunu ve düzeni saymama vakti geldi-
Beşinci Harry taç giydi! Çok yaşa caka ve fiyaka!
Kahrolsun krallık görkemi! Bilge danışmanlar, gidin
hepiniz!

Toplansın İngiliz sarayında
Ülkenin dört bir yanından gelen aylaklık düşkünleri!
Komşu ülkeler, kurtarın kendinizi pisliklerinizden!
Küfreden, içen, dans eden, sabaha kadar eğlenen,
Soygun yapan, adam öldüren,
Eski suçları yepyeni şekillerde işleyen serserileriniz mi var?
Sevinin, artık başınıza bela olmayacak onlar.
İngiltere çift kat yaldızla kaplayacak ahlaksızlıklarını,
İngiltere makam, onur ve güç verecek onlara.
Çünkü beşinci Harry dizginlenen taşkınlığın önündeki
engeli kaldırarak.

Vahşi köpek, açlığını masumların etiyle giderecek.
Ah benim zavallı, iç savaşlarla hasta düşmüş ülkem!
Benim bütün çabalarım bile düzensizliğe engel
olamamışken,

Acaba ne yapacaksın düzensizlik başa geçtiğinde?
Yeniden yabanıl bir yere dönüşeceksin,
Eskiden olduğu gibi sadece kurtların yaşadığı!

PRENS

(Diz çöker.)

Majesteleri affedin beni!

Gözyaşlarım konuşmamı engellemeseydi,
Büyük bir ıstırap içinde dile getirdiğiniz
Bu acımasız ve ağır eleştirileri
Böyle uzun uzadıya söyletmezdim size.
İşte tacınız; ebediyete kadar tacını giyecek olan Tanrı,
Onun başınızda uzun süre kalmasını sağlasın!
Eğer ben bu taca sizin şanınızın ve görkeminizin
Bir simgesi olması dışında değer veriyorsam,
En derin ve en itaatkâr ruhumla diz çöküp
Önünüzde kapandığım şu yerden bir daha kalkamayayım.
Tanrı şahidimdir, içeri girip de
Siz majestelerinin nefes almadığını görünce,
Kalbim duracak gibi oldu! Yalan söylüyorsam,
Günahlarımdan arınmamış olarak öleyim
Ve şu ikna edilmesi güç dünyaya
Amaçladığım soylu değişimi gösterecek kadar

yaşayamayayım!

Sizi görmeye geldiğimde, öldüğünüzü sanınca,
Ki, öldünüz diye neredeyse ben de ölüyordum,
Bu taçla, sanki anlama yeteneği varmış gibi konuştum
Ve onu şöyle azarladım:
“Senin yol açtığın kaygılar babamın bedenini yedi bitirdi.
İşte bu yüzden ey altınların en güzeli, sen altınların en
kötüsüsün.

Ayarı senden düşük altınlar, senden çok daha değerli
Çünkü ilaca katılıp hayat kurtarıyorlar,
Ama sen, en saf, en değerli, en ünlü altın
Sen, seni başında taşıyanı yiyip bitirdin.”
Soylu majesteleri, onu böyle suçlayarak başıma koydum
Ve gözlerimin önünde babamı öldüren o düşmanla
Tacın gerçek sahibi olarak savaşmak istedim.
Eğer tacı başıma koymak kanımı mutlulukla coşturduysa
Veya düşüncelerime ufacık bir kibir kırıntısı bulaştırdıysa,
İçimdeki herhangi bir asi veya mağrur bir ruh

En ufak bir sevinçle

Onun bana sağlayacağı gücü bir an için bile düşündüyse,
Tanrı onu ebediyen başımdan uzak tutsun

Ve beni onun önünde korku ve huşuyla

Diz çöken en zavallı bir kul gibi sefil bir insan yapsın!

KRAL

Ah evladım, böylesine bilgece af dileyip

Babanın sevgisini daha fazla kazanabilmen için

Onu buradan almayı aklına Tanrı sokmuş!

Gel buraya Harry, yatağımın kenarına otur

Ve sanırım sonuncusu olacak

Öğütlerimi dinle. Evladım, bu tacı

Ne dolambaçlı yollardan, ne düzenbazlıklarla ele

geçirdiğimi Tanrı biliyor.

Başımda nasıl bir musibet gibi oturduğunu da

Ben çok iyi biliyorum ama sana geçişi daha sakın olacak,

Halktan daha çok destek ve kabul göreceksin

Çünkü onu elde edişimdeki bütün şaibeler

Benimle birlikte toprağın altına girecek.

O, kafamda zalim bir el tarafından gasp edilmiş bir onur

gibi duruyordu;

Ve etrafımda, onu yardımları sonucu ele geçirdiğimi

Bana hatırlatan birçok insan vardı.

Bu hatırlatmalar savaşa ve kan dökmeye dönüştü

Ve sözde barışı yaraladı. Bildiğin gibi

Bütün bu endişe kaynaklarıyla, kendimi tehlikeye atarak

savaştım.

Krallığım sadece bu temanın sahnelendiği bir piyes

gibiymi.

Ama şimdi ölümümle durum değişecek,

Çünkü benim zorla elde ettiğim şey

Sana adil bir şekilde kalıyor,

Yani tacı, başında benden sana kalan bir miras olarak

taşıyacaksın.

Gerçi senin durumun benimkinden çok daha sağlam
Ama yeterince sağlam değil çünkü henüz acılar taze,
Bütün dostlarımın, ki hepsi senin de dostun olmalı,
Pençeleri ve dişleri daha yeni söküldü.

Beni tahta çıkaran onların gücü oldu
Ve yine onların gücünün beni tahttan indireceği
Kaygısını yaşadım; bu kaygıdan kurtulmak için
Bazılarını ortadan kaldırdım, diğerlerini de işsiz güçsüz
oturlurlarsa

Tacım üzerindeki sıkıntılı hak iddiamı sorgulamaya
başlarlar diye,
Kutsal Topraklara savaşa götürmeye niyetlenmişim.
Kaypak insanları meşgul etmek için Harry, başka
ülkelerde savaşa git.
Çünkü ülke dışındaki savaşlar eski anıların unutulmasını
sağlar.

Başka öğütler de vermek istiyorum
Ama ciğerlerim o kadar yorgun düştü ki, konuşacak
takatim kalmadı.

Tanrım tacı elde ediş şeklimi bağışla
Ve oğlumun barış içinde tacıyla yaşamasını sağla!

PRENS

Soylu majesteleri,
Siz tacı kazandınız, giydiniz, taşıdınız, bana verdiniz,
Öyleyse taç üzerindeki hakkım apaçık ortada.
Bu yüzden elimden gelen çabayı göstereceğim
Ve bütün dünyaya karşı hakkım olan bu tacı giyeceğim.
(*Prens John Lancaster, Warwick ve diğerleri girer.*)

KRAL

Bak, bak, oğlum John Lancaster geliyor.

LANCASTER

Kral babama sağlık, huzur ve mutluluk diliyorum!

KRAL

Oğlum John, bana huzur ve mutluluk getirdin

Ama sağlık bu kuru, buruşuk gövdeden uętu gitti.
Seni de gördüm ya, artık hayatım sona eriyor.
Lord Warwick nerede?

PRENS

Lord Warwick!

KRAL

Bayıldığım odanın bir adı var mı?

WARWICK

Kudüs odası soylu lordum.

KRAL

Tanrı'ya şükürler olsun! Hayatım orada son bulmalı.

Yıllar nce Kudüs'te öleceđim söylenmiřti bana,

Ben de safęa oranın Kutsal Topraklar olduğunu sanmıştım.

Beni o odaya götürün, orada yatacađım.

Ben Harry, lm o Kudüs'te karşılayacağım.

(ıkarlar.)

V. Perde

1. Sahne

(Gloucester. Shallow'un evi.)

(Shallow, Falstaff, Bardolph ve Uşak girer.)

YARGIÇ SHALLOW

Efendim Tanrı aşkına, bu gece hiçbir yere gidemezsiniz.
Davy buraya bak!

FALSTAFF

Ne olur beni affedin Bay Robert Shallow.

YARGIÇ SHALLOW

Sizi affetmeyeceğim, affedilmeyeceksiniz, affedilme iste-
ğiniz kabul edilmeyecek, hiçbir bahane işe yaramayacak,
affedilmeyeceksiniz. Davy buraya bak!

(Davy girer.)

DAVY

Geldim efendim.

YARGIÇ SHALLOW

Davy, Davy, Davy, Davy; neydi, Davy; neydi, neydi –evet
tamam, aşçı William, söyle ona buraya gelsin. Sir John,
affedilmeyeceksiniz.

DAVY

Efendim şöyle bir durum var: Celpler teslim edilemedi,
bir de efendim, tarlanın kenarına buğday ekelim mi?

YARGIÇ SHALLOW

Kırmızı buğday ekin Davy. Aşçı William sor bakalım -hiç körpe güvercin yok muymuş?

DAVY

Peki efendim. Şu da demircinin nallar ve saban demirleri için çıkardığı hesap.

YARGIÇ SHALLOW

Kontrol edilip ödensin. Bay John affedilmeyeceksiniz.

DAVY

Efendim bir de kovaya yeni halka lazım, ayrıca efendim, geçen gün Hinckley pazarında kaybettiği çuval için William'ın maaşından kesinti yapacak mısınız?

YARGIÇ SHALLOW

Yapacağım. Davy, aşçı William'a söyle de bir iki güvercin, birkaç bodur tavuk, bir but et ve şöyle birkaç meze pişirsin.

DAVY

Asker gece kalacak mı efendim?

YARGIÇ SHALLOW

Evet Davy, onu çok iyi ağırlayacağım, saraydaki bir dost cepteki bir kuruştan iyidir. Onun adamlarına iyi davran Davy, çünkü herifler alçak, dedikodumuzu yapabilirler.

DAVY

Biz onların dedikodularını yapmayalım da, her tarafları bit kaynıyor.

YARGIÇ SHALLOW

İyi dedin Davy -hadi şimdi işinin başına Davy.

DAVY

Efendim sizden rica etsem Hill'den Clement Perkes'e karşı Woncotlu William Visor'ı kollar mısınız?

YARGIÇ SHALLOW

Davy, o Visor hakkında çok şikâyet var, o Visor bildiğim kadarıyla serserinin teki.

DAVY

Efendim, serseri olduğu konusunda size katılıyorum ama bir dostu rica etti mi, bir serseriye bile kollamak la-

zım. Efendim, namuslu insanlar kendilerini savunabilirler ama serseriler savunamaz. Efendim, size sekiz yıldır hizmette kusur etmedim, ama arada sırada namuslu bir insana karşı bir serseriye kollamanızı isteyemeyeceksem, gözünüzde pek değerim yokmuş demektir. Bu serseri benim çok iyi dostum, bu yüzden sizden onu kollamanızı rica ediyorum.

YARGIÇ SHALLOW

Kes artık, sana bir haksızlığa uğramayacak dedim. Sen dediklerimi yap Davy.

(Davy çıkar.)

Neredesiniz Bay John? Gelin, gelin, gelin, çizmelerinizi çıkarın. Elinizi sıkayım Bay Bardolph.

BARDOLPH

Sizi gördüğüme sevindim efendim.

YARGIÇ SHALLOW

Size bütün kalbimle teşekkür ediyorum Sayın Bardolph,
(Uşağa.)

—sen de hoş geldin uzun boylu¹ dostum. Gelin Bay John.

FALSTAFF

Siz gidin, arkanızdan geliyorum Sayın Robert Shallow.
(Shallow çıkar.)

Bardolph, atlarımıza bak.

(Bardolph ve Uşak çıkar.)

Beni doğrasalar, münzevi esasına benzeyen şu Shallow gibi dört düzine adam çıkar. Adamlarının kişilikleriyle kendi kişiliği arasında inanılmaz bir benzerlik var. Adamları onu göre göre ahmak yargıçlara dönmüşler, o da adamlarıyla konuşa konuşa yargıca benzer bir hizmetkâr olmuş. Sürekli bir arada yaşadıkları için ruhları tam bir uyum içinde, tıpkı uyum içinde uçan yabankazları gibiler. Bay Shallow'dan bir şey isteyecek olsam, Bay Shallow ile yakın dost olduğumu ima edip, adamlarını tavlama-

1 Uşağın kısa boyu ile dalga geçiyor.

ya çalışırdım; adamlarından bir şey isteyecek olsam, hiç kimsenin adamlarını onun kadar iyi idare edemeyeceğini söyleyip, Bay Shallow'a yağ çekerdim. Şurası kesin ki, akıllılık da, ahmaklık da hastalık gibi bulaşıcı; bu yüzden öylelerinin yanındayken insan kendine dikkat etmeli. Bu Shallow'dan öyle malzeme çıkaracağım ki, Prens Harry moda altı kez değişene kadar, yani dört dönem² veya iki alacak davası boyunca, hiç durmadan gülecek. Yılların yükünü omuzlarında taşımayan gençler küçük bir yemin eşliğinde söylenecek bir yalandan veya ciddi bir suratla söylenecek bir espriden çok hoşlanırlar! Yüzleri gülmekten, katlanmadan kaldırılmış ıslak bir ceket gibi buruş buruş olur!

YARGIÇ SHALLOW

(İçeriden.)

Bay John!

FALSTAFF

Geliyorum Bay Shallow, geliyorum Bay Shallow.

(Çıkar.)

2. Sahne

(Westminster. Saray.)

(Warwick ve Başyargıç girer, karşılaşırlar.)

WARWICK

Hayrola sayın başyargıç, nereye gidiyorsunuz?

BAŞYARGIÇ

Kral nasıl?

WARWICK

Çok iyi, artık bütün dertleri sona erdi.

BAŞYARGIÇ

Umarım ölmedi.

2 Bir yıl. O çağlarda, kırsal kesimde, mahkemeler yılda dört kez toplanırmış.

WARWICK

Doğanın yolundan yürüdü,
Bizim anladığımız anlamda yaşamıyor artık.

BAŞYARGIÇ

Majesteleri keşke beni de yanına alsaydı.
O hayattayken yaptığım hizmetler
Beni her türlü saldırıya açık hâle getirdi.

WARWICK

Bence genç kral sizi sevmiyor.

BAŞYARGIÇ

Sevmediğini biliyorum ve kendimi
Yeni dönemde olacıklara hazırlamaya çalışıyorum,
Ancak bunlar hayalimde canlandırdıklarımın kötü
olamaz.

*(Prens John Lancaster, Clarence,
Gloucester ve diğerleri girer.)*

WARWICK

Ölen Harry'nin üzüntülü oğulları geliyor.
Ah keşke hayatta kalan Harry olsaydı,
O üç beyefendiden en kötü huylusu!
İşte o zaman aşağılık insanların önünde eğilmek zorunda
kalacak

Kimbilir kaç soylu yerini korurdu!

BAŞYARGIÇ

Tanrım, korkarım her şey altüst olacak.

LANCASTER

Günaydın kuzen Warwick, günaydın.

GLOUCESTER

Günaydın kuzen.

CLARENCE

Günaydın kuzen.

LANCASTER

Konuşmasını unutmuş insanlar gibiyiz.

WARWICK

Konuşmasını unutmadık ama konumuz
O kadar üzücü ki, çok konuşma kaldırmaz.

LANCASTER

Huzur içinde yatsın bizi bu kadar üzen!

BAŞYARGIÇ

Biz de daha büyük acılar tatmadan,
Huzur içinde yaşayalım!

GLOUCESTER

Sayın lordum, gerçekten çok iyi bir dostu kaybettiniz.
Eminim ki, yüzünüzdeki o kederli ifade
Sahte değil, gerçek duygularınızı yansıtıyor.

LANCASTER

Gerçi kimse kendisini nelerin beklediğini bilmiyor
Ama en soğuk tavırla sizin karşılaşacağınız kesin.
Bu da beni üzüyor, keşke başka türlü olsaydı.

CLARENCE

Artık Sir John Falstaff'a hitap ederken saygılı olmanız
gerekıyor,

Ama bu da tabiatınıza uygun değil.

BAŞYARGIÇ

Soylu prensler, ne yaptıysam
Onurumla, tarafsız ruhumun rehberliğinde yaptım.
Reddedileceği baştan belli olan
Bir af talebinde bulunduğumu asla görmeyeceksiniz.
Doğruluğum ve dürüstlüğüm yeterli değilse,
Ölmüş olan efendime, kralıma gider
Ve beni onun yanına kimin gönderdiğini söylerim.

WARWICK

Prens geliyor.

(Kral Beşinci Henry ve refakatçiler girer.)

BAŞYARGIÇ

Günaydın, Tanrı haşmetinizi daim kılsın!

KRAL

Bu yeni ve muhteşem kisve, bu haşmet,
Sandığınızın tersine üstümde çok rahat durmuyor.
Kardeşlerim, yüzünüzdeki üzüntüye korku karışmış.
Burası Türk sarayı değil, İngiliz sarayı.
Harry'nin yerine Harry çıktı tahta
Bir Murat'ın ardından başka bir Murat değil.
Ama kederli olabilirsiniz sevgili kardeşlerim,
Çünkü inanın bana, keder size çok yakışıyor.
Keder sizlerde öylesine haşmetli duruyor ki,
Ben de bütün kalbimle aynısını yapacağım,
Ama üzüntümü kalbimde taşıyacağım.
Tamam kederli olun, ama sevgili kardeşlerim,
Bu keder hepimizin paylaşacağı bir yük olmalı.
Tanrı aşkına şundan emin olunuz:
Ben sizin hem babanız hem de ağabeyiniz olacağım.
Bana sevginizi vererseniz, bütün dertlerinizi sırtlarım.
Harry'nin ölümüne gözyaşı dökün, ben de öyle yapacağım,
Ama döktüğünüz gözyaşlarının her damlasını
Mutluluk dolu saatlere çevirecek Harry hayatta.

PRENSLER

Zaten bizim de siz majestelerinden başka bir beklentimiz
yoktu.

KRAL

Ama hepiniz bana çok soğuk bakıyorsunuz –en çok da siz;
Sizden hoşlanmadığımdan eminsiniz.

BAŞYARGIÇ

Eminim ki beni adil bir şekilde tartarlarsa,
Majesteleri benden nefret etmek için haklı bir neden
bulamazlar.

KRAL

Yok mu?
Benim gibi gelecekte kral olacak bir prens
Şahsıma yaptığınız onur kırıcı muameleleri nasıl unutabilir?

Ne yani! Kralın veliahdını azarlamak, paylamak,
Onu derdest edip hapse yollamak!
Bunlar önemsiz şeyler mi?
Bunlar Lethe'de³ yıkanınca unutulabilecek şeyler mi?

BAŞYARGIÇ

Ben o zaman babanızı temsil ediyordum,
Onun kudretinin simgesi bendim.
Onun hukukunu uygularken, devlet için çalışırken,
Siz majesteleri görevimi, hukukun ve adaletin haşmetini
ve gücünü,
Kralı temsil ettiğimi umursamayıp, makamımda bana
tokat attınız.
Bunun üzerine ben de, babanızın yasalarını çiğnediğiniz
için,

Yetkimi kullanıp sizi hapse attım.
Eğer bu yaptığımı yanlış idiyse
Şimdi tacı giyen siz, bir oğlunuz olsa,
Onun, yasalarınızı umursamamasından,
Haşmetli adaletinizi çiğnemesinden,
Şahsınızın huzurunu ve güvenini koruyan
Hukukun işlemesine engel olmasından,
Kılıcı köreltmesinden daha da kötüsü,
Makamınızı temsil edenleri aşağılamasından
Ve atadığınız görevlileri hiçe sayarak,
Aslında sizi hiçe saymasından hoşlanır mıydınız?
Bunu bir düşünün, kendinizi babanızın yerine koyun,
Bir oğlunuzun olduğunu düşünün,
Saygınlığınızı böylesine ayaklar altına aldığını duyun,
En önemli yasalarınızı böylesine çiğnediğini görün,
Oğlunuzun şahsınızı böylesine küçümsediğine şahit olun,
Sonra da benim, sizin adınıza, sizin yetkilerinizi kullanarak
Oğlunuzu yumuşak bir şekilde susturduğumu hayal edin.

3 Mitolojideki yeraltı ırmaklarından biri. Bu ırmağın suyunu içince insan her şeyi unuturmuş. Ama Shakespeare burada “yıkanmak” fiilini kullanıyor.

Hakkımdaki kararınızı bunları düşündükten sonra verin,
Siz kralsınız, bu kimliğinizle konuşun ve yaptıklarımın
Makamıma, şahsıma veya kralımın hükümlerine
Yakışıp yakışmadığını söyleyin.

KRAL

Yargıç haklısınız, konuyu iyi tarttınız.
Bu yüzden teraziye ve kılıcı taşımaya devam edin.
Dilerim oğlumun benim yaptığım gibi, size karşı gelip
Daha sonra itaat etmek zorunda kalacağı güne kadar
Saygınlığınızı artırarak yaşarsınız.
Ben de o zaman babamın dediklerinin aynısını diyeceğim:
“Ne mutlu ki, kendi oğluma
Adaleti uygulayacak kadar cesur bir adamım var,
Ama bir mutluluğum daha var,
O da, kendisini adalete teslim eden bir evlada sahip olmak.”
Siz bana hapis cezası verdiniz, karşılığında ben de size,
Leke sürdürmeden taşıdığınız kılıcı veriyorum.
Ama şu hatırlatmayla –bu kılıcı bana karşı kullandığınız gibi
Cesur, adil ve tarafsız ruhla kullanın.
Size elimi uzatıyorum.
Bana babalık edeceksiniz, kulağıma ne fısıldarsanız
ağzımdan o çıkacak;.
Sizin tecrübeleriniz ve bilgeliğiniz bana yön verecek.
Ve siz prensler, lütfen inanın bana,
Bütün haylazlıklarım babamla birlikte mezara girdi.
Artık içimde onun dengeli ruhu yaşıyor.
Tüm dünyanın beklentilerini, kehanetlerini boşa
çıkaraacağım,
Halime bakıp hiç değişmeyeceğimi düşünenlere
yanıldıklarını göstereceğim.
Bugüne kadar tutkularım hep bir kibir dalgasıyla
kabarmıştı.
Bu dalga artık çekildi, denize geri döndü.
Orada denizin haşmetine karışacak.

Bundan böyle içimi vakur bir haşmet dolduracak.
Şimdi yüce meclisimizi toplayalım
Ve kendimize öyle asil danışmanlar atayalım ki,
Devlet teşkilatımız en mükemmel yönetilen uluslarınkilerle
boy ölçüşsün.

Savaş veya barış veya aynı anda ikisi birden
Yabancıları olmadığımız şeyler olsun.
Bu konuda en önemli görev size düşüyor baba.⁴
Taç giyme töreninden sonra, daha önce de söylediğim gibi,
Ülkemin en değerli insanlarını çağıracağız
Ve Tanrı'nın yardımıyla iyi niyetli arzularımızı
gerçekleştirdiğimizde,
Hiçbir prens ya da soylunun tek bir gerekçesi olmayacak
"Tanrı Harry'nin ömrünü tek bir gün kısaltsin."
diye haykıracak!

(Çıkarlar.)

3. Sahne

(Gloucester. Shallow'un bahçesi.)
(Falstaff, Shallow, Silence, Davy,
Bardolph ve Uşak girer.)

YARGIÇ SHALLOW

Olmaz, bahçemi göreceksiniz, çardakta geçen yıl benim
aşılıdığım elmalardan yiyeceğiz, çörek falan filan da var
–gel kuzen Silence– sonra da yatarız.

FALSTAFF

Doğrusu çok güzel bir yeriniz var, pek gösterişli.

YARGIÇ SHALLOW

Kupkuru, kupkuru, kupkuru; hiç paramız yok, hiç pa-
ramız yok Sir John –ama havası iyi. Masayı kur Davy,
masayı kur Davy, çok iyi Davy.

4 Başyargıca hitap ediyor.

FALSTAFF

Bu Davy çok işe yarar biri, hem hizmetkâr hem de kâhya.

YARGIÇ SHALLOW

İyi uşaktır, iyi uşaktır, çok iyi uşaktır Sir John –doğrusu yemekte şarabı fazla kaçırmışım– iyi uşaktır. Hadi oturun, hadi oturun –gel kuzen.

YARGIÇ SILENCE

Hayhay! Hadi bakalım

(Şarkı söyler.)

Sadece yiyip eğleniriz,

Hep Tanrı'ya şükrederiz,

Et ucuz, kadın pahalı,

Delikanlılar yakışıklı mı yakışıklı,

Neşeli olmalı,

Hep neşeli olmalı.

FALSTAFF

Ne kadar da neşelisiniz sayın Bay Silence! Birazdan bunun için sağlığınıza içeceğim.

YARGIÇ SHALLOW

Davy, Bay Bardolph'a biraz şarap ver.

DAVY

Sayın bayım, oturun –hemen geliyorum– çok sayın bayım oturun; bay uşak, sayın bay uşak oturun. Afiyet olsun! Olmayan yemeği içkiyle telafi ederiz, masa fakir ama gönlümüz zengin.

(Çıkar.)

YARGIÇ SHALLOW

Keyfinize bakın Bay Bardolph, sen de keyfine bak benim küçük askerim.

YARGIÇ SILENCE

(Şarkı söyler.)

Bak keyfine, bak keyfine, dediği dediktir karımın,

Uzun, kısa hepsi cadıdır kadınların.

Meyhane eğlencelidir erkekler keyifli olunca

Bayram geldi sefalar getirdi! Takma kafana, takma
kafana.

FALSTAFF

Bay Silence'ın böyle bir özelliği olduğunu bilmiyordum.

YARGIÇ SILENCE

Kim? Ben mi? Ben daha önce de bir iki kez kafa çekmiştim.

(*Davy girer.*)

DAVY

(*Bardolph'a.*)

Size bir tabak elma getirdim.

YARGIÇ SHALLOW

Davy!

DAVY

Emredin ekselansları! Hemen geliyorum.

(*Bardolph'a.*)

Bir kadeh şarap alır mısınız efendim?

YARGIÇ SILENCE

(*Şarkı söyler.*)

Bir kadeh şarap doldur bana,

Sevgilim benim, içiyorum sana,

Yürek şen olunca hayat verir insana.

FALSTAFF

Çok iyi dediniz Bay Silence.

YARGIÇ SILENCE

Keyfimize bakalım hepimiz, şimdi gecenin en güzel vakti.

FALSTAFF

Bay Silence size sağlık ve uzun bir ömür diliyorum.

YARGIÇ SILENCE

(*Şarkı söyler.*)

Doldur kadehi, dolaşsın elden ele,

Bir dikişte iç, indir gövdeye.

YARGIÇ SHALLOW

Soylu Bardolph hoş geldiniz! Canınız bir şey çeker de istemezseniz darılırsın.

(Uşaga.)

Hoş geldin küçük haydut, sefalar getirdin! Bay Bardolph ile Londra'daki bütün yiğitlerin şerefine içiyorum.

DAVY

Ölmeden Londra'yı bir kez olsun görmek istiyorum.

BARDOLPH

Davy eğer orada karşılaşsak—

YARGIÇ SHALLOW

Birlikte bir kupa şarabı kafaya dikersiniz —öyle değil mi Bay Bardolph?

BARDOLPH

Öyle bayım, iki kupa dikeriz kafaya.

YARGIÇ SHALLOW

Tanrı biliyor ki sana minnettarım; hiç peşinden ayrılmaz, inan bana. Sızmaz da, çok iyi içicidir!

BARDOLPH

Ben de ondan ayrılmam efendim.

YARGIÇ SHALLOW

Krallar gibi konuştun. Masada eksik kalmasın! Keyfinize bakın!

(Kapı çalınır.)

Hey kapıya bak! Kim çalıyor kapıyı?

(Davy çıkar.)

FALSTAFF

(Silence'm elinde dolu kadehi görünce.)

İşte şimdi oldu, beni yalnız bırakmadınız.

YARGIÇ SILENCE

(Şarkı söyler.)

Beni yalnız bırakma,

Şövalye yap⁵ beni.

Samingo.⁶

Öyle değil mi?

5 Dizlerin üstünde sevgilinin şerefine içki içmek.

6 Bir meyhane şarkısının nakarat bölümü.

FALSTAFF

Öyle.

YARGIÇ SILENCE

Öyle mi? Öyleyse, ihtiyarlarda da iş olduğunu kabul et.
(*Davy girer.*)

DAVY

Efendim Pistol diye biri geldi, saraydan haber getirmiş.

FALSTAFF

Saraydan mı? İçeri al onu.
(*Pistol girer.*)

Hayrola Pistol?

PISTOL

Tanrı sizi korusun Sir John!

FALSTAFF

Pistol seni buraya hangi rüzgâr attı?

PISTOL

Kimseye yararı olmayan uğursuz rüzgâr atmadı. Soylu şövalye, şu anda bu ülkenin en büyük insanlarındansınız.

YARGIÇ SILENCE

Olabilir ama bence, Barsonlu Puff'tan sonra.⁷

PISTOL

Puff mı?

O lafı sana yediririm alçak herif!

Sir John ben senin Pistol'ınım, dostunum,

Atıma atlayıp doludizgin buraya, sana geldim,

Sana güzel bir haber getirdim, bir müjdem var,

Güzel bir gelecek vaat eden bir haber,

Çok değerli bir haber getirdim.

FALSTAFF

Rica ederim, bu dünyadan biri gibi anlat şunu.

7 Silence, "büyük" sözcüğünden Falstaff'ın şişmanlığının kastedildiğini sanıyor ve Barsonlu Puff'ın daha şişman olduğunu söylüyor. Ancak Pistol, Silence'ın "Puff" (palavracı) diyerek Falstaff'a hakaret ettiğini sanıyor.

PISTOL

Koymuşum dünyasına da, dünyalılara da!

Ben Afrika'dan, altın gibi bir gelecekten söz ediyorum.

FALSTAFF

Behey Asurlu sefil şövalye nedir getirdiğin haber?

Söyle de öğrensın gerçeği Kral Cophetua.⁸

YARGIÇ SILENCE

(Şarkı söyler.)

Robin Hood, Scarlet ve John.

PISTOL

Çöplük köpekleri Musa'lara⁹ meydan mı okuyor?

Getirdiğim güzel haberler böyle rezil mi edilecek?

Öyleyse Pistol, ver şu aklını şeytana da kurtul.

YARGIÇ SHALLOW

Sayın beyefendi kim olduğunuzu çıkaramadım.¹⁰

PISTOL

Derdine yan o zaman.

YARGIÇ SHALLOW

İzninizle efendim, efendim eğer saraydan haber getirdiy-

seniz, iki seçeneğiniz var: Ya söylersiniz ya da söylemez-

sınız. Efendim, ben de kralın yetkilendirdiği bir kişiyim.

PISTOL

Hangi kralın, Besonialı?¹¹ Konuş ya da öl.

YARGIÇ SHALLOW

Kral Harry'nin.

PISTOL

Dördüncü Harry mi, Beşinci Harry mi?

YARGIÇ SHALLOW

Dördüncü Harry.

8 Pistol, haberi şiirsel bir ifadeyle verebilmek için çok çalışmış. Haberi normal bir insan gibi vermek istemiyor. Bunun üzerine Falstaff Afrikalı kralmış gibi konuşmaya başlıyor.

9 Esin perileri. Pistol, kendini "Musa", Silence'ı "çöplük köpeği" (yeteneksiz şair) olarak görüyor.

10 Shallow saraydan gelen birine karşı çok dikkatli.

11 Cahil.

PISTOL

Koymuşum senin o yetkine!
Sir John, senin tatlı kuzucuk kral oldu,
Adamımız Beşinci Harry, doğru söylüyorum.
Pistol yalan söylüyorsa palavracı İspanyollar gibi
Bana “nah sana” yap.¹²

FALSTAFF

Ne yani, yaşlı kral öldü mü?

PISTOL

Hem de ne biçim! Doğru söylüyorum.

FALSTAFF

Bardolph çabuk, atımı eyerle. Bay Robert Shallow, bu
ülkede istediğin memuriyeti seç, senindir. Pistol, seni un-
vanla dolduracağım.¹³

BARDOLPH

Ah ne güzel bir gün!
Bir şövalyeliğe bile değişmem bahtımı.

PISTOL

Ne dersiniz, getirdiğim haber güzel miymiş?

FALSTAFF

Bay Silence'ı yatağına götürün. Bay Shallow, Lord
Shallow'um –canın ne istiyorsa olacaksın; artık ben tali-
hin kâhyasıyım! Giy çizmelerini, bütün gece at süreceğiz.
Ah sevgili Pistol'ım! Hadi Bardolph!

(Bardolph çıkar.)

Hadi Pistol, biraz daha anlat; bu arada kendin için de
iyi bir şeyler düşün. Çizme, çizme Bay Shallow! Eminim
genç kral beni görmek için yanıp tutuşuyordur. Kimin
atı olursa olsun, alalım –İngiltere'nin kanunları artık
benim emrimde. Yaşadı artık dostlarım, geçmiş olsun
başyargıca!

12 Elin başparmağını işaret ve orta parmak arasına sokarak (do the fig) yapı-
lan ayıp hareket.

13 Pistol'ın adıyla kelime oyunu yapıyor.

PISTOL

Üstüne üstlük, ciğerlerini de akbabalar yesin!

“Nerede o eski günler?” derler.

İşte burada, sefalar getirdiniz güzel günler!

(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Londra. Bir sokak.)

(Bekçiler, Meyhaneci Kadın Quickly’yi
ve Doll Tearsheet’i sürükleyerek girer.)

MEYHANECİ KADIN

Bıraksana be alçak adam! Keşke ölsem de, bu yüzden seni assalar. Omzumu çıkardın.

1. BEKÇİ

Muhafızlar onu bana teslim etti, bir temiz kırbaç yiyecek, onun yüzünden geçenlerde ya bir ya iki adam öldürüldü.

DOLL

Yalan söylüyorsun bekçi bozuntusu, yalan! Bak seni uyarıyorum sarı benizli, eğer bebeğimi düşürürsem,¹⁴ seni anandan doğduğuna pişman ederim parşömen suratlı herif.

MEYHANECİ KADIN

Tanrım keşke Sir John burada olsaydı! Birilerinin kanı dökülürdü bugün! Dilerim Tanrı’dan karnındaki bebeği düşürür!

1. BEKÇİ

Düşürürse, yine on iki yastığınız olur, şu anda on bir tane var. İkinizi de tutukluyorum, benimle geliyorsunuz çünkü Pistol’la bir olup dövdüğünüz adam ölmüş.¹⁵

14 Doll, karnına yastık koymuş, hamile numarası yapıyor. Çünkü hamile olanların cezası ertelenirmiş.

15 Doll, Falstaff’ın yokluğunda, Pistol’a kan döktürmeyi başarmış.

DOLL

Bana bak sıska herif, bu yaptıkların yüzünden sana eşek sudan gelene kadar dayak attıracağım –seni bekçi bozuntusu seni, seni pis, sırık gardiyan müsveddesi seni, seni bir iyi patakladmazsam bir daha asla gecelik giymem.

1. BEKÇİ

Gel buraya, gel buraya kaldırım yosması gel!

MEYHANECİ KADIN

Tanrım ne günlere kaldık, haklı olan güçlüyü böyle ezer mi!¹⁶ Çekilen eziyetlerden sonra elbet güzel günler gelecektir.

DOLL

Alçak herif yargıca götür beni.

MEYHANECİ KADIN

Evet hadi bakalım, seni kadidi çıkmış köpek seni.

DOLL

Kemik torbası!

MEYHANECİ KADIN

Seni iskelet seni!

DOLL

Hadi bakalım sıska şey, hadi bakalım alçak herif!

1. BEKÇİ

Pekâlâ.

(Çıkarlar.)

5. Sahne

(Westminster. Katedralin yakınları.)

(Ot seren üç Seyis girer.)

1. SEYİS

Biraz daha ot, biraz daha ot!¹⁷

2. SEYİS

Borular iki kez çalındı.

16 Meyhaneci Kadın her zamanki gibi hata yaparak “Güçlü haklıyı ezer” deyişini karıştırıyor.

17 Kral ve soyluların ayakları kirlenmesin diye yere ot serilmektedir.

3. SEYİS

Taç giyme töreninden saat ikide dönecekler. Çabuk, çabuk.

(Borular çalınır.

Kral ve refakatindekiler sahneden geçer.

Arkalarından Falstaff, Shallow, Pistol,

Bardolph ve Uşak girer.)

FALSTAFF

Yanımda durun Bay Robert Shallow, kralın size lütuflar-da bulunmasını sağlayacağım. Yanımızdan geçerken ona anlamlı bir şekilde gülümseyeceğim, işte o zaman bana nasıl baktığına dikkat edin.

PISTOL

Tanrı nefesinize kuvvet versin sevgili şövalye!

FALSTAFF

Gel buraya Pistol, arkamda dur.

(Shallow'a.)

Ah keşke yeni üniforma yaptıracak kadar vaktim olsaydı, sizden borç aldığım bin poundu bu iş için kullanırdım. Ama önemli değil, böyle kılıksız olmamız daha iyi, onu görmek için nasıl yanıp tutuştuğumu gösteriyor.

YARGIÇ SHALLOW

Öyle.

FALSTAFF

Onu ne denli içtenlikle sevdiğimi gösteriyor.

YARGIÇ SHALLOW

Öyle.

FALSTAFF

Ona olan bağlılığımı...

YARGIÇ SHALLOW

Öyle, öyle, öyle.

FALSTAFF

Deyim yerindeyse, gece demedik, gündüz demedik at koşturduk, hiç beklemeden, düşünmeden alelacele, gömleğimi bile değişmeden...

YARGIÇ SHALLOW

Çok doğru.

FALSTAFF

Üstümüz başımız yol yüzünden kir pas içinde, onu görmek için ter döküyoruz, başka hiçbir şeyi düşünmüyoruz, her şeyi bir kenara bırakmışız, sanki onu görmek dışında yapacak hiçbir şey yokmuş gibi.

PISTOL

*Semper idem; çünkü obsque hoc nihil est.*¹⁸ Her bakımdan aynı.

YARGIÇ SHALLOW

Gerçekten de öyle.

PISTOL

Şövalyem senin soylu ciğerini tutuşturacağım,¹⁹

Seni öfkeden kudurtacağım.

Senin Doll'un, soylu hayallerinin Helen'i,

Pis ve iğrenç eller tarafından

Aşağılık ve berbat bir hapishaneye tıklandı.

Çağır İntikam'ı cehennemden, gelsin yılan saçlı amansız

Alecto²⁰

Çünkü Doll içeride. Pistol hep doğruyu söyler.

FALSTAFF

Onu kurtaracağım.

(İçeriden bağırışmalar gelir. Borular çalar.)

PISTOL

İşte deniz kükrüyor, borular çalıyor.

(Kral ve refakatindekiler girer,
aralarında Başyargıç da vardır.)

FALSTAFF

Tanrı majestelerini, Kral Hal'i, Kral Hal'imi korusun!

18 "Hep aynı." "Bunun dışında başka hiçbir şey yok."

19 Ciğerin tutkunun kaynağı olduğuna inanılırmış ama Pistol ciğeri öfkenin kaynağı yapıyor.

20 Üç İntikam Tanrıçasından biri. Tasvirlerinde, başında saç yerine yılanlar vardır, gözlerinden kan akar.

PISTOL

Tanrı seni koruyup kollasın, ünü dillere destan soylu çocuk!

FALSTAFF

Tanrı seni korusun benim sevgili çocuğum!

KRAL

Sayın başyargıç, şu haddini bilmezle konuşun.

BAŞYARGIÇ

Sen aklını mı yitirdin? Ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu?

FALSTAFF

Kralım benim! Jüpiter'im! Sana sesleniyorum, canım benim!²¹

KRAL

Seni tanımıyorum ihtiyar. Git kendini ibadete ver.

Ak saçlar bir soytarıya hiç yakışmıyor!

Çok uzun süre rüyalarımda bunun gibi bir adam gördüm:

Oburluktan şişmiş, böyle ihtiyar ve böyle zındık biri,

Ama artık uyandım ve o rüyadan iğreniyorum.

Bundan sonra hacmini azalt, erdemlerini çoğalt.

Tıkınmayı bırak, mezar seni içine alabilmek için

Ağzını üç kat daha büyük açıyor.

Bana soytarıca bir cevap vermeye kalkma,²²

Benim eski ben olduğumu sanma,

Tanrı biliyor ki, bunu dünya da anlayacak,

Ben eski benliğime sırtımı döndüm.

Bir zamanlar birlikte olduklarıma da döneceğim.

Yeniden eski ben olduğumu duyduğunda

Gel yanıma; işte o zaman, sen de eski sen,

Bana haylazlık öğreten, beni azdıran akıl hocam olursun.

O zamana kadar, beni yoldan çıkaran diğerlerine

yaptığım gibi,

21 Kral, Falstaff'la karşılaşmamaya çalışır ama Falstaff, Başyargıcı bir kenara iter.

22 Kral bir anlık dalgınlıkla eskisi gibi Falstaff'ın şişmanlığını alaya alan bir ifade kullanıyor. Falstaff buna cevap vermek isteyince hemen toparlanıyor.

Seni kovuyorum; yanıma on milden fazla yaklaşmanın
cezası ölümdür.

Parasızlık yüzünden suça yönelmeyesiniz diye,
Sizlere bir miktar maaş bağlıyorum.
Eğer kendinize çekidüzen verdiğiniz duysak,
Sizleri hak ettiğiniz ölçüde ödüllendireceğiz.

(Başyargıç'a.)

Lordum söylediklerimin yerine getirilmesini
Sağlama görevini size veriyorum. Gidelim.
(Kral ve refakatindekiler çıkar.)

FALSTAFF

Bay Shallow size bin pound borçluyum.

YARGIÇ SHALLOW

Evet Sir John, lütfen verin de evime gideyim.

FALSTAFF

Bu mümkün değil Bay Shallow. Bu olay sizi üzmesin, o
beni özel olarak yanına çağtıracaktır. Kabul edersiniz ki,
dünyaya böyle görünmesi gerekiyor. Siz yükselme konu-
sunu hiç düşünmeyin. Sizi büyük adam yapacağım.

YARGIÇ SHALLOW

Bu nasıl olacak anlayamıyorum, bana ceketinizi giydirip
içini de samanla doldurursanız o başka. Sevgili Sir John
çok rica ediyorum, bari bin poundun beş yüzünü verin.

FALSTAFF

Bayım sözümü tutacağım. Biraz önce şahit olduğunuz
şey yalancıktandı.

YARGIÇ SHALLOW

Korkarım siz de yalandan öleceksiniz Sir John.

FALSTAFF

Hiç korkunuz olmasın. Hadi yemeğe gidelim. Hadi Teğ-
men²³ Pistol, hadi Bardolph. Akşam olmadan beni çağır-
tacaktır.

(Başyargıç, Prens John ve görevliler girer.)

BAŞYARGIÇ

Sir John Falstaff'ı Fleet'e²⁴ tıkın,
Yanındaki herkesi de onunla götürün.

FALSTAFF

Lordum, lordum...

BAŞYARGIÇ

Şu anda konuşamam. Seni daha sonra dinlerim.
Götürün hepsini.

PISTOL

*Si fortuna me tormenta, spero me contenta.*²⁵
(Prens John ve Başyargıç dışında herkes çıkar.)

LANCASTER

Kralın bu adil davranışı çok hoşuma gitti.
Eski dostlarının muhtaç duruma düşmemesi için
Gerekli önlemleri aldı.
Ama davranışlarından daha akıllı ve mütevazı
Olmayı öğrendikleri anlaşılan kadar hepsi sürüldü.

BAŞYARGIÇ

Evet.

LANCASTER

Kral, meclisi toplantıya çağırdı lordum.

BAŞYARGIÇ

Evet.

LANCASTER

Bahse girerim, bu yıl sona ermeden
İç savaş kılıcımızı kuşanıp, doğal ateşimize bürünüp
Fransa'yı işgale gideriz.
Bir kuşun böyle şakıdığını duydum.
Kral da bu müziği sevdi, yanıldığımı sanmıyorum.
Geliyor musunuz?
(Çıkarlar.)

24 Ünlü bir hapisane.

25 "Kaderim bana acı çektiriyor olsa bile, ümit tatlıdır."

Epilog

Önce korkumdan bahsedeceğim, sonra önünüzde eğileceğim, nihayetinde de konuşmamı yapacağım.

Korkum, oyunu beğenmeyebilecek olmanız, önünüzde eğilmek benim görevim, konuşmamı da sizden af dilemek için yapıyorum. Eğer benden iyi bir konuşma bekliyorsanız mahvoldum demektir, çünkü söyleyeceklerimi ben yazdım ve aslında söylemem gereken şeylerin de mahvıma yol açacağını düşünüyorum. Neyse, biz konumuza gelelim –işte şansımı deniyorum. Bilmenizi isterim ki, zaten çok iyi biliyorsunuzdur, yakın zaman önce, beğenilmeyen bir oyunun sonunda buradaydım, sizden af dilemiş ve daha iyi bir oyun vaat etmişim.¹ Niyetim, borcumu işte bu oyunla ödemektir; ama sevgili yatırımcılarım, bu da başarısız cüretkâr bir iş seyahati gibi olduysa, ben iflas etmişim, sizler de yatırımlarınızın karşılığını alamamışsınız demektir. Size burada olacağıma dair söz vermişim; işte buradayım ve kendimi sizlerin merhametine teslim ediyorum. Bu oyunu borcuma mahsup edin, çoğu borçlunun yaptığı gibi kalanını ödeyeceğime söz veriyor ve önünüzde diz çöküyorum –ama Kraliçe’nin sağlığına dua etmek için.²

1 Beğenilmeyen oyunun hangi oyun olduğu hakkında bir bilgi bulunamamıştır.

2 Konuşmacı sanki af dilemek istiyormuş gibi izleyicilerin önünde eğiliyor ama hemen bunun Kraliçe’ye dua etmek için olduğunu söylüyor.

Eğer söylediklerim beni affetmenize yetmediyse, bacaklarımı kullanmamı ister misiniz? İnsanın borcunu dans ederek ödemesi kolay bir ödeme olur. Ama vicdan sahibi bir insan borcunu her şekilde ödemek ister ve ben de öyle yapacağım. Buradaki bütün hanımefendiler beni bağışladı; eğer beyefendiler bağışlamazsa, o zaman, hanımefendilerle aynı fikirde değiller demektir, ki böyle bir şey, böyle bir toplulukta bugüne dek asla görülüş değildir.

Lütfen bir kelime daha söylememe izin verin. Eğer yağlı etten usanmadıysanız, naçiz yazarımız hikâyesine devam edecek, içine Sir John'u koyacak ve sizleri güzel Fransız Prensesi Katharine ile eğlendirecek; orada, bilebildiğim kadarıyla, Falstaff terden ölecek,³ tabii, o zamana kadar sizlerin acımasız eleştirileriniz yüzünden ölmemişse. Oldcastle şehit oldu; demek istediğim şu ki bu adam o değildir.⁴ Konuşmaktan yoruldum, bacaklarım da yorulunca hepinize iyi geceler dileyeceğim.

3 Shakespeare sözünü tutmayarak V. Henry oyununda Falstaff'a yer vermiyor. Terden ölecek: Falstaff'ın Gad's Hill'de, yürümek zorunda kalıp yorgunluktan ölecek gibi olmasına atf yaparak, onu Agincourt Savaşı'nda yorgunluktan bitap düşüreceğini söylüyor.

4 Shakespeare, Falstaff karakterini V. Henry tarafından idam ettirilen Sir John Oldcastle üzerine kurmadığını söyleyerek, yanlış anlaşıldığı için özür diliyor, çünkü Oldcastle, Shakespeare döneminin önemli simalarından Lord Cobham'ın atası.

William Shakespeare (1564-1616): Oyunları ve şiirlerinde insanlık durumlarını dile getiriş gücüyle yaklaşık 400 yıldır bütün dünya okur ve seyircilerini etkilemeyi sürdüren efsanevi yazar. 1596-97 yıllarında yazıldığı ve sahnelendiği tahmin edilen Kral IV. Henry, Shakespeare'in en büyük tarihi oyunlarından biri kabul edilir. Bu eserin ikinci bölümünde tahtı, savaşın kalıntılarının ve isyancıların tehdidi altında olan Kral IV. Henry hastadır, Hal ise ilk bölümde başlayan olgunluk savaşını çok daha kısa bir sürede kazanmak ve kararlarını taşıdığı sıfatın ağırlığı altında vermek zorunda kalacaktır.

W. SHAKESPEARE - BÜTÜN ESERLERİ: 32

Hamit Çalışkan (1953): Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nden İngiliz Dili ve Edebiyatı doktoru unvanını aldıktan sonra akademik çalışmalarını 2008 yılına kadar Bilkent Üniversitesi'nde sürdürdü. İngiliz Edebiyatı üzerine çeşitli araştırma ve incelemeleri vardır. İngiliz edebiyatının önemli isimlerinden Marlowe, Webster, Shakespeare ve Stoppard'dan yaptığı yirminin üzerindeki oyun çevirisinin yanı sıra, tarih ve siyaset felsefesi konusunda da çevirileri bulunmaktadır. II. Richard (William Shakespeare) ve Ak Şeytan (John Webster) çevirileri ile Kazım Taşkent Klasik Yapıtlar Dizisi Çeviri Ödülü'nü iki kez kazanmıştır.

il fiyatı

